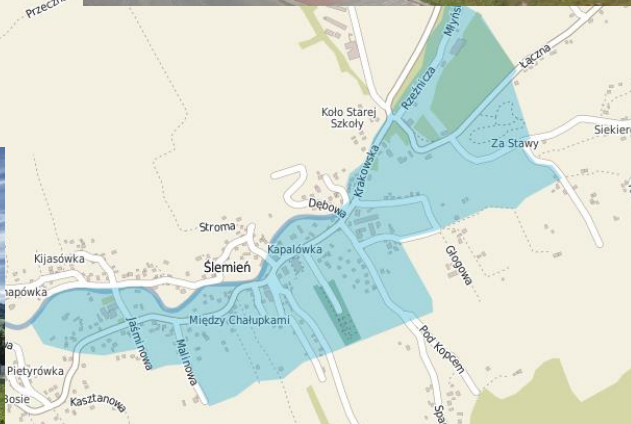
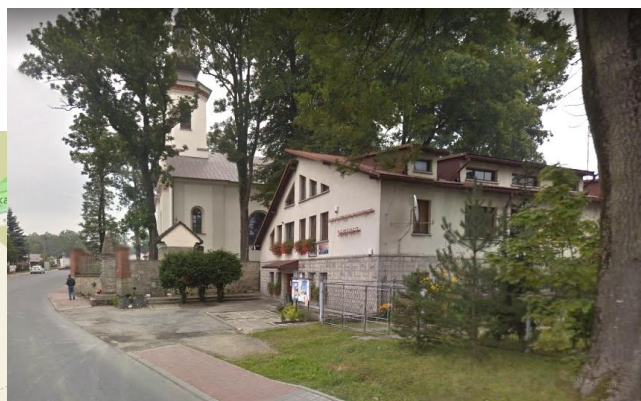

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ślemień do 2022 roku

Opracowanie:

www.investis.net.pl

Unia Europejska
Fundusz Spójności

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	7
2. Uwarunkowania lokalizacyjne Gminy Ślemień	11
3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	15
3.1. Problemy społeczne	16
3.2. Problemy gospodarcze	27
3.3. Problemy środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne	30
3.3.1. Problemy środowiskowe	30
3.3.2. Problemy przestrzenno-funkcjonalne	35
3.3.3. Problemy techniczne	37
3.4. Podsumowanie diagnozy ilościowej	43
3.5. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	46
3.6. Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji	57
4. Zasięgi przestrzenne obszarów rewitalizacji	60
5. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji)	65
6. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk	66
7. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	69
8. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową	74
9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji	75
10. Indykatywne ramy finansowe	77
11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	78
12. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	82
12.1. Operator rewitalizacji, jego kompetencje, zadania i odpowiedzialność	82
12.2. Aktywny udział różnych grup interesariuszy w procesie wdrażania i monitorowania programu rewitalizacji	83
12.3. Okresowa i nadzwyczajna aktualizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji – system wprowadzania modyfikacji	84
13. System monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji i oceny skuteczności działań	86
Materiały i dokumenty źródłowe	89
Spis tabel	90
Spis rysunków	91

Załącznik:

1. Lista projektów wraz z planem finansowym

WSTĘP

Rewitalizacja – to wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne, infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturowe), skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji (zgodnie z Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 roku (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016).

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie swoich specyficznych uwarunkowań oraz wzmacnianie lokalnych potencjałów i jest procesem wieloletnim, prowadzonym we współpracy z lokalną społecznością i na jej rzecz. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są spójnie wewnętrznie – poszczególne działania pomiędzy sobą oraz zewnętrznie – z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych.

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są następujące elementy:

- uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy;
- pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego wskazanego w programie rewitalizacji oraz zdefiniowaniu dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje łącznie kwestie społeczne, ekonomiczne, przestrzenne – infrastrukturalne i środowiskowe oraz kulturowe;
- ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych;
- właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru;
- zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej i kulturowej;
- koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji;
- realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013 zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Program Rewitalizacji - inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej, ekonomicznej, przestrzennej, infrastrukturalnej, środowiskowej, kulturowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Program został przygotowany na podstawie Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 roku (MR/H 2014-2020/20(2)08/2016) Na obszarze gminy nie były wcześniej prowadzone działania rewitalizacyjne, w związku z tym: Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ślemień do 2022 roku – stanowi nowy dokument.

Lokalny Program Rewitalizacji (LPR) zawiera niezbędne elementy:

- opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
- diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
- zasięgi przestrzenne obszaru rewitalizacji tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnozę i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
- wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
- listę planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwę i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- charakterystykę pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową;
- mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/ przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
- indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków UE);
- mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
- system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;
- system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany - w otoczeniu programu.

RYSUNEK 1. NEGATYWNE ZJAWISKA JAKO PODSTAWA WYZNACZENIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie własne

Lokalny Program Rewitalizacji to dokument, który zapewnia integrację działań władzy samorządowej, społeczności lokalnej i innych uczestników (w tym: organizacji pozarządowych, przedsiębiorców), mających na celu wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z sytuacji kryzysowej - przygotowany został w oparciu o dokładną diagnozę problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, stworzony we współpracy ze społecznością terenów zdegradowanych oraz z zaangażowaniem wszystkich interesariuszy takich obszarów.

W celu jego skutecznego wdrożenia konieczne jest uwzględnienie potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej, nie tylko na etapie identyfikacji obszarów zdegradowanych, ale również na etapie planowania, wdrażania i monitorowania skuteczności środków zaradczych - w postaci projektów.

Opracowanie jasno i precyzyjnie definiuje zakres zadań i odpowiedzialności poszczególnych podmiotów zaangażowanych w jego realizację, posiada realny plan finansowy i realny horyzont czasowy, przejrzysty system monitoringu skuteczności działań i elastyczny system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

Równocześnie, ze względu na przewidywane finansowanie realizacji LPR ze źródeł zewnętrznych, w tym programów operacyjnych w trakcie prac nad tym dokumentem uwzględnione zostały założenia do „Narodowego Planu Rewitalizacji” oraz „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych” określone przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. W drugim z wymienionych dokumentów zaznaczono, że „Narzędziem planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych projektów z zakresu rewitalizacji są programy rewitalizacji opracowywane i przyjmowane przez samorządy gminne w drodze uchwały na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym”.

W przywołanych dokumentach krajowych zostało także zdefiniowane pojęcie rewitalizacji, które uwzględniono w pracach nad programem dla Gminy Ślemień. Dodatkowo dokument uwzględnia zapisy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji, można wyróżnić:

Obszar zdegradowany to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale także wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji jest obszarem obejmującym całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść również obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe (w tym poportowe i powydobywcze), powojkowe lub pokolejowe, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Operatorem rewitalizacji jest Gmina Ślemień, a w jej imieniu: jednostką koordynującą proces rewitalizacji na terenie gminy, w tym przygotowanie i wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji, jest Urząd Gminy Ślemień.

Operator jest w stanie dotrzeć do partnerów procesu rewitalizacji i posiada realne możliwości wpływania na sytuację na obszarze zdegradowanym, w tym zwłaszcza prawo głosu we wszystkich sprawach tego obszaru dotyczących. Jednocześnie koordynuje przygotowanie i opiniowanie projektów uchwał rady gminy i zarządzeń wójta odnoszących się do obszaru rewitalizowanego.

Proces zarządzania strategicznego w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji przebiega wieloetapowo i obejmuje cztery główne fazy, tj.: diagnoza, programowanie, wdrażanie, monitoring i ewaluacja.

RYSUNEK 2. ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE

Źródło: opracowanie własne

1. OPIS POWIĄZAŃ PROGRAMU Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI GMINY

Programowanie rewitalizacji pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie gminy (w tym: ze Strategią Rozwoju Gminy Ślemień na lata 2014 – 2022), aby nie prowadzić interwencji sprzecznej z ogólnymi kierunkami rozwoju gminy. Program jest powiązany z priorytetami, celami, kierunkami następujących dokumentów:

Nazwa dokumentu	Opis powiązań
Strategia Rozwoju Gminy Ślemień na lata 2014 - 2022	<p>Zgodność Programu z następującymi celami strategicznymi, operacyjnymi i kierunkami działania ujętymi Strategii Rozwoju Gminy Ślemień:</p> <p>Cel strategiczny I: Rozwój przedsiębiorczości i stabilnego rynku pracy</p> <p>Cele operacyjne:</p> <p>I.1. Wspieranie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców (kierunki działania: 1. Rozwój edukacji w zakresie przedsiębiorczości od początku kształcenia, 2. Wspieranie kwalifikacji zawodowych i umiejętności adaptacyjnych wśród społeczności lokalnej, 3. Integracja lokalnych przedsiębiorców w celu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk, 4. Wspieranie mobilności społeczności lokalnej, 5. Wspieranie aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i zależnych)</p> <p>I.2. Wspieranie atrakcyjności inwestycyjnej gminy (kierunek działania: 2. Pozyskiwanie nowych inwestorów oraz tworzenie nowych miejsc pracy)</p> <p>I.3. Wspieranie rozwoju turystycznego gminy Ślemień (kierunki działania: 3. Inicjowanie i pobudzanie rozwoju przedsiębiorczości turystycznej mieszkańców gminy i zatrudnienia w turystyce, 4. Rozwój infrastruktury turystycznej na terenie gminy Ślemień)</p> <p>Cel strategiczny II: Rozwój bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i publicznego</p> <p>Cele operacyjne:</p> <p>II.1. Poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych i opiekuńczych (kierunki działania: 1. Promowanie zdrowego stylu życia oraz wspieranie rozwoju profilaktyki, 2. Wspieranie rozwoju usług opiekuńczych nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, przewlekle chorymi oraz zależnymi, 3. Wspieranie dostępu do opieki zdrowotnej oraz zwiększenie standardu infrastruktury ochrony zdrowia na terenie gminy)</p> <p>II.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu (kierunki działania: 1. Wspieranie rodziny jako podstawowej komórki społecznej, 2. Wspieranie działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem, 3. Wspieranie inicjatyw na rzecz profilaktyki społecznej)</p> <p>II.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w miejscach publicznych (kierunki działania: 1. Rozwój umiejętności i wyposażenia służb ratowniczych, 2. Wspieranie rozwiązań w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców w miejscach publicznych np. w zakresie rozwoju monitoringu, instalowania radarów, rozbudowy infrastruktury drogowej i około drogowej (chodników, oświetlenia ulicznego, itp., 3. Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego m.in. poprzez poprawę systemu monitoringu i alarmowania)</p> <p>Cel strategiczny III. Poprawa funkcjonalności gminy</p> <p>Cele operacyjne:</p> <p>III.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej (kierunki działania: 2. Modernizacja i budowa infrastruktury około drogowej m.in. chodników,</p>

<p>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ślemień</p>	<p>3. Poprawa dostępności transportowej gminy (powiązania wewnętrzne i zewnętrzne), III.2. Rozwój edukacji oraz opieki żłobkowej i przedszkolnej (kierunki działania: 1. Rozwój placówek edukacyjnych w zakresie poprawy ich stanu technicznego oraz wyposażenia w pomoce dydaktyczne i nowoczesne technologie, 2. Wspieranie działalności w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 i przedszkolnej oraz poprawa dostępności tych usług) III.3. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych (kierunki działania: 1. Poprawa jakości powietrza oraz wód podziemnych i powierzchniowych na terenie gminy, 2. Wspieranie efektywności energetycznej obiektów mieszkalnych, usługowych, 3. Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii, 4. Kształtowanie postawy proekologicznej mieszkańców gminy) III.4. Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa (kierunki działania: 1. Wzrost dostępności mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych na terenie gminy) Cel strategiczny IV. Rozwój aktywności społeczności lokalnej Cele operacyjne: IV.1. Rozwój kultury, sportu i rekreacji (kierunki działania: 1. Rozwój działalności obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy, 2. Rozbudowa oferty rekreacyjnej i turystycznej na terenie gminy, 3. Zagospodarowanie terenów zielonych na terenie gminy, 4. Rozwój oferty instytucji kultury działających na terenie gminy, 5. Rozwój imprez organizowanych na terenie gminy,) IV.2. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego (kierunki działania: 1. Wspieranie rozwoju inicjatyw obywatelskich, 2. Rozwój wolontariatu na terenie gminy). Cele zawarte w LPR, jak również propozycja przedsięwzięć, jest spójna z zapisami Strategii Rozwoju. Zgodność Programu z następującymi zapisami w dokumencie, w tym zdefiniowanymi wnioskami dla poszczególnych problematyk zagospodarowania przestrzennego: - Wzmocnienie ekonomicznej siły i żywotności strukturalnie słabych obszarów wiejskich, - Wykreowanie zintegrowanego regionalnego produktu turystycznego, - Ochrona zasobów środowiska, - Racjonalne użytkowanie terenów o wysokich walorach środowiska i dużej atrakcyjności dla rozwoju rekreacji i turystyki, - Przeciwdziałanie największym zagrożeniom i poprawa bezpieczeństwa publicznego, - Wspieranie rozwoju infrastruktury technicznej.</p>
<p>Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ślemień</p>	<p>Program oraz projekty infrastrukturalne są zgodne z ustaleniami i zasadami rozwoju zawartymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, m.in. w zakresie: - przeznaczenia terenów oraz zasad zagospodarowania, - parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, w tym linii zabudowy, gabarytów obiektów i wskaźników intensywności zabudowy, - szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, - ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, - ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego oraz granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie.</p>
<p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ślemień na lata 2016 - 2025</p>	<p>LPR wpisuje się założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ślemień: Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie problemom ubóstwa, bezrobocia i bezdomności z wykorzystaniem własnych zasobów i możliwości oraz pozyskanych środków zewnętrznych. Cele operacyjne: 1. Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego osobom i rodzinom ubogim.</p>

<p>Roczne Programy współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami uprawnionymi, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie</p>	<p>2. Wspieranie i aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych i poszukujących pracy.</p> <p>3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.</p> <p>Cel strategiczny 2. Wspieranie rodzin, wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Wzmacnianie potencjału rodzin, podnoszenie poziomu i jakości ich funkcjonowania, udzielanie pomocy rodzinom w kryzysie.2. Wsparcie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy domowej.3. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.4. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. <p>Cel strategiczny 3. Wspieranie osób starszych oraz niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie, podejmowanie działań zmierzających do utrzymania tych osób w środowisku zamieszkania i zapewnienie im udziału w życiu społecznym.</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Realizacja modelu „zdrowego starzenia się” – organizacja czasu wolnego, usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie. <p>Cel strategiczny 4. Zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom gminy.</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.2. Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym.3. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. <p>Cel strategiczny 5. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.</p> <p>Cele operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości świadczonych usług, rozwijanie infrastruktury socjalnej.2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.3. Wspieranie dialogu społeczności lokalnej z władzami samorządowymi. <p>Niniejszy program jest spójny z celami Rocznych Programów Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w tym na 2017 rok.</p> <p>Cel główny: budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none">- poprawa jakości życia, poprzez zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy,- integracja podmiotów realizujących zadania publicznej,- wzmocnienie potencjału organizacji pozarządowych.
<p>Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ślemień</p>	<p>Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z założeniami i celami zapisanymi w PGN, a w szczególności w problematyce związanej infrastrukturą i środowiskiem.</p> <p>Realizacja założeń Planu Gospodarki Niskoemisyjnej ma na celu:</p> <ul style="list-style-type: none">- poprawę jakości powietrza poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych związaną ze spalaniem paliw na terenie gminy,- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,- redukcję poziomu zużytej energii finalnej na terenie gminy. <p>Długoterminowy cel główny /strategiczny:</p> <p>Poprawa stanu powietrza na terenie Gminy Ślemień poprzez zrównoważone i efektywne wykorzystanie nośników energii na terenie Gminy.</p> <p>Wskazany wyżej długookresowy cel strategiczny będzie realizowany poprzez cele szczegółowe.</p> <p>Cel szczegółowy I – Redukcja zużycia energii finalnej na terenie Gminy do roku 2020 poprzez wzrost efektywności energetycznej obiektów ze szczególnym</p>

uwzględnieniem budynków sektora komunalnego.

Cel szczegółowy II – Redukcja emisji zanieczyszczeń szczególnie PM10, CO2 do roku 2020 pochodzących zwłaszcza z indywidualnych źródeł ciepła.

Cel szczegółowy III – Wzrost udziału energii pochodzącej z Odnawialnych Źródeł Energii do roku 2020 ze szczególnym uwzględnieniem sektora budownictwa mieszkaniowego.

Cele szczegółowe będą realizowane poprzez konkretne działania, których część z nich została ujęta w wykazie projektów dla LPR, m.in. z zakresu termomodernizacji oraz wymiany źródeł energii.

2. UWARUNKOWANIA LOKALIZACYJNE GMINY ŚLEMIEŃ

Gmina wiejska Ślemień położona jest w południowej Polsce, w województwie śląskim, w powiecie żywieckim - graniczy z województwem małopolskim.

Gmina sąsiaduje z:

- od zachodu z gminą Łękawica i Gilowice w powiecie żywieckim,
- od południa z gminą Świnna w powiecie żywieckim,
- od wschodu z gminą Stryszawa w powiecie suskim,
- od północy z gminą Andrychów w powiecie wadowickim.

W skład gminy wchodzi 3 sołectwa: Ślemień, Kocoń i Las. Największym sołectwem, a zarazem siedzibą władz samorządowych jest miejscowość Ślemień.

Odległość Ślemienia od Żywca — siedziby powiatu — wynosi około 15,9 km, a od Katowic — siedziby województwa — około 96,7 km. Odległości do okolicznych większych aglomeracji wynoszą: Częstochowa — około 170 km, Kraków — około 76,1 km, Wrocław — około 280 km.

RYСУNEK 3. LOKALIZACJA GMINY ŚLEMIEŃ W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.slaskie.pl

RYСУNEK 4. LOKALIZACJA GMINY ŚLEMIEŃ W POWIECIE ŻYWIECKIM

Źródło: www.gminy.pl

Gmina Ślemień położona jest w dolinie rzeki Łękawki na pograniczu Beskidu Małego i Średniego. Od północy gmina otoczona jest grzbietem Beskidu Małego z wyróżniającym się szczytem Madohory (929 m n.p.m.). Przez teren gminy przepływają dwa potoki: Łękawka i Kocońka. Obszar gminy Ślemień położony jest w obrębie mezoregionów: Beskid Mały, Beskid Średni (Makowski), Kotlina Żywiecka. Wszystkie te mezoregiony są częścią prowincji Karpaty Zachodnie i należącej do niej podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie.

Wieś Ślemień położona jest na wysokości od 405 m n.p.m. do 758 m n.p.m. w części południowej (grzbiet Gachowizny) i do 929 m n.p.m. w części północnej (grzbiet Łamanej Skały).

Wieś Kocoń położona jest na wysokości od około 480 m n.p.m. w dolinie jednego z dopływów Łękawki do około 700 m n.p.m. na północnych i południowych jej krańcach. Przez wieś grzbietami Góry Kocońskiej przebiega dział wodny oddzielający dorzecza Soły i Skawy. Wieś Las położona jest na wysokości od około 450 m n.p.m. we wschodniej części gminy do 920 m n.p.m. w części północnej w rejonie szczytu Łamanej Skały. Gmina Ślemień usytuowana jest w północnej strefie Karpat Zachodnich. Północna, wyższa część obszaru należy do Beskidu Małego, który jest zaliczany do gór niskich o szczytach przekraczających 900 m n.p.m. Większość z nich niewiele różni się od siebie wysokościami, dlatego z zewnątrz sprawia on wrażenie wielkiego, lesistego płaskowyżu. Najwyższym wzniesieniem gminy jest Łamana Skała (929 m n.p.m.) znajdująca się w Beskidzie Małym. Południowa, niższa część gminy położona jest w Bramie Ślemieńskiej. Rzeźba o charakterze pogórskim stanowi tu 65% powierzchni, a wyższe grzbiety zajmują 25%. Brama Ślemieńska w zachodniej części łączy się z Kotliną Żywiecką.

Gmina Ślemień położona jest w dorzeczach Soły i Skawy. Znajdują się w niej baseny źródłiskowe dwóch potoków: Łękawki i Kocońki. Łękawkę zasilają potoki Frydziowski, Ceretnik, Z Kamiennego, Skolarówka, Łękawka Mała i Młyńszczanka, natomiast Kocońka jest zasilana przez małe liczne potoki, które nie posiadają nazw. Cieki wodne mają górski charakter — duże spadki, wąskie i głębokie koryta, co stwarza zagrożenie powodziowe. Na terenie gminy znajduje się jeden zbiornik wodny, jakim jest staw podworski, jednakże gmina planuje wybudować zbiorniki małej retencji na czterech potokach.

RYSUNEK 5. GMINA ŚLEMIEŃ

Źródło: www.slemien.e-mapa.net

Gmina Ślemień zajmuje powierzchnię 45 km² (tj. 4502 ha). Ponad połowę powierzchni, tj. 59,11% pokrywają grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione. Użytki rolne stanowią: 37,54% ogółu gruntów, wśród których przeważają grunty orne – 70,5% ogółu użytków rolnych.

Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują 2,71% powierzchni gminy, w ramach nich dominują drogi – ponad 87% tych gruntów.

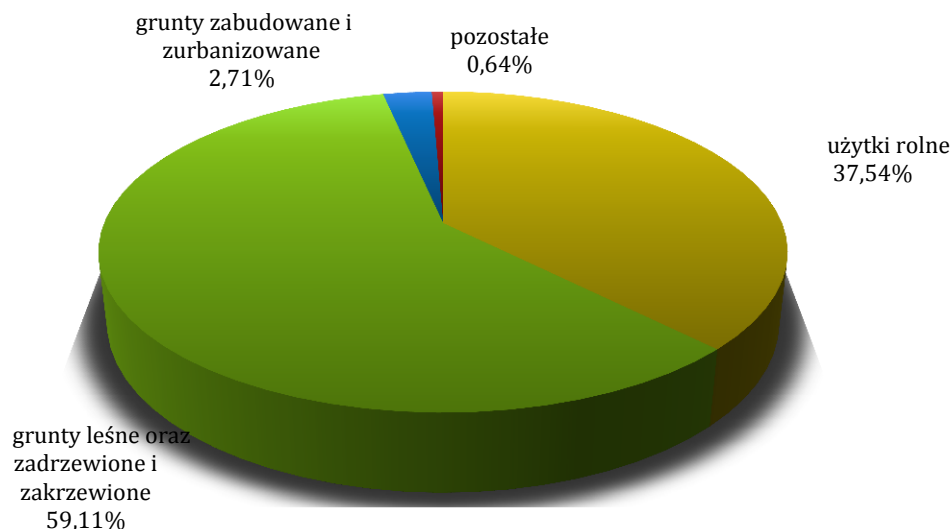
TABELA 1. STRUKTURA GRUNTÓW W GMINIE ŚLEMIEŃ W HA

Wyszczególnienie	w ha
Powierzchnia	
ogółem w ha	4587
ogółem w km ²	45,87
Powierzchnia geodezyjna kraju według kierunków wykorzystania	
powierzchnia ogółem	4587
powierzchnia łądowa	4475
użytki rolne razem	1690
grunty orne	1191
sady	22
łąki trwałe	185

Wyszczególnienie	w ha
pastwiska trwałe	248
grunty rolne zabudowane	44
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	2661
lasy	2658
grunty zadrzewione i zakrzewione	3
grunty pod wodami razem	27
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	27
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	122
tereny mieszkaniowe	8
tereny przemysłowe	3
tereny inne zabudowane	3
tereny rekreacji i wypoczynku	1
tereny komunikacyjne - drogi	107
nieużytki	1
tereny różne	1

Źródło: GUS, GUGIK

RYSUNEK 6. STRUKTURA GRUNTÓW W GMINIE ŚLEMIEŃ W 2014 ROKU

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Przez teren gminy przebiega jedna droga wojewódzka nr 946 o znaczeniu regionalnym relacji Żywiec – Sucha Beskidzka i przebiega przez północną część gminy, a także trzy drogi powiatowe, tj.:

- droga powiatowa nr S1413 relacji Żywiec – Moszczanica – Ślemień – Kurów;
- droga powiatowa nr S1415 relacji Ślemień – Pewel Ślemieńska;
- droga powiatowa nr S1411 łącząca drogę powiatową nr 04322 z drogą wojewódzką nr 946.

Transport osobowy pomiędzy gminami i innymi ośrodkami miejskimi (np. Bielsko-Biała, Maków Podhalański, Sucha Beskidzka, Zawoja, Żywiec) zapewniają przede wszystkim prywatni przewoźnicy. Gmina Ślemień nie posiada własnej linii kolejowej, stąd też obsługiwana jest przez dworzec kolejowy w Żywcu oraz Suchoj Beskidzkiej.

3. DIAGNOZA CZYNNIKÓW I ZJAWISK KRYZYSOWYCH ORAZ SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Na etapie programowania dokonano szczegółowej diagnozy i delimitacji obszarów do objęcia Lokalnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Ślemień do 2022 roku (jako obszary zdegradowane i rewitalizacji). W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych w formie badań ankietowych i warsztatów - aktywny udział oraz swój wkład mieli interesariusze (w tym: mieszkańcy gminy) - co pozwoliło na uwzględnienie ich oddolnych potrzeb i inicjatyw na etapie tworzenia dokumentu.

W diagnozie identyfikacja obszarów problemowych została oparta o weryfikowalne kryteria (ilościowe), które w dłuższej perspektywie pozwolą na monitorowanie postępu procesu rewitalizacji. Jednocześnie dokonano pogłębionego opisu obszarów zdegradowanych i obszaru rewitalizacji (podobszarów) - również w oparciu o kryteria jakościowe.

Kwantyfikowalne i weryfikowalne dane z ostatnich 3 lat - pozwalające zdiagnozować obszary problemowe - zdegradowane, pozyskano m.in. z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy Ślemień (ewidencje ludności, działalności gospodarczej, gruntów i budynków), Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu, Komisariatu Policji w Gilowicach, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ślemieniu, i innych. Uzyskanie danych ilościowych pozwoliło na wyodrębnienie obszarów charakteryzujących się największą koncentracją problemów, które w dalszym etapie prac stały się przedmiotem dogłębnej analizy w oparciu o inne niż statystyczne metody. Jednocześnie pozyskano informację (m.in. w formie badań ankietowych oraz poprzez organizację warsztatów) od interesariuszy - zgodnie z horyzontalną zasadą partycypacji.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z **powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych**, w szczególności **bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym**, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- **gospodarczych** - w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- **środowiskowych** - w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- **przestrzenno-funkcjonalnych** - w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- **technicznych** - w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Wyniki analizy pozwalają określić zarówno dynamikę zjawisk kryzysowych, jak również zidentyfikować zdegradowane obszary, w których następuje największa koncentracja problemów.

3.1. PROBLEMY SPOŁECZNE

DEPOPULACJA

W latach 2014 - 2016 liczba ludności Gminy Ślemień nieznacznie wzrosła o ok. 0,51% i na koniec 2016 roku wyniosła: 3530 osób. Ponad 57% ogółu mieszkańców zamieszkuje sołectwo – miejscowość Ślemień.

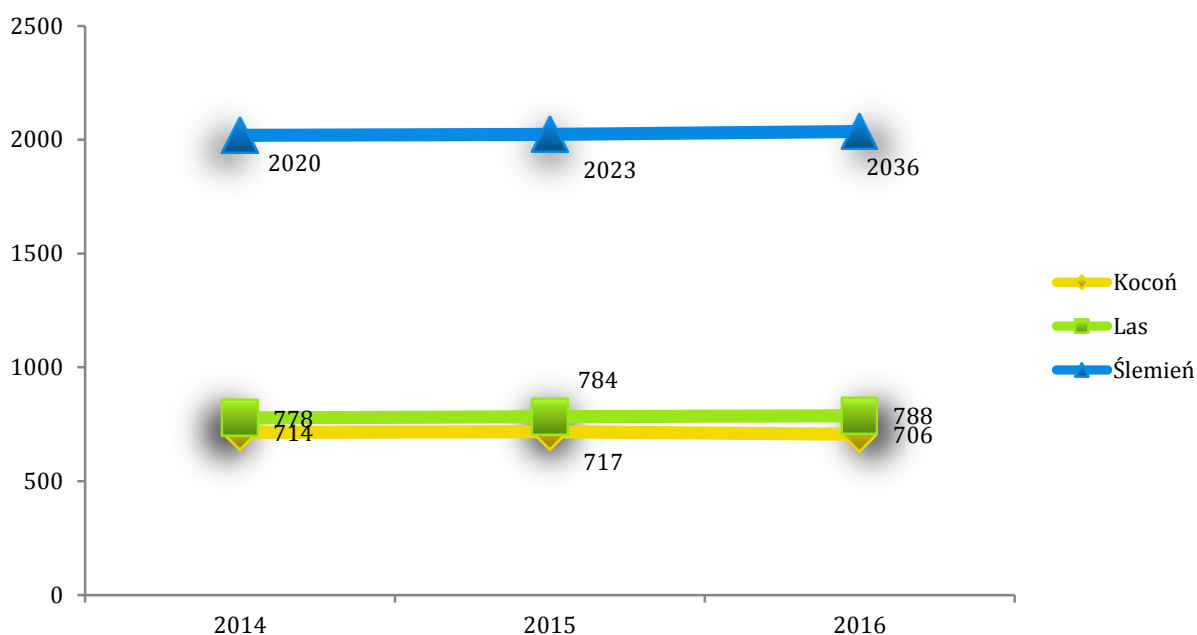
Pomimo wzrostu liczby ludności w gminie w 3 ostatnich latach z problemem depopulacji boryka się sołectwo Kocoń, w którym liczba mieszkańców spadła o 1,12%.

TABELA 2. LUDNOŚĆ W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014 -2016 (STAN W DNIU 31 XII)

Sołectwo	2014	2015	2016	2016 - zmiana w stosunku do 2014 w %
Kocoń	714	717	706	-1,12%
Las	778	784	788	1,29%
Ślemień	2020	2023	2036	0,79%
OGÓŁEM GMINA	3512	3524	3530	0,51%

Źródło: GUS, Urząd Gminy Ślemień

RYСУNEK 7. KSZTAŁTOWANIE SIĘ LICZBY LUDNOŚCI W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014 - 2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Urzędu Gminy Ślemień

STRUKTURA WIEKOWA LUDNOŚCI (W WIEKU POPRODUKCYJNYM)

W Gminie Ślemień w ostatnich 3 latach liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 6,79% i na koniec 2016 roku wyniosła 15,16% ogółu mieszkańców - co świadczy o zjawisku „starzenia się” społeczeństwa.

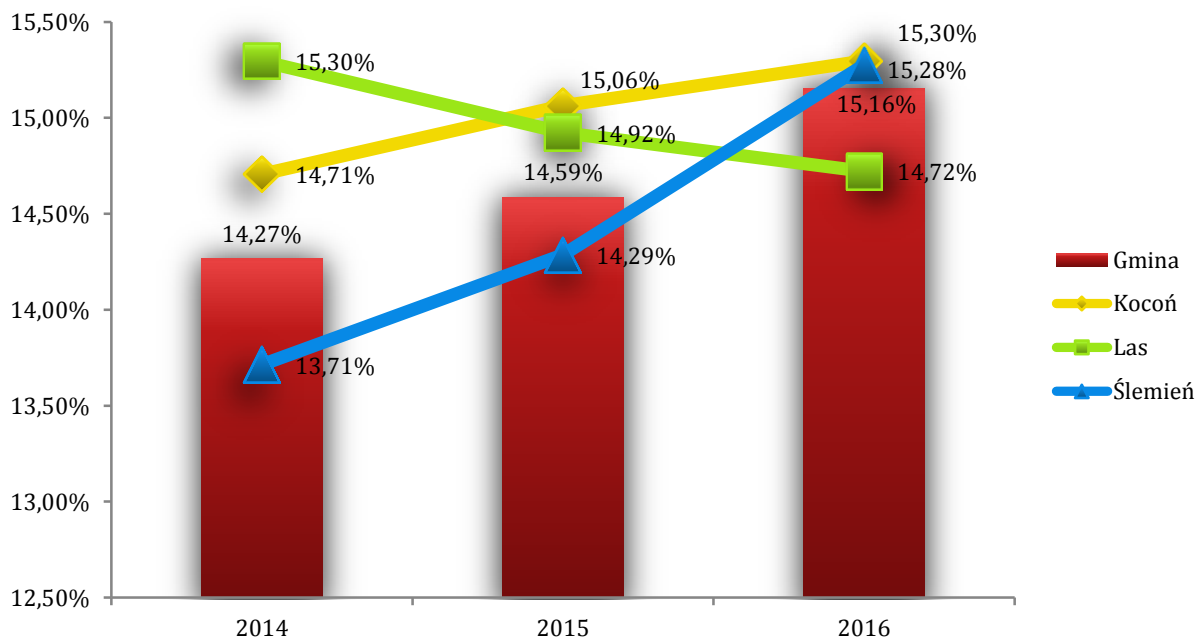
TABELA 3. LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014 - 2016 (STAN W DNIU 31.XII)

Sołectwo	2014	2015	2016	2016 - zmiana w stosunku do 2014 w %	2014	2015	2016
	Liczba osób w wieku poprodukcyjnym				Udział osób w wieku poprodukcyjnym		
Kocoń	105	108	108	2,86%	14,71%	15,06%	15,30%
Las	119	117	116	-2,52%	15,30%	14,92%	14,72%
Ślemień	277	289	311	12,27%	13,71%	14,29%	15,28%
OGÓŁEM GMINA	501	514	535	6,79%	14,27%	14,59%	15,16%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Urzędu Gminy Ślemień

Zgodnie z danymi dotyczącymi struktury poszczególnych grup wiekowych w podziale na sołectwa (stan w dniu 31.12.2016r.), udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności był najwyższy w sołectwach: Kocoń – 15,30% oraz Ślemień – 15,28% ogółu mieszkańców.

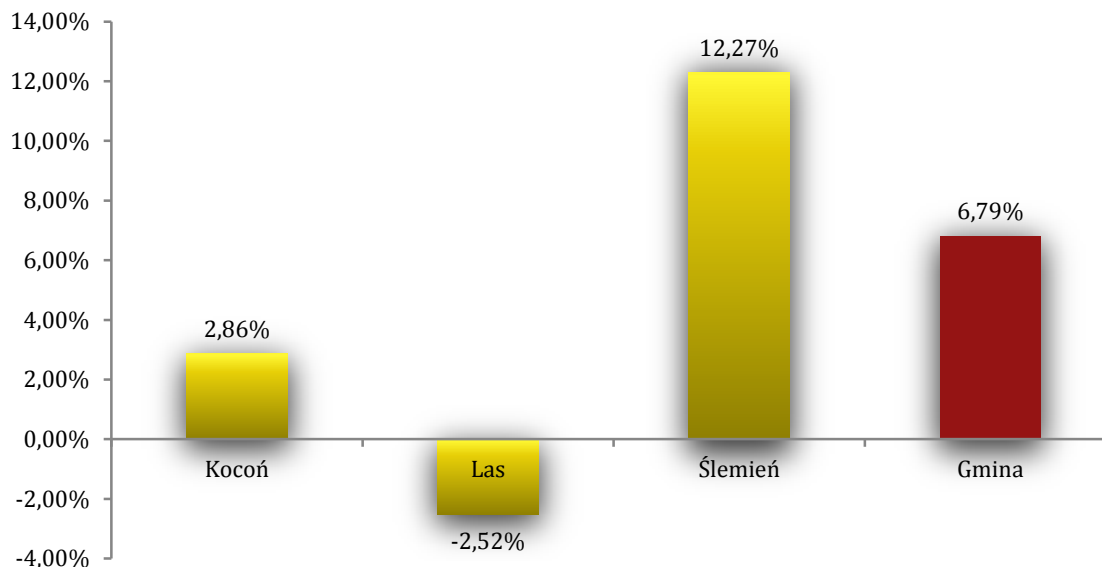
RYСУNEK 8. UDZIAŁ LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM W LICZBIE LUDNOŚCI OGÓŁEM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014 - 2016 ROKU W % (STAN W DNIU 31.XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Urzędu Gminy Ślemień

Największy wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2014 - 2016 zanotowano w sołectwie Ślemień - o 12,27%.

RYСУNEK 9. ZMIANA LICZBY LUDNOŚCI W WIEKU POPRODUKCYJNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W 2016 ROKU - W STOSUNKU DO 2014 ROKU W % (STAN W DNIU 31.XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Urzędu Gminy Ślemień

BEZROBOCIE

Bezrobocie jest obecnie jednym z najtrudniejszych i największych problemów gospodarczo-społecznych we współczesnej gospodarce. Brak pracy może wywołać dalsze negatywne skutki, tj. ubóstwo, zagrożenie marginalizacją, czy w konsekwencji być przyczyną patologii społecznych i zaburzeń stanu zdrowia.

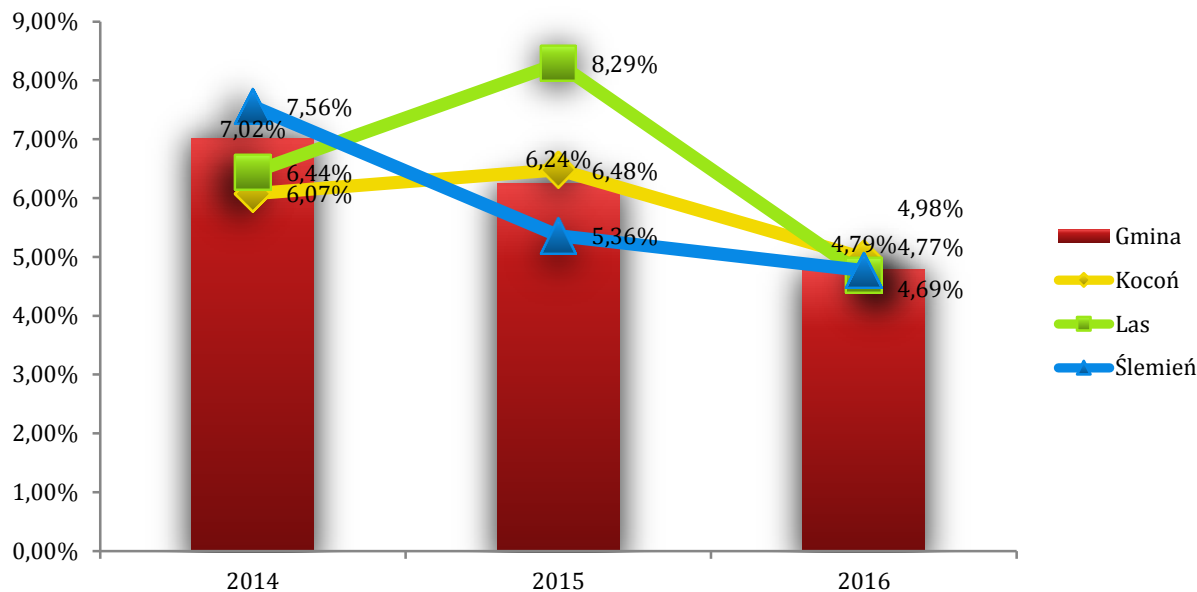
Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu, w latach 2014 – 2016 liczba osób bezrobotnych i ich udział w liczbie osób w wieku produkcyjnym zmalała. Na koniec 2016 roku 112 mieszkańców Gminy Ślemień, tj. 4,79% ogółu ludności w wieku produkcyjnych było zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Żywcu jako osoby bezrobotne. **Największy udział osób bezrobotnych wg stanu w dniu 31.12.2016 roku odnotowano w sołectwie Kocoń – 4,98%.**

TABELA 4. LICZBA I UDZIAŁ OSÓB BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014 – 2016 (STAN W DNIU 31.XII)

Sołectwo	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kocoń	28	30	23	6,07%	6,48%	4,98%
Las	34	44	25	6,44%	8,29%	4,69%
Ślemień	103	73	64	7,56%	5,36%	4,77%
OGÓŁEM GMINA	165	147	112	7,02%	6,24%	4,79%

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

RYSUNEK 10. UDZIAŁ OSÓB BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014 - 2016 (STAN W DNIU 31.XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Do grup społecznych, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, które narażone są na największe zagrożenie bezrobociem należą przede wszystkim: osoby młode (20-24 lata), osoby po 50. roku życia, z niskim poziomem kwalifikacji zawodowych lub niskim poziomem wykształcenia, a także osoby długotrwale bezrobotne.

Największą grupę osób bezrobotnych na terenie gminy stanowią osoby długotrwale bezrobotne (powyżej 12 miesięcy) oraz kobiety – odpowiednio 66,07% oraz 56,25% ogółu osób zarejestrowanych w PUP w Żywcu. W związku z tym, powyższe grupy poddano analizie w dalszej części niniejszego rozdziału.

TABELA 5. UDZIAŁ OSÓB BEZROBOTNYCH W PODZIALE NA GRUPY SPOŁECZNE W TRUDNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY W LICZBIE OSÓB ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W 2016 ROKU (STAN W DNIU 31.XII)

Sołectwo	osoby długotrwa. bezrobotne	kobiety	osoby poniżej 25 roku życia	osoby powyżej 50 roku życia	osoby bez wykształcenia średniego	osoby bez kwalifikacji zawodowych
Kocoń	69,57%	34,78%	8,70%	30,43%	60,87%	30,43%
Las	76,00%	76,00%	4,00%	24,00%	36,00%	8,00%
Ślemień	60,94%	56,25%	12,50%	34,38%	51,56%	34,38%
OGÓŁEM GMINA	66,07%	56,25%	9,82%	31,25%	50,00%	27,68%

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

Średni udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w Gminie Ślemień wg danych w dn. 31.12.2016 roku wyniósł 3,17%. Największe nasilenie tego problemu zlokalizowane było w sołectwie Las – 3,56% oraz Kocoń – 3,46%.

TABELA 6. LICZBA I UDZIAŁ OSÓB DŁUGOTRWALE BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014 - 2016 (STAN W DNIU 31.XII)

Sołectwo	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kocoń	17	18	16	3,69%	3,89%	3,46%
Las	17	20	19	3,22%	3,77%	3,56%
Ślemień	53	39	39	3,89%	2,86%	2,91%
OGÓŁEM GMINA	87	77	74	3,70%	3,27%	3,17%

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

W 2016 roku udział bezrobotnych kobiet w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł dla gminy 2,70%, a sołectwem, w którym wskaźnik ten był wyższy od średniej był Las – 3,56%.

TABELA 7. LICZBA I UDZIAŁ BEZROBOTNYCH KOBIET ZAREJESTROWANYCH W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014 - 2016 (STAN W DNIU 31.XII)

Sołectwo	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kocoń	14	14	8	3,04%	3,02%	1,73%
Las	19	28	19	3,60%	5,27%	3,56%
Ślemień	65	36	36	4,77%	2,64%	2,68%
OGÓŁEM GMINA	98	78	63	4,17%	3,31%	2,70%

Źródło: dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

POMOC SPOŁECZNA

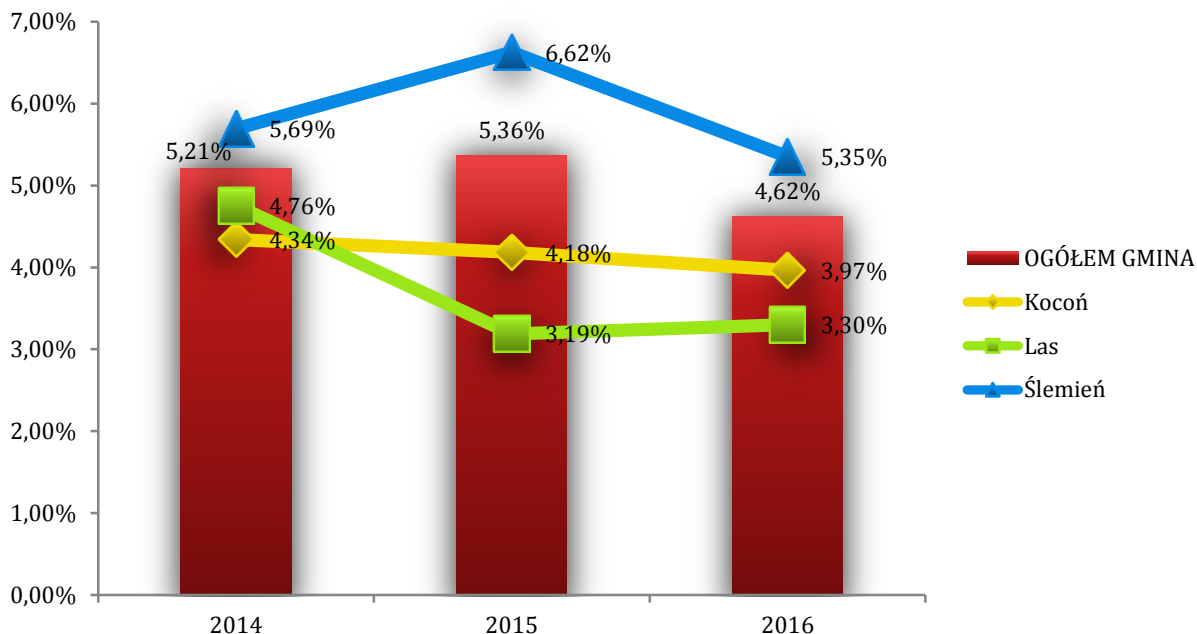
W Gminie Ślemień w latach 2014 – 2016 nieznacznie zmniejszyła się liczba osób korzystających z pomocy społecznej, tj. o 10,93%. **Na koniec 2016 roku udział osób będących klientami GOPS w ogólnej liczbie mieszkańców gminy wyniósł 4,62%. Największy odsetek mieszkańców objętych wsparciem (powyżej średniej dla gminy) odnotowano w miejscowości Ślemień – ok. 5,34%.**

TABELA 8. LICZBA I UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014-2016

Sołectwo	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kocoń	31	30	28	4,34%	4,18%	3,97%
Las	37	25	26	4,76%	3,19%	3,30%
Ślemień	115	134	109	5,69%	6,62%	5,35%
OGÓŁEM GMINA	183	189	163	5,21%	5,36%	4,62%

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu

RYСУNEK 11. UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W LICZBIE LUDNOŚCI OGÓŁEM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁĘCTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014 - 2016 W % (STAN W DNIU 31.XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Ślemieniu

UBÓSTWO

Do jednych z największych problemów społecznych zalicza się ubóstwo, którym zagrożone są przede wszystkim osoby bezrobotne i rodziny osób bezrobotnych, jak również osoby o niskich dochodach, czy rodziny wielodzietne. Do czynników zwiększających ryzyko ubóstwa należy także zaliczyć również obecność osoby niepełnosprawnej w gospodarstwie domowym.

Wg danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ślemieniu: średni udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo dla całej gminy wynosi: 1,27% -wg danych za 2016 rok. Największy odsetek ludności objętej wsparciem GOPS w odniesieniu do ogólnej liczby ludności danego sołectwa zamieszkuje: Ślemień (1,42%) oraz Las (1,40%).

TABELA 9. LICZBA I UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ ZE WZGLĘDU NA UBÓSTWO W POSZCZEGÓLNYCH SOŁĘCTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014-2016

Sołectwo	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kocoń	10	11	5	1,40%	1,53%	0,71%
Las	6	4	11	0,77%	0,51%	1,40%
Ślemień	32	29	29	1,58%	1,43%	1,42%
OGÓŁEM GMINA	48	44	45	1,37%	1,25%	1,27%

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Osoby niepełnosprawne w znacznym stopniu zagrożone są dyskryminacją oraz w dalszym ciągu postrzegane są stereotypowo, jak również są w niewielkim stopniu zintegrowane społecznie, czy aktywne gospodarczo. Dodatkowo problemy potęgowane są przez niedostateczny rozwój udogodnień oraz bariery architektoniczne, które zwiększają ryzyko wykluczenia z wielu sfer życia społecznego (np. na rynku pracy, w dostępie do oferty kulturalnej, edukacyjnej, etc).

Średni udział ludności objętej opieką społeczną ze względu na niepełnosprawność dla gminy w 2016 roku wyniósł: 0,88% ogółu mieszkańców i nieznacznie wzrósł w ciągu ostatnich 3 lat. Sołectwami, w których udział osób niepełnosprawnych jest najwyższy są: Kocoń (0,99%) oraz Ślemień (0,93%).

TABELA 10. LICZBA I UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ ZE WZGLĘDU NA NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014-2016

Sołectwo	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kocoń	6	8	7	0,84%	1,12%	0,99%
Las	8	4	5	1,03%	0,51%	0,63%
Ślemień	13	18	19	0,64%	0,89%	0,93%
OGÓŁEM GMINA	27	30	31	0,77%	0,85%	0,88%

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Problem związany z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi i prowadzenia gospodarstwa domowego najczęściej łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, czy zawodowych. Skutkiem bezradności są zachowania agresywne, czy patologiczne.

Udział mieszkańców Gminy Ślemień korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego wynosi 0,34% ogółu ludności – wg danych za 2016 rok. Wskaźnik wyższy od średniej dla gminy odnotowano w sołectwie Ślemień (0,39%).

TABELA 11. LICZBA I UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ ZE WZGLĘDU NA BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014-2016

Sołectwo	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kocoń	3	3	2	0,42%	0,42%	0,28%
Las	1	1	2	0,13%	0,13%	0,25%
Ślemień	10	11	8	0,50%	0,54%	0,39%
OGÓŁEM GMINA	14	15	12	0,40%	0,43%	0,34%

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu

UZALEŻNIENIA

Uzależnienia, a przede wszystkim alkoholizm, prowadzą nie tylko do poważnych skutków zdrowotnych, ale również społecznych, tj.: rezygnacja z kontroli nad swoim życiem codziennym, niestabilność związku, zaniedbania w wychowaniu i edukacji dzieci, przemoc domowa, utrata praw publicznych, ubóstwo, przestępczość, bezrobocie, czy marginalizacja społeczna.

Sołectwami najbardziej dotkniętymi problemem uzależnienia mierzonym udziałem osób korzystających z pomocy GOPS w tym zakresie są: Kocoń (0,14%) oraz Ślemień (0,10%). Średnia wartość wskaźnika dla gminy dot. udziału osób korzystających z pomocy GOPS ze względu na uzależnienia wynosi: 0,08%.

TABELA 12. LICZBA I UDZIAŁ OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ ZE WZGLĘDU NA UZALEŻNIENIA W POSZCZEGÓLNYCH SOŁĘCTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014-2016

Sołectwo	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kocoń	0	1	1	0,00%	0,14%	0,14%
Las	1	1	0	0,13%	0,13%	0,00%
Ślemień	2	2	2	0,10%	0,10%	0,10%
OGÓŁEM GMINA	3	4	3	0,09%	0,11%	0,08%

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu

PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość stanowi poważne zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego, w tym dla bezpieczeństwa mieszkańców i przejawia się w liczbie interwencji policji, ujawnionych wykroczeń, czy przestępstw kryminalnych.

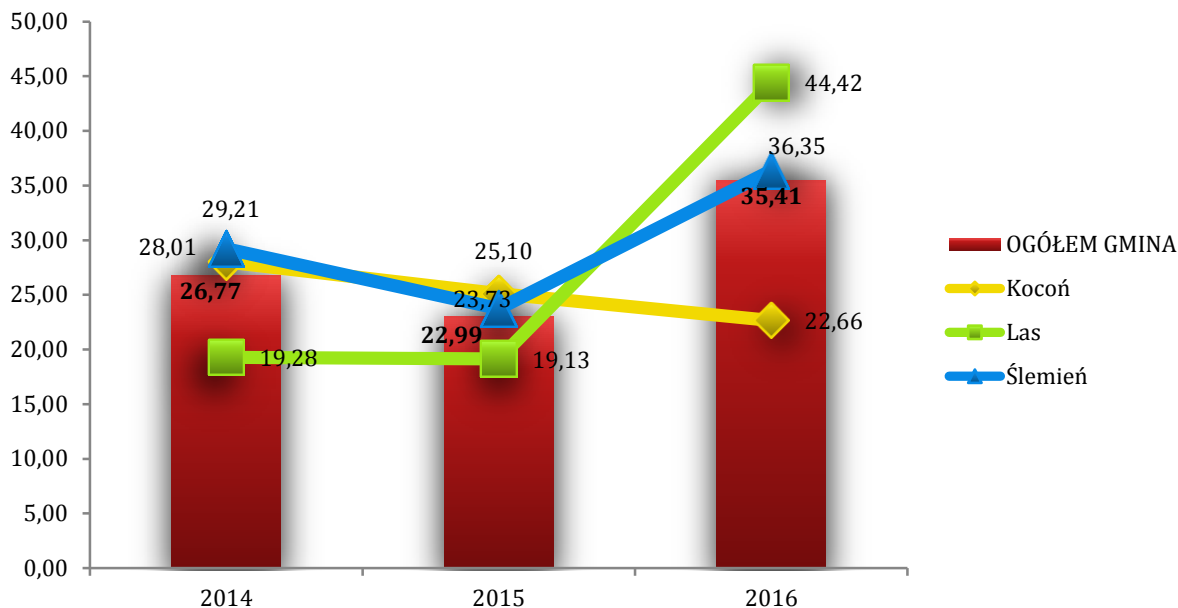
W 2016 roku w Gminie Ślemień średni udział interwencji policyjnych (przede wszystkim ze względu na włamania, kradzieże, bójki, wandalizm, etc.) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wyniósł 35,41 szt. Przestępczość stanowiła przede wszystkim poważny problem w sołectwach: Las (44,42 szt.) oraz Ślemień (36,35 szt.). Należy podkreślić, iż udział interwencji policyjnych na terenie gminy w ciągu ostatnich 3 lat wzrósł o ok. 25%, a zwłaszcza w miejscowości Las.

TABELA 13. LICZBA I UDZIAŁ INTERWENCJI POLICYJNYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁĘCTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014-2016

Sołectwo	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kocoń	20	18	16	28,01	25,10	22,66
Las	15	15	35	19,28	19,13	44,42
Ślemień	59	48	74	29,21	23,73	36,35
OGÓŁEM GMINA	94	81	125	26,77	22,99	35,41

Źródło: opracowanie własnych na podstawie danych Komisariatu Policji w Gilowicach

RYSUNEK 12. UDZIAŁ INTERWENCJI POLICYJNYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ LATACH 2014-2016

Źródło: opracowanie własnych na podstawie danych Komisariatu Policji w Gilowicach

AKTYWNOŚĆ I DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW

Aktywność i działalność społeczną mieszkańców Gminy Ślemień można określić na podstawie udziału organizacji pozarządowych działających w danej miejscowości w liczbie jej ludności, jak również poprzez udział mieszkańców w wyborach powszechnych.

UDZIAŁ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

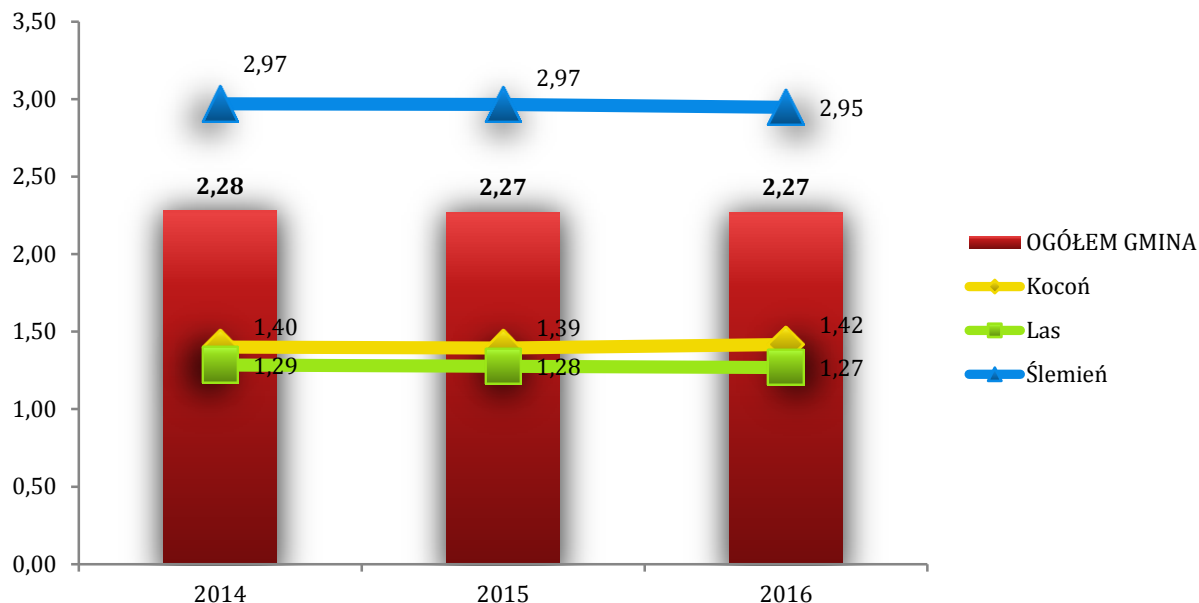
Według danych Urzędu Gminy Ślemień za 2016 rok, w 2016 roku na terenie gminy działało 8 podmiotów trzeciego sektora (w tym: stowarzyszenia) – co oznacza, że na 1000 mieszkańców przypadało średnio 2,27 organizacji. **Niższy wskaźnik od średniej dla gminy zanotowano w sołectwie Las (1,27 instytucji) oraz Kocoń (1,42).**

TABELA 14. LICZBA I UDZIAŁ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014-2016

Sołectwo	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kocoń	1	1	1	1,40	1,39	1,42
Las	1	1	1	1,29	1,28	1,27
Ślemień	6	6	6	2,97	2,97	2,95
OGÓŁEM GMINA	8	8	8	2,28	2,27	2,27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ślemień

RYСУNEK 13. UDZIAŁ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2014-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Ślemień

FREKWENCJA WYBORCZA

Do wskaźników aktywności społecznej zaliczyć można również frekwencję wyborczą na przestrzeni lat 2014 – 2015. **Analizując wybory samorządowe, parlamentarne, czy na Prezydenta RP, należy stwierdzić, iż niższą frekwencją wyborczą od średniej dla gminy, w każdy przypadku, wykazywali się mieszkańcy sołectwa Las.**

TABELA 15. AKTYWNOŚĆ WYBORCZA MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ŚLEMIEŃ W POSZCZEGÓLNYCH WYBORACH W LATACH 2012-2016

Sołectwo	Wybory samorządowe - 2014	Wybory do Parlamentu Europejskiego - 2014	Wybory na Prezydenta RP - 2015	Wybory parlamentarne (Sejm) - 2015
Kocoń	62,10%	29,58%	61,41%	55,99%
Las	59,15%	23,70%	58,37%	54,82%
Ślemień	67,32%	26,84%	57,52%	57,64%
OGÓŁEM GMINA	64,45%	26,69%	59,36%	56,68%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PKW

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE I EDUKACJA

Obecność w gospodarstwie domowym małych dzieci wymagających opieki wpływa na aktywność zawodową ich rodziców, a co za tym idzie – na poziom zatrudnienia. Działania wspierające aktywność na rynku pracy, w szczególności wśród kobiet, jest nieodzownie połączone ze zwiększaniem dostępności opieki nad dziećmi w wieku przedszkolnym. **Odsetek osób w wieku 3 - 6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Ślemień wg danych za 2016 rok wyniósł: 82,19% - najniższy był w miejscowości Las (68,19%).**

TABELA 16. ODSETEK OSÓB W WIEKU 3 – 6 LAT OBJĘTYCH WYCHOWANIEM PRZEDSZKOLNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ŚLEMIEŃ W 2016 ROKU

Sołectwo	2016
Kocoń	82,20%
Las	68,50%
Ślemień	87,50%
OGÓŁEM GMINA	82,19%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Przedszkola Publicznego w Ślemieniu

Jakość edukacji na szczeblu podstawowym i gimnazjalnym przekładają się na poziom wykształcenia mieszkańców, a w konsekwencji na zwiększenie szans na rynku pracy, zmniejszenie bezrobocia oraz zagrożenia ubóstwem, marginalizacją oraz wykluczeniem społecznym.

Na terenie Gminy Ślemień jakość kształcenia można ocenić porównując średnie wyniki sprawdzianu dla 6 – klasistów oraz egzaminów gimnazjalnych osiągnięte wśród uczniów zamieszkujących daną miejscowość.

Analizując poniższe tabele należy stwierdzić, iż niższy, niż średni dla gminy, poziom wiedzy posiadają mieszkańcy sołectwa Las (w zakresie sprawdzianu dla 6 – klasistów) oraz Ślemień (w zakresie egzaminu gimnazjalnego). W związku z tym, problemy w zakresie edukacji i poziomu wykształcenia mieszkańców zidentyfikowano właśnie w tych dwóch miejscowościach.

TABELA 17. ŚREDNIE WYNIKI SPRAWDZIANU DLA SZEŚCIOKLASISTÓW WŚRÓD UCZNIÓW ZAMIESZKUJĄCYCH POSZCZEGÓLNE SOŁECTWA GMINY ŚLEMIEŃ W 2016 ROKU

Sołectwo	j. polski	matematyka	j. angielski
Kocoń	70%	53%	73%
Las	62%	48%	58%
Ślemień	72%	60%	74%
OGÓŁEM GMINA	68%	54%	68%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Szkół w Ślemieniu

TABELA 18. ŚREDNIE WYNIKI EGZAMINU GIMNAZJALNEGO WŚRÓD UCZNIÓW ZAMIESZKUJĄCYCH POSZCZEGÓLNE SOŁECTWA GMINY ŚLEMIEŃ W 2016 ROKU

Sołectwo	Historia i WOS	J. polski	Przyroda	Matematyka	J. obcy poziom podstawowy
Kocoń	71%	85%	72%	72%	69%
Las	72%	86%	73%	74%	77%
Ślemień	56%	75%	57%	51%	54%
OGÓŁEM GMINA	66%	82%	67%	66%	67%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Szkół w Ślemieniu

3.2. PROBLEMY GOSPODARCZE

Na obszarze Gminy Ślemień w latach 2014 – 2016 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON ulegała nieznacznym wahaniom i na koniec 2016 roku wyniosła 310 jednostek. Podmioty sektora publicznego, których udział wynosi 3,9% ogółu podmiotów to przede wszystkim państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego. Natomiast w ramach sektora prywatnego dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – ponad 88,3% ogółu jednostek prywatnych.

Liczba podmiotów wpisanych do rejestru na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 139,3 jednostek, natomiast osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym: 11,8 jednostek (dane na koniec 2016 roku).

TABELA 19. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANE DO REJESTRU REGON W GMINIE ŚLEMIEŃ LATACH 2014 – 2016 (STAN W DNIU 31.XII)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ OGÓŁEM	313	318	310
sektor publiczny - ogółem	12	12	12
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	8	7	7
sektor publiczny - spółki handlowe	1	1	1
sektor prywatny - ogółem	301	304	298
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	270	272	263
spółki handlowe	6	8	9
fundacje	1	1	1
stowarzyszenia i organizacje społeczne	7	7	7
PODMIOTY - WSKAŹNIKI			
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	894	902	875
podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	89	90	88
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	140,1	142,7	139,3
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	77	77	74
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	12,1	12,2	11,8

Źródło: GUS

Największy udział podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON zanotowano w ramach sekcji G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle – 33,9% ogółu jednostek, a następnie w sekcji F. Budownictwo – 17,1% oraz sekcji C. Przetwórstwo przemysłowe – 14,2%.

Wśród podmiotów dominują mikroprzedsiębiorstwa (zatrudniające do 9 pracowników) i stanowią one 96,5% ogółu jednostek. Na obszarze gminy nie jest zarejestrowane żadne średnie oraz duże przedsiębiorstwo (zatrudniające powyżej 50 i 250 pracowników).

TABELA 20. LICZBA I UDZIAŁ PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ WPISANYCH DO REJESTRU REGON WG SEKCJI PKD, GRUP DZIAŁALNOŚCI ORAZ KLAS WIELKOŚCI NA TERENIE GMINY ŚLEMIEŃ W 2016 ROKU (STAN W DNIU 31.XII)

Wyszczególnienie	2016 rok	udział w %
Ogółem	310	100,0%
Podmioty wg sekcji PKD		
Sekcja A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11	3,5%
Sekcja B. Górnictwo i wydobywanie	1	0,3%
Sekcja C. Przetwórstwo przemysłowe	44	14,2%
Sekcja D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyz.	0	0,0%
Sekcja E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	0,6%
Sekcja F. Budownictwo	53	17,1%
Sekcja G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	105	33,9%
Sekcja H. Transport i gospodarka magazynowa	15	4,8%
Sekcja I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	14	4,5%
Sekcja J. Informacja i komunikacja	2	0,6%
Sekcja K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2	0,6%
Sekcja L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	0	0,0%
Sekcja M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	10	3,2%
Sekcja N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	2	0,6%
Sekcja O. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	1,6%
Sekcja P. Edukacja	12	3,9%
Sekcja Q. Opieka zdrowotna i społeczna	9	2,9%
Sekcja R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7	2,3%
Sekcja S. Pozostała działalność usługowa i T Gosp. domowe zatrudniające pracowników, gosp. domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	16	5,2%
Podmioty wg grup rodzajów działalności		
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11	3,5%
przemysł i budownictwo	100	32,3%
pozostała działalność	199	64,2%
Podmioty wg klas wielkości		
0 - 9	299	96,5%
10 - 49	11	3,5%
50 - 249	0	0%
0 - 249	310	100,0%

Źródło: GUS

Problemy gospodarcze w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień – w ramach analizy ilościowej - zostały zidentyfikowane przy wykorzystaniu wskaźników aktywności gospodarczej mieszkańców, jak również zmian w analizowanym okresie czasu.

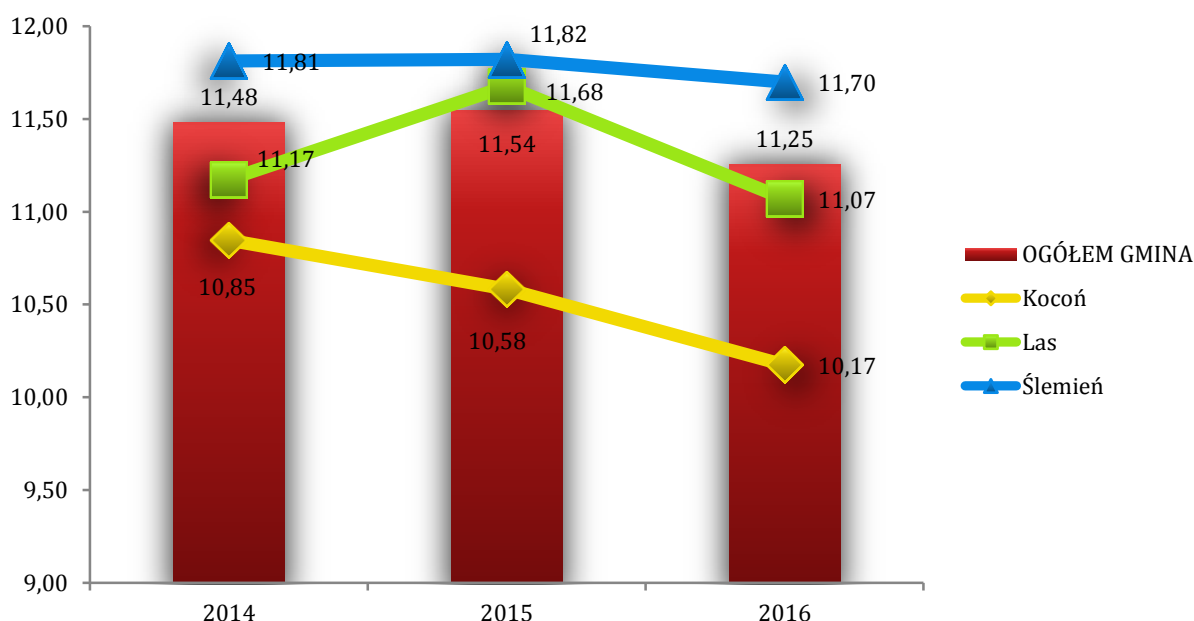
Wg danych GUS w dniu 31.12.2016 roku, średni udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym ogółem dla gminy wynosi 11,25 podmiotów gospodarczych. Najniższą aktywność gospodarczą wykazują się mieszkańcy sołectw Kocoń (10,17) oraz Las (11,07).

TABELA 21. LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ NA 100 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ŚLEMIEŃ W LATACH 2014-2016 (STAN W DNIU 31.XII)

Sołectwo	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kocoń	50	49	47	10,85	10,58	10,17
Las	59	62	59	11,17	11,68	11,07
Ślemień	161	161	157	11,81	11,82	11,70
OGÓŁEM GMINA	270	272	263	11,48	11,54	11,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

RYСУNEK 14. LICZBA OSÓB FIZYCZNYCH PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ NA 100 MIESZKAŃCÓW W WIEKU PRODUKCYJNYM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ŚLEMIEŃ W LATACH 2014-2016 (STAN W DNIU 31.XII)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Do negatywnych zjawisk w sektorze gospodarczym można zaliczyć zmniejszenie się liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Średni udział wykreślonych podmiotów na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł dla gminy 5,56 jednostek na koniec 2016 roku.

3.3. PROBLEMY ŚRODOWISKOWE, PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE I TECHNICZNE

3.3.1. PROBLEMY ŚRODOWISKOWE

ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

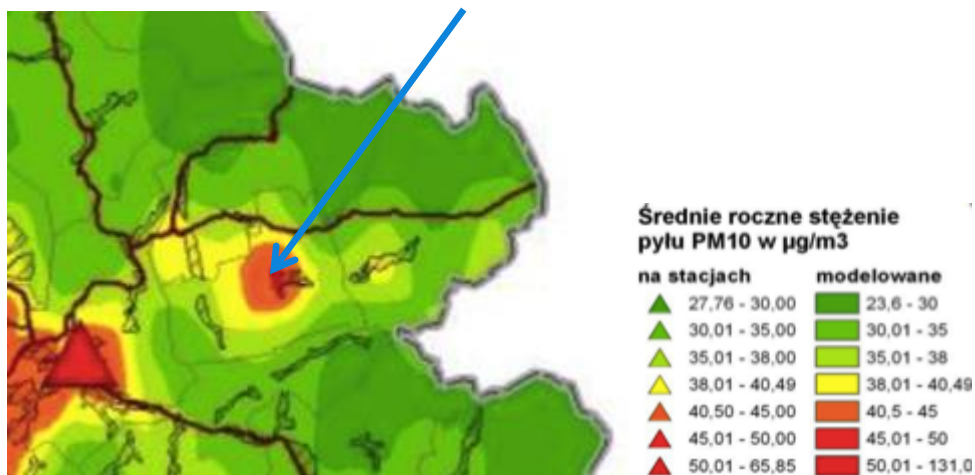
Jednym z najpoważniejszych problemów środowiskowych w Gminie Ślemień jest niedostateczna jakość powietrza atmosferycznego, która jest wynikiem nadmiernej emisji zanieczyszczeń, w tym CO₂ i pyłów PM₁₀ oraz PM_{2,5}. Przyczyną problemu jest tzw. niska emisja spowodowana spalaniem kopalin, tj. węgiel kamienny i jego produkty uboczne na cele grzewcze w budynkach mieszkalnych oraz użyteczności publicznej. Dodatkowo problem ten jest spotęgowany brakiem sieci gazowej i ciepłowniczej na obszarze gminy oraz wysokim zapotrzebowaniem części budynków na ciepło na skutek niedostatecznej termoizolacji przegród, złego stanu technicznego instalacji, czy źródeł ciepła, jak również niskim poziomem wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Jednocześnie w okresie letnim do źródeł zanieczyszczeń należą drogi z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. ulic, placów oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru.

Przebieg drogi wojewódzkiej nr 946 przez centrum sołectwa Las oraz drogi powiatowej Żywiec – Kurów, prowadzącej przez najsilniej zabudowane obszary sołectwa Ślemień, powodują znaczne natężenie ruchu pojazdów, a wraz z nim zwiększenie emisji zanieczyszczeń pyłowo – gazowych. Jednocześnie problem ten nasila się przez brak rozwiniętej infrastruktury transportu zbiorowego np. centra przesiadkowe, park&ride, park&bike.

Zgodnie z Programem ochrony powietrza dla terenu Województwa Śląskiego mającym na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014r. poz. 6275) Gmina Ślemień znajduje się w strefie śląskiej (PL 2405o) obejmującej wszystkie gminy województwa, za wyjątkiem dużych miast tworzących aglomeracje. Dla strefy śląskiej program ochrony powietrza opracowano ze względu na przekroczenia: dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego oraz liczby przekroczeń dopuszczalnej wartości stężenia 24-godzinnego pyłu zawieszonego PM₁₀, dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM_{2,5}, docelowej wartości stężenia średniorocznego benzo(α)pirenu, dopuszczalnej częstości poziomu przekraczania poziomu stężenia 24-godzinnego dwutlenku siarki, poziomu docelowego oraz poziomu długoterminowego ozonu oraz dopuszczalnej częstości przekroczenia poziomu docelowego 8-godzinnego ozonu.

Największy rozkład stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM₁₀ w strefie śląskiej w 2012 r. – zgodnie z *Programem Ochrony Powietrza dla terenu Województwa Śląskiego 2014*, wystąpił w sołectwie Ślemień i znajdował się w przedziale do 45 µg/m³.

RYSUNEK 15. ROZKŁAD STĘŻEŃ ŚREDNIOROCZNYCH PYŁU ZAWIESZONEGO PM10 W STREFIE ŚLĄSKIEJ W 2012 R. NA OBSZARZE GMINY ŚLEMIEŃ

Źródło: Program Ochrony Powietrza dla terenu województwa śląskiego 2014

ZANIECZYSZCZENIE WÓD

Wody powierzchniowe na obszarze gminy należą do zlewni Soły i Skawy. Dopływ rzeki Soły stanowi Łękawka, natomiast dopływami Skawy są potok Kocońka oraz sieć potoków górskich w południowo – wschodniej części gminy¹.

Przez gminę Ślemień przepływają dwa istotne z punktu widzenia gospodarki wodnej ciek:

- rzeka Łękawka, będąca dopływem rzeki Soły (zlewnia III rzędu Wisły – dorzecze Soły), który zasilają potoki Frydziowski i Ceretnik (dopływy lewobrzeżne) oraz Z Kamienego, Skolarówka, Łękawka Mała i Młyńszczanka (dopływy prawobrzeżne),
- potok Kocońka (zlewnia IV rzędu Wisły – dorzecze Skawy) stanowiącej dopływ potoku Lachówka – prawobrzeżnego dopływu Stryszawki uchodzącej do rzeki Skawy. Zasilany jest przez liczne bezimienne ciek wodne mające swoje źródła w wyższych partiach gór, oraz sieć bezimiennych potoków górskich odwadniających południowo – wschodni fragment gminy do rzeki Kurówki (zlewnia V rzędu Wisły - dorzecze Skawy).

Na terenie gminy Ślemień znajduje się staw podworski.

Zgodnie z danymi Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej – gmina Ślemień położona jest w rejonie jednolitej części wód powierzchniowych o nazwie Łękawka (kod PLRW20001221327899), która była oceniana w 2013 roku przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach. Badanie elementów fizykochemicznych wykazało przekroczenie dopuszczalnego poziomu dla zawartości miedzi – klasa II².

W północnej części, gminy zlokalizowany jest Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) nr 447 Zbiornik warstw Godula „Beskid Mały”. Zbiornik ten posiada powierzchnię 216 km² i zbudowany jest z warstw godulskich zaliczanych do kredowych utworów fliszu; zwierciadło wód podziemnych ma charakter swobodny i słabo napięty, zalega na głębokości kilku metrów poniżej powierzchni terenu; wydajności udokumentowanych punktów hydrogeologicznych (źródeł i studni) uzyskują średnią wartość 3,1 m³/h.

Obszar Gminy Ślemień leży w obrębie jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) o numerze 152. Punktami pomiarowymi dla JCWPd są otwory znajdujące się w Żywcu (114, 1900) i Czernichowie (891). Jakość wody podziemnej w 2012 roku w dwóch przypadkach uległa pogorszeniu – Żywiec i Żywiec Koleby,

¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ślemień na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022

² badania zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2011, Nr 257, poz. 1545 ze zm)

natomiast w Czernichowie woda podziemna posiadała III klasę i polepszyła swoją jakość z klasy IV. Wskaźnikami, które występowały w III i IV klasie były przeważnie temperatura, azotany oraz odczyn³. Głównymi zagrożeniami dla wód powierzchniowych i podziemnych należą nieodpowiadające normom skażenia komunalne i zanieczyszczenia związane z chemicznymi środkami do produkcji rolnej. Ze względu na deficyt w systemie kanalizacyjnym ścieki socjalno-bytowe, pochodzące z zabudowy mieszkaniowej, odprowadzane są często do nieszczelnych osadników przydomowych, bądź w niektórych przypadkach bezpośrednio do gleby, przydrożnych rowów melioracyjnych lub cieków wodnych. Ścieki te są źródłem zanieczyszczeń wyrażającym się w związkach takich jak BZT5, ChZT, azot amonowy i fosforany.

W związku z powyższym, do obszarów problemowych zagrożonych zanieczyszczeniem wód są sołectwa, które nie są wyposażone w system kanalizacji sanitarnej, a na których zlokalizowane są cieki i zbiorniki wodne, tj. Kocoń i Las.

POKRYCIE BUDYNKÓW WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

Na terenie gminy znaczna część budynków, zwłaszcza mieszkalnych pokryta jest wyrobami zawierającymi azbest, w związku z tym w chwili obecnej realizowany jest *Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Ślemień*.

Zgodnie z przeprowadzoną inwentaryzacją wszystkich posesji i obiektów gospodarczych prywatnych właścicieli w aspekcie występowania wyrobów zawierających azbest zidentyfikowano 471 posesji (781 budynków) będących własnością osób fizycznych, z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest o łącznej powierzchni 59.026 m² (tj. 649,29 Mg).

Analizując ilość zinwentaryzowanych posesji i budynków można stwierdzić iż na większość posesji jest więcej niż jeden budynek pokryty powłokami azbestowymi. Uśredniając na terenie Gminy Ślemień 1,7 budynku z pokryciem azbestowym przypada na każdą posesję na której zewidencjonowano wyroby azbestowe. W poszczególnych miejscowościach gminy zinwentaryzowano następujące ilości wyrobów zawierających azbest, w obiektach będących własnością osób fizycznych.

TABELA 22. ILOŚĆ BUDYNKÓW I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST W OBIEKTACH BĘDĄCYCH WŁASNOŚCIĄ OSÓB PRYWATNYCH NA TERENIE GMINY

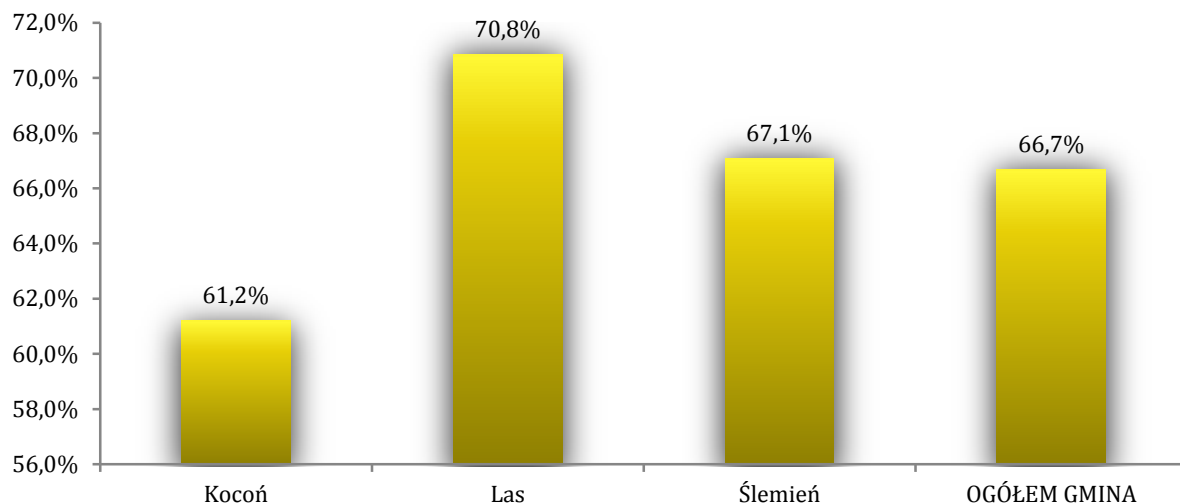
Sołectwo	Ilość zinwentaryzowanych budynków [szt.]	Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest [m ²]	Ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest [Mg]	Udział budynków zawierających azbest w liczbie budynków sołectwa
Kocoń	157	13 686	150,55	61,2%
Las	198	15 090	165,99	70,8%
Ślemień	426	30 250	332,75	67,1%
OGÓŁEM GMINA	781	59 026	649,29	66,7%

Źródło: Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Ślemień – opracowania na podstawie danych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych na terenie Gminy Ślemień przeprowadzonej z natury w okresie maj – lipiec 2011 roku

W Gminie Ślemień: 66,7% ogółu zinwentaryzowanych budynków, tj. 781 szt. pokryta jest wyrobami zawierającymi azbest. Do sołectw o największym nasileniu tego problemu można zaliczyć: Ślemień (67,1%) i Las (70,8%).

³ badania zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryterium i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r., Nr 143, poz. 896)

RYSUNEK 16. UDZIAŁ ZINWENTARYZOWANYCH BUDYNKÓW POKRYTYCH WYROBAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST W LICZBIE BUDYNKÓW OGÓŁEM W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ŚLEMIEŃ

Źródło: opracowanie własne na podstawie Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Ślemień – opracowania na podstawie danych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych na terenie Gminy Ślemień przeprowadzonej z natury w okresie maj – lipiec 2011 roku

Analizując wyniki inwentaryzacji zawarte w *Programie usuwania azbestu (...)* można stwierdzić, iż:

- najwięcej pokryć azbestowych jest na terenie Ślemienia (51%) a najmniej na terenie Koconia (23%), na obszarze sołectwa Las zewidencjonowano 26% pokryć azbestowych,
- budynki mieszkalne pokryte wyrobami azbestowymi stanowią 51,58%, budynki gospodarcze stanowią 37,32%, budynki inne takie jak wiaty czy wyroby luzem stanowią 11,10%,
- pokrycia azbestowe zabudowane na elewacjach stanowią 19,9%, na dachach 57,4% na innych powierzchniach i wyroby luzem stanowią 22,7%,
- wyroby zawierające azbest w formie płyt płaskich stanowią 40,82%, natomiast w formie płyt falistych 59,18%.

RYSUNEK 17. PRZYKŁADY BUDYNKÓW POKRYTYCH MATERIAŁAMI ZAWIERAJĄCYMI AZBEST

Źródło: opracowanie własne

ZANIECZYSZCZENIE ODPADAMI

Zanieczyszczenie odpadami związane jest przede wszystkim z nielegalnym pozostawianiem nieczystości, zwłaszcza na nieużytkach, gruntach rolnych, przydrożnych rowach, dolinach rzek, czy terenach zadrzewionych. Zaśmiecanie terenu w ten sposób wiąże się z niską kulturą i edukacją ekologiczną mieszkańców i przyczynia się do degradacji środowiska naturalnego poprzez: zanieczyszczenie gleb, wód podziemnych i powierzchniowych, zagrożenia pożarowe, samozapłon gazów, szkodliwe oddziaływanie na florę i faunę.

Na obszarze gminy tego rodzaju zanieczyszczenia odpadami odnotowuje się zwłaszcza w sołectwach: Kocoń i Ślemień.

ZAGROŻENIE KLĘSKAMI ŻYWIOŁOWYMI

Główne zagrożenie powodziowe wywoływane jest dużą prędkością płynącej wody i jej energią, która powoduje niszczenia ciężkiej zabudowy koryt (opaski, mury, progi), a także budowli nad korytem rzek, takich jak kładki, przepusty, mosty i in. Przyczyną podtopień i powodzi są na ogół⁴:

- bardzo intensywne opady burzowe (określane jako oberwanie chmury), obejmujące najczęściej niewielkie obszary o dużych nachyleniach zboczy, powodujące gwałtowne i krótkotrwałe (do kilku godzin) lokalne wezbrania wód,
- opady rozlewne tj. trwające kilka dni opady o wysokim natężeniu (od kilkudziesięciu do 100 mm w ciągu doby), obejmujące większą część zlewni.

Z uwagi na te czynniki niektóre tereny gminy zaliczają się do obszarów o najwyższym stopniu zagrożenia powodziowego, tj. obszary położone wzdłuż cieków Łękawki i Kocońki.

Kolejnym zidentyfikowanym problemem na obszarze gminy są zagrożenia pożarowe spowodowane zwłaszcza wznieniami ognia na obszarach nieużytków, trawiastych i uprawnych. „Wypalanie łąk” stanowi zagrożenie nie tylko dla środowiska naturalnego, ale również dla zdrowia i życia ludzi. Proces ten stosowany jest celu pozbycia się pozostałości uschniętej roślinności. Ze względu na zagrożenie pożarowe, uciążliwość dymu oraz negatywny wpływ na bioróżnorodność wypalanie łąk uznawane jest za szkodliwy przeżytek. Pomimo tego, że jest to nielegalne i grozi za to kara pozbawienia wolności, nadal jest stosowane często jako forma oczyszczania terenów nieużytków rolnych, wczesnowiosenny i późnojesienny sposób oczyszczania pastwisk lub sposób na letnie oczyszczanie pól po zbiorach. Zwyczaj ten utrzymuje się głównie na obszarach zaniedbanych rolniczo oraz nieużytkach. Wypalania skutkują stratami we florze i faunie oraz degradacją ekosystemu przyrodniczego ważnego w nowoczesnej gospodarce rolnej. Podczas pożaru niszczone jest część niezbędnej dla żyznej gleby materii organicznej, w wyniku czego zostaje spowolniony proces tworzenia próchnicy (humusu). W trakcie spalania, redukcji i wyparowaniu ulegają związki azotu, a związki potasu i fosforu pozostają w popiele. Część soli mineralnych (fosforu i potasu) pozostających w popiele może być roznoszona przez wiatr, a przy opadach deszczu spłukiwana do rzek i zbiorników wodnych. Podczas spalania materii organicznej w wysokich temperaturach tworzą się znaczne ilości szkodliwych związków takich jak dioksyny czy wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne.

Największa kumulacja problemów w zakresie zagrożeń powodziowych i pożarowych została zidentyfikowana na obszarze miejscowości Las i Ślemień.

⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Ślemień na lata 2015 – 2018 z perspektywą do roku 2022

3.3.2. PROBLEMY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNE

NIEWYSTARCZAJĄCA JAKOŚĆ I WYPOSAŻENIE W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ I KOMUNIKACYJNĄ

Jednym z poważnych problemów przestrzenno – funkcjonalnych jest niedostateczne wyposażenie Gminy Ślemień w infrastrukturę techniczną oraz komunikacyjną. Problemem jest niska lub niedostateczna jakość infrastruktury drogowej, jak również brak zintegrowanego systemu transportu publicznego.

Sieć dróg występującą na terenie gminy stanowią: droga wojewódzka nr 946 relacji Żywiec – Sucha Beskidzka, oraz drogi powiatowe: - S1413 relacji Żywiec – Moszczanica – Ślemień – Kurów, - S1415 relacji Ślemień – Pewel Ślemieńska, - S1411 stanowiąca połączenie drogi powiatowej nr 04322 z DW 946.

System dróg uzupełniają drogi gminne, zapewniające połączenie poszczególnych sołectw i przysiółków oraz drogi wewnętrzne, mające znaczenie gospodarcze (leśnictwo i rolnictwo) oraz turystyczne (oznakowane i nieoznakowane szlaki wędrowek górskich).

Przez teren Gminy Ślemień nie przebiega linia kolejowa, a najbliższy dworzec kolejowy położony jest w Żywcu oraz Suchoj Beskidzkiej. Transport osobowy pomiędzy gminami ościennymi oraz ośrodkami miejskimi (np. Bielsko-Biała, Maków Podhalański, Sucha Beskidzka, Zawoja, Żywiec) zapewniają przewoźnicy prywatni. Jednym z problemów na obszarze gminy jest brak zintegrowanego systemu transportowego, np. centrum przesiadkowego, obiektów typu park&ride oraz park&bike.

Niedobory w infrastrukturze wodno – kanalizacyjnej dotyczą w szczególności w systemie kanalizacji sanitarnej. Zgodnie z danymi GUS za 2015 rok, ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej wynosi nieznacznie ponad 30% ogółu mieszkańców gminy, natomiast na obszarze sołectwa Ślemień z systemu korzysta ok. 70% ludności.

Gmina nie jest zaopatrzona w sieć gazowniczą, ani ciepłowniczą.

W związku z powyższym, do sołectw, w których występują największe problemy w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną zaliczyć można przede wszystkim: Kocoń i Las.

NISKI UDZIAŁ MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA

W 2016 roku w Gminie Ślemień oddano do użytkowania 11 mieszkań (w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych stanowiących budownictwo indywidualne). Średnia liczba nowych mieszkań na 1000 mieszkańców wyniosła 3,12 szt. **Niska dynamika w budownictwie mieszkaniowym wystąpiła przede wszystkim w sołectwach Kocoń (1,42) oraz Las (2,54).**

TABELA 23. LICZBA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ŚLEMIEŃ W LATACH 2014-2016

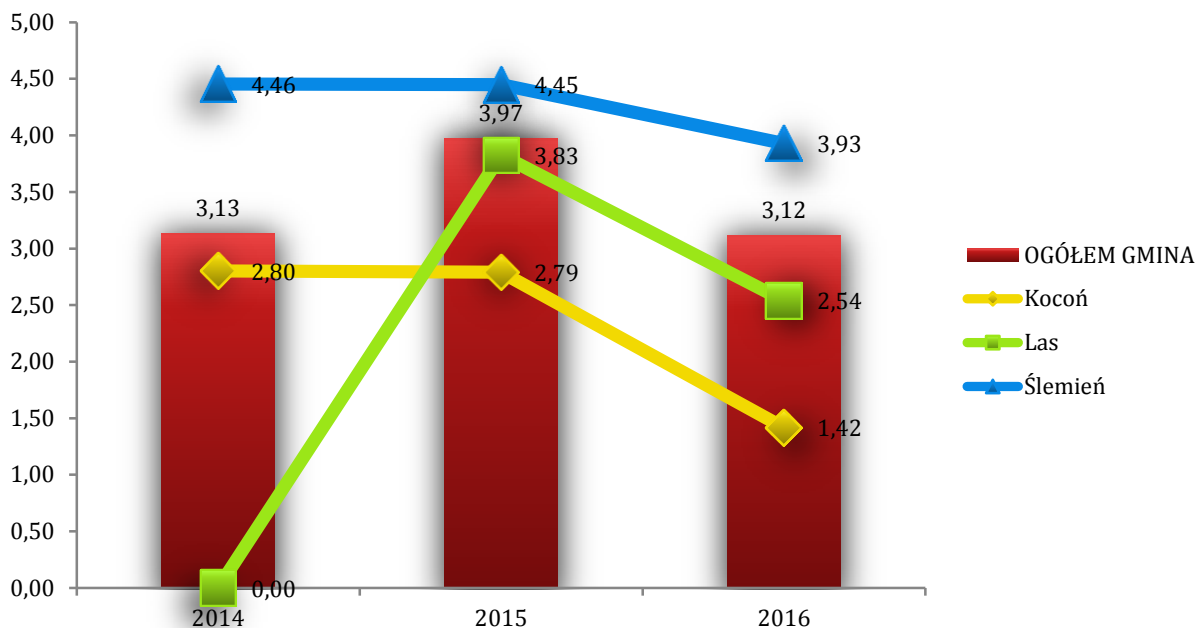
Sołectwo	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kocoń	2	2	1	2,80	2,79	1,42
Las	0	3	2	0,00	3,83	2,54
Ślemień	9	9	8	4,46	4,45	3,93
OGÓŁEM GMINA	11	14	11	3,13	3,97	3,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Niekorzystna z punktu widzenia dostępności mieszkań jest struktura nowego budownictwa mieszkaniowego, gdyż 100% nowego zasobu nie poprawiło dostępności zasobów mieszkaniowych dla osób o przeciętnych i niskich dochodach. Dominuje tu budownictwo indywidualne, które polega na budowie domów jednorodzinnych systemem gospodarczym.

Jednocześnie należy podkreślić, iż gmina nie dysponuje żadnymi mieszkaniami komunalnymi, socjalnymi, czy chronionymi – dostępnymi dla osób o niskich dochodach pomimo, iż w każdym roku co najmniej 1 rodzina zgłasza zapotrzebowanie na tego typu mieszkania.

RYСУNEK 18. LICZBA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ŚLEMIEŃ W LATACH 2014-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

STAGNACJA W BUDOWNICTWIE

Analizując poziom rozwoju budownictwa na terenie Gminy Ślemień w odniesieniu do liczby wydanych decyzji pozwoleń na budowę, wskaźnik ten kształtuje się średniorocznie na poziomie ok. 10 sztuk (wg danych za 2016 rok). **Średnia liczba wydanych pozwoleń na 1000 mieszkańców wynosi 2,83 szt., z czego najniższa jest w sołectwach: Ślemień (1,47) oraz Las (2,54).**

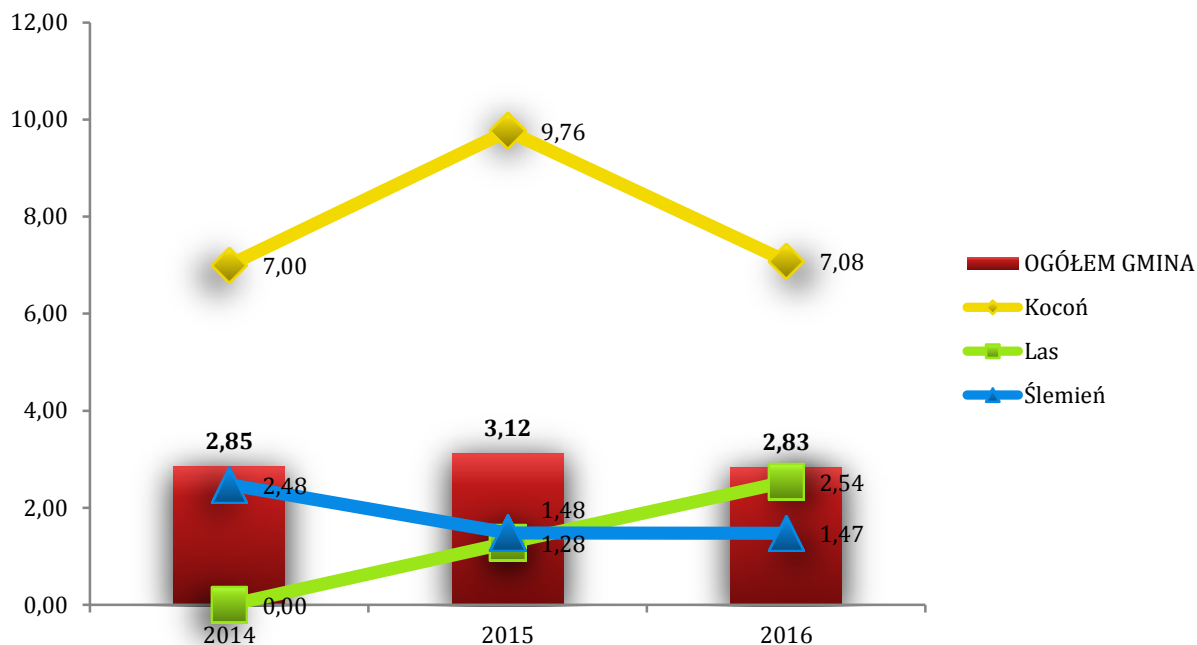
TABELA 24. LICZBA WYDANYCH POZWOLEŃ NA BUDOWĘ NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ŚLEMIEŃ W LATACH 2014-2016

Sołectwo	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Kocoń	5	7	5	7,00	9,76	7,08
Las	0	1	2	0,00	1,28	2,54
Ślemień	5	3	3	2,48	1,48	1,47
OGÓŁEM GMINA	10	11	10	2,85	3,12	2,83

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W związku z tym, że wydane decyzje dotyczą przede wszystkim budownictwa mieszkaniowego jednorodzinne to stagnacja na rynku nieruchomości komercyjnych może pogłębić problemy gospodarcze, mające swoje przełożenie na skumulowanie się problemów społecznych, w tym wzrost bezrobocia.

RYСУNEK 19. LICZBA WYDANYCH DECYZJI POZWOLENIE NA BUDOWĘ NA 1000 MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ŚLEMIEŃ W LATACH 2014-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.3.3. PROBLEMY TECHNICZNE

DEGRADACJA I ZŁY STAN TECHNICZNY OBIEKTÓW I PRZESTRZENI PUBLICZNYCH

Przeprowadzona wizja lokalna pozwoliła na ocenę stanu technicznego obiektów budowlanych oraz wartości układów przestrzennych położonych na terenie Gminy Ślemień. W wyniku inwentaryzacji stwierdzono, iż część budynków, w tym pustostanów, utraciło swoje funkcje, wymaga realizacji niezbędnych robót budowlanych, w tym: przebudowy, adaptacji, jak również termomodernizacji. Obiekty charakteryzują się również ograniczoną dostępnością dla osób niepełnosprawnych ze względu na bariery architektoniczne.

TABELA 25. ZDEGRADOWANE OBIEKTY I TERENY W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ŚLEMIEŃ

Lokalizacja	Liczba obiektów i terenów	Opis	Dokumentacja fotograficzna
Ślemień	6	Budynek użyteczności publicznej tzw. „Jemioła”	
		Ruiny pieca hutniczego	
		Budynek ośrodka zdrowia	

Budynek LKS wraz z otoczeniem

Budynek Urzędu Gminy

Staw wraz z otoczeniem

Las

3

Budynek Filii w
Lasie Szkolnego
Schroniska
Młodzieżowego w
Ślemieniu

Budynek dawnego
przedszkola

Budynek szkoły
podstawowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie na podstawie inwentaryzacji i wizji lokalnej

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji obiektów należy stwierdzić, że część budynków użyteczności publicznej nie spełnia wymogów aktualnych warunków technicznych, m.in. w zakresie wejścia ora ciągów komunikacyjnych, parametrów poszczególnych pomieszczeń (zwłaszcza higieniczno-sanitarnych) oraz izolacyjności cieplnej, czy bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

Brak izolacji cieplnych lub powoduje nadmierne straty ciepła - co przekłada się na zwiększenie zapotrzebowania na energię budynków, znacznych kosztów ich utrzymania, nadmiernej emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

Instalacje wodno - kanalizacyjne, elektryczne, ogrzewania w większości obiektów są w złym lub niedostatecznym stanie technicznym. Jednocześnie brak, w znacznej ich części, wentylacji może powodować zagrożenie higieniczno-sanitarne, gdyż nieusuwana wilgoć prowadzi do zawilgocenia i rozwoju grzybów oraz pasożytów, a w konsekwencji do zniszczenia magazynowanych przedmiotów, czy zwarcia przewodów instalacji elektrycznych oraz pożaru.

Znaczna część obiektów (nawet na najniższych kondygnacjach) nie jest dostosowana do użytku przez osoby niepełnosprawne, ze względu na liczbę barier architektonicznych i brak udogodnień, dla osób z różnym rodzajem niepełnosprawności.

Stan techniczny większości obiektów nie pozwala na ich dalszą eksploatację, m.in. ze względu na niespełnianie warunków technicznych, p. poz., czy wysoki stopień dewastacji.

Zgodnie z powyższym zestawieniem zdegradowanych obiektów oraz przeprowadzoną ich inwentaryzacją, do obszarów na których występuje największa degradacja oraz zły stan techniczny obiektów budowlanych i przestrzeni publicznych można zaliczyć sołectwo Las oraz Ślemień.

OBIEKTY O CENNYCH WALORACH KULTUROWYCH WYMAGAJĄCYCH WSPARCIA

Na terenie Gminy Ślemień zlokalizowane są obiekty, w tym budynki o znaczeniu kulturowym, wymagające zabezpieczenia modernizacji i odnowy (często przy dużych nakładach finansowych) – zwłaszcza obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków.

Obiekty te w znacznej mierze są w złym lub niedostatecznym stanie technicznym, wymagają przeprowadzenia niezbędnych prac budowlanych, w tym ich zabezpieczenia oraz zagospodarowania przyległego terenu.

Do obiektów wpisanych do wojewódzkiego rejestru zabytków nieruchomości należą:

- kościół parafialny p.w. Jana Chrzciciela w Ślemieniu z lat 1842–53 wraz z wyposażeniem, ogrodzeniem i cmentarzem przykościelnym, wpisany do rejestru pod numerem A-605/89;
- kościół odpustowy na Jasnej Górcie w Ślemieniu z lat 1862–66, murowany, wpisany do rejestru pod numerem A-625/89;
- ruiny pieca hutniczego w Ślemieniu z XVIII wieku, wpisane do rejestru pod numerem A-179/77;
- cmentarz rzymsko-katolicki w Ślemieniu z 2 połowy XIX wieku, wpisany do rejestru pod numerem A-642/89.

TABELA 26. WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH OBIEKTÓW CENNYCH KULTUROWO, WPISANYCH DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTEKÓW W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH GMINY ŚLEMIEŃ

Sołectwo	Wykaz obiektów
Kocoń	<ul style="list-style-type: none"> - Kapliczka p.w. Przemienienia Pańskiego z 1863 roku (ul. Łączna) - Figura – krzyż z XIX wieku (ul. Łączna) - Kapliczka Pana Jezusa Upadającego z 1810 roku (ul. Letnia) Figura – krzyż (ul. Żywiecka)
Las	<ul style="list-style-type: none"> - Figura św. Jana Nepomucena z XIX wieku (ul. Zakopiańska 5) - Figura Chrystusa Nazareńskiego z XIX wieku (ul. Zakopiańska 61) - Kapliczka Pana Jezusa Upadającego z 1811 roku (ul. Boczna)

Ślemień	<ul style="list-style-type: none"> - Figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem (ul. Zakopiańska) - Figura Chrystusa Nazareńskiego z XIX wieku (ul. Zakopiańska 149) - Kapliczka Pana Jezusa Upadającego z 1 połowy XIX wieku (osiedle Groń) - Figura Chrystusa Nazareńskiego (ul. Zakopiańska) - Kapliczka (ul. Za Wodą) - Figura Matki Boskiej z 1885 roku (ul. Krakowska 7) - Figura Matki Boskiej z 1881 roku (ul. Krakowska) - Kapliczka Pana Jezusa Upadającego z 1841 roku (ul. Krakowska 70) - Kapliczka murowana z wejściem łukowym z 2 połowy XIX wieku — we wnęce nad wejściem figura Matki Boskiej, wewnątrz obraz Chrystusa (ul. Krakowska 107) - Figura św. Jana Nepomucena z 1818 roku (ul. Krakowska 121) - Pomnik grunwaldzki z 1910 roku (ul. Krakowska 124) - Figura Chrystusa Nazareńskiego przy kościele parafialnym z 1816 roku (ul. Krakowska) - Kapliczka na kolumnie z 1 połowy XIX wieku (ul. Krakowska 125) - Figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XIX wieku (ul. Kościelna, Jasna Górka) - Figura Chrystusa Nazareńskiego z 1882 roku (ul. Kościelna) - Kapliczka z 2 połowy XIX wieku (ul. Jasnogórska) - Kapliczka Pana Jezusa Upadającego z końca XIX wieku (ul. Spacerowa 58) - Kaplica cmentarna - Pozostałości piwnic zamkowych z 1720 roku - Park zamkowy z XIX wieku - Most drogowy z 1942 roku
----------------	--

Źródło: Rejestr zabytków, gminna ewidencja zabytków, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, (nie uwzględniono budynków gospodarczych, domów i chałup wpisanych do niniejszej ewidencji, których łącznie w całej gminie jest 108).

Jednocześnie na obszarze miejscowości Ślemień położony jest Żywiecki Park Etnograficzny stanowiący najmłodsze muzeum typu skansenowego w Polsce i drugie w województwie śląskim. Odzworowuje on układ urbanistyczny i zabudowę wsi Beskidu Żywieckiego. Na obszarze ponad 6 ha posadowionych zostało już 17 zabytkowych obiektów architektury, w tym m.in.: budynek szkoły z 1900 roku, XIX-wieczny spichlerz, kompletna zagroda chłopska z domem mieszkalnym z 1895 roku, kuźnia z początku XX wieku, chałupa bogatego chłopa z 1911 roku, dom z 1901 roku wzniesiony w stylu wołoskim, urokliwa „chałupka zielarki”, chata z unikatowymi detalami snycerskimi wykonanymi w stylu alpejsko-tyrolskim oraz małomiasteczkowa apteka. We wnętrzach poszczególnych budynków zrekonstruowano wystrój oraz urządzono ekspozycję obrazującą wszelkie aspekty życia górali. Ponadto na terenie parku znajdują się piwniczki – półziemianki oraz studnie — każda o innym sposobie pobierania wody. Całość uzupełniają przydrożne krzyże i kapliczki.

Największa liczba obiektów cennych kulturowo, w tym wpisanych do rejestru i ewidencji zabytków, wymagających odpowiedniego wsparcia i zabezpieczenia, zlokalizowana jest w Ślemieniu. W związku z tym, obszar niniejszego sołectwa uznano w tym zakresie za problematyczny.

UDZIAŁ BUDYNKÓW WYBUDOWANYCH PRZED 1945 ROKIEM

Na podstawie Starostwa Powiatowego w Żywcu w 2014 roku, udział budynków wybudowanych przed 1945 rokiem na obszarze gminy wyniósł 10,40% ogółu budynków. **Analizując dane dla poszczególnych sołectw udział ten był wyższy od średniej dla gminy w miejscowości Las (12,37%).**

TABELA 27. LICZBA I UDZIAŁ BUDYNKÓW WYBUDOWANYCH PRZED 1945 ROKIEM W OGÓLNEJ LICZBIE BUDYNKÓW NA TERENIE GMINY ŚLEMIEŃ W POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH W 2014 ROKU

Sołectwo	liczba budynków wybudowanych przed 1945 r.	udział budynków wybudowanych przed 1945 r.
Kocoń	50	9,94%
Las	81	12,37%
Ślemień	162	9,76%
OGÓŁEM GMINA	293	10,40%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Żywcu

Obiekty powstałe na początku XX wieku zazwyczaj charakteryzują się złym lub niedostatecznym stanem technicznych, substandardowym wyposażeniem (np. w instalacje wodno - kanalizacyjną, łazienkę, ogrzewanie), dodatkowo nie spełniają warunków technicznych i przeciwpożarowych.

3.4. PODSUMOWANIE DIAGNOZY ILOŚCIOWEJ

W poniższej tabeli zebrano i usystematyzowano wskaźniki świadczące o występowaniu zdegradowanych obszarów na terenie Gminy Ślemień. Na podstawie analizy danych ilościowych dokonano oceny problemów społecznych, jak również gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych w poszczególnych miejscowościach.

Jeżeli wartość wskaźnika dla danej miejscowości jest równa bądź gorsza niż średnia dla całej gminy uznano, iż problem występuje na danym obszarze.

TABELA 28. OCENA SYTUACJI W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH ŚWIADCZĄCEJ O WYSTĘPOWANIU OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH W GMINIE ŚLEMIEŃ – NA PODSTAWIE ANALIZY ILOŚCIOWEJ

PROBLEMY SPOŁECZNE

Sołectwo	depopulacja	udział osób w wieku poprodukcyjnym	"starzenie się" społeczeństwa	bezrobocie	długotrwałe bezrobocie	bezrobocie wśród kobiet	ubóstwo	bezradność ws. opiek.-wychow.	uzależnienia	niepełnosprawność	przestępczość	Niski udział organizacji pozarząd.	frekwencja wyborcza	Poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego	Edukacja podstawowa i gimnazjalna	OGÓŁEM LICZBA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH (MAX 15)
Kocoń	-1,12%	15,30%	2,86%	4,98%	3,46%	1,73%	0,71%	0,28%	0,14%	0,99%	22,66	1,42		82,20%		7
Las	1,29%	14,72%	-2,52%	4,69%	3,56%	3,56%	1,40%	0,25%	0,00%	0,63%	44,42	1,27		68,50%		8
Ślemień	0,79%	15,28%	12,27%	4,77%	2,91%	2,68%	1,42%	0,39%	0,10%	0,93%	36,35	2,95		87,50%		8
OGÓŁEM GMINA	0,51%	15,16%	6,79%	4,79%	3,17%	2,70%	1,27%	0,34%	0,08%	0,88%	35,41	2,27		82,19%		

PROBLEMY GOSPODARCZE

PROBLEMY ŚRODOWISKOWE

PROBLEMY PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNE

PROBLEMY TECHNICZNE

Sołectwo	niska aktywność gospodarza mieszkańców	OGÓŁEM PROBLEMY GOSPODARCZE (MAX 1)	zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego	zanieczyszczenie wód	pokrycie budynków azbestem	zanieczyszczenie odpadami	zagrożenie kłeskami żywiołowymi	OGÓŁEM PROBLEMY ŚRODOWISKOWE (MAX 5)	niewystarczające wyposażenie w infrastr. techniczną i komunikacyjną	niski udział mieszkań oddanych do użytkowania	stagnacja w budownictwie	OGÓŁEM PROBLEMY PRZESTRZ. - FUNK. (MAX 3)	degradacja z zły stan techn. obiektów i przestrzeni publ.	obiekty o walorach kultur. wymagających wsparcia	udział budynków wybudow. przed 1945r.	OGÓŁEM PROBLEMY TECHNICZNE (MAX 3)
Kocoń	10,17	1			61,21%			2		2,79	9,76	2			9,94%	0
Las	11,07	1			70,84%			4		3,83	1,28	3			12,37%	2
Ślemień	11,70	0			67,09%			4		4,45	1,48	1			9,76%	2
OGÓŁEM GMINA	11,25				66,70%					3,97	3,12				10,40%	

PODSUMOWANIE

Sołectwo	PROBLEMY SPOŁECZNE (max 15)	PROBLEMY SPOŁECZNE udział w %	PROBLEMY POZOSTAŁE (max 12)	PROBLEMY POZOSTAŁE udział w %	PROBLEMY OGÓŁEM (max 27)	PROBLEMY OGÓŁEM udział w %
Kocoń	7	46,67%	5	41,67%	12	44,44%
Las	8	53,33%	10	83,33%	18	66,67%
Ślemień	8	53,33%	7	58,33%	15	55,56%

Legenda:

Występowanie problemu na danym obszarze - wartość wskaźnika równa bądź gorsza w porównaniu do średniej dla całej gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, inwentaryzacji zasobów

Uwzględniając kategorie problemów można określić grupę sołectw Gminy Ślemień, w których negatywne zjawiska występują z największą intensywnością.

W procesie delimitacji przyjęto, że miejscowość, w której występuje minimum 50% problemów społecznych, czyli co najmniej 8 (z 15 możliwych) i minimum 50% łącznie w pozostałych kategoriach, tj. 6 (z 12 możliwych) można uznać za obszar zdegradowany.

Co oznacza, że w 2 miejscowościach gminy: Las i Ślemień - występują ponadprzeciętne poziomy negatywnych zjawisk w badanych kategoriach.

Dla sołectwa Las i Ślemień zdiagnozowano po 8 problemów społecznych tj. 55,33% ogółu problemów w tej kategorii. W Lasie skumulowanych jest 10 problemów z pozostałych dziedzin, tj. 83,33% ogółu problemów: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych oraz technicznych.

Suma zidentyfikowanych zagrożeń dla niniejszego sołectwa wynosi 66,67% ogółu problemów. Natomiast w Ślemieniu liczba pozostałych problemów, obok społecznych, wynosi: 7 szt. – tj. 58,33% negatywnych zjawisk. Zatem łączna liczba negatywnych zjawisk na jego obszarze wynosi 55,56% ogółu wszystkich problemów.

3.5. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

W ramach powyższego przeprowadzono diagnozę i wyznaczono obszar zdegradowany, na którego składają się: Ślemień i Las.

Pogłębiona analiza i diagnoza obszaru wskazanego do rewitalizacji została przeprowadzona na podstawie wyników konsultacji społecznych, w formie ankietyzacji oraz warsztatów. Dokonano również wizji lokalnej oraz wywiadów m.in. z pracownikami instytucji samorządowych, w tym: Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Badania jakości życia na obszarze rewitalizacji były prowadzone na różne sposoby, w tym np. poprzez przyjęcie uzasadnionego progu uznania zjawiska za uciążliwe lub szkodliwe, a następnie empiryczne potwierdzenie jego wystąpienia. Zastosowano również metody jakościowe oparte o subiektywne opinie mieszkańców danego obszaru. Dodatkowo pogłębioną diagnozę sporządzono w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne i dane statystyczne generowane na poziomie lokalnym.

Na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców w ramach konsultacji społecznych w miesiącach: lipiec - sierpień 2017 roku, oceniono poszczególne dziedziny życia, w tym wskazano największe problemy i zagrożenia na obszarze rewitalizacji.

Ankietyzowane osoby wskazały, że do obszarów z występowaniem największej liczby problemów zaliczyć: Ślemień (40,7% wskazań ankietowanych) oraz Las (34,0%). Miejscowości stanowią obszary zdegradowane, a ich część - o największym nasileniu negatywnych zjawisk - obszar rewitalizacji.

Do głównych problemów na obszarze rewitalizacji zalicza się:

PROBLEMY SPOŁECZNE	
Znaczny udział osób w wieku poprodukcyjnym i „starzenie się” społeczeństwa	<p>Z problemem znacznego udziału osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności boryka się przede wszystkim miejscowość Ślemień. W 2016 roku wyniósł on 15,28% ogółu ludności. Jednocześnie w ostatnich 3 latach udział ten wzrósł o 12,27% - co świadczy o niekorzystnej strukturze demograficznej i „starzeniu się” społeczeństwa.</p> <p>Tendencje demograficzne wskazują na niezbyt korzystną prognozę demograficzną i stanowią poważne wyzwanie dla władz samorządowych, m.in. ze względu na konieczność dostosowywania usług społecznych w większym stopniu do potrzeb seniorów, m.in. z usług opiekuńczych, zdrowotnych i rehabilitacyjnych oraz zróżnicowanych form aktywnego spędzania czasu wolnego, jak również oferty kulturalnej.</p> <p>W ramach przeprowadzonej ankietyzacji 17,4% ogółu osób badanych wskazało poprawę dostępu do usług dla osób starszych – jako jeden z 5 głównych efektów rewitalizacji.</p>
Bezrobocie	<p>Bezrobocie to jedno z głównych problemów na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu na koniec 2016 r. największy odsetek osób bezrobotnych stanowiły przede wszystkim osoby: długotrwale bezrobotne oraz kobiety – zwłaszcza na obszarze Lasu (3,56% ogółu w wieku produkcyjnym). Wzrost bezrobocia może prowadzić do ubóstwa i wykluczenia społecznego. konkurencyjność na rynku pracy.</p> <p>Problem bezrobocia w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz zasadniczym zawodowym, w związku z tym szczególnie nacisk należy położyć na doksztalcanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.</p> <p>Pozostawanie bez pracy prowadzi zwykle do powstawania kolejnych problemów, wśród których bardzo dotkliwie odczuwanym przez doświadczonych nim osoby i rodziny jest radykalne obniżenie statusu materialnego. Może to być powodem rozlicznych dysfunkcji, ograniczania udziału w życiu społecznym, utraty możliwości realizowania planów życiowych i rozwoju. Problemy, jakie powoduje brak zatrudnienia, odciskają silne piętno w życiu i świadomości dotkniętych bezrobociem osób, rodzin i całych środowisk.</p> <p>Wśród osób bezrobotnych jest wiele przypadków, które pokazują że kwalifikacje i umiejętności zawodowe nie odpowiadają obecnym standardom i wymaganiom pracodawców. Nowoczesne technologie i linie produkcyjne w zakładach zupełnie zmieniły zakres kwalifikacji i umiejętności zawodowych potrzebnych do wykonywania pracy na danym stanowisku.</p> <p>Ponad 72% ankietowanych zaliczyło do największych problemów na obszarze zdegradowanym wysokie bezrobocie. Natomiast ok. 62% - na konieczność utworzenia nowych miejsc pracy jako jedno z 5 najważniejszych efektów rewitalizacji, a prawie 34% - zwiększenie dostępności do programów mających na celu zmniejszenie bezrobocia i patologii społecznych.</p>
Ubóstwo	<p>Do jednych z najpoważniejszych problemów na obszarze zaliczyć można ubóstwo. W porównaniu ze średnią dla gminy, gdzie 1,27% ogółu ludności korzystającej z pomocy społecznej, ze względu na ubóstwo, na zdegradowanym obszarze udział ten wynosi ok. 1,4% (wg danych za 2016 rok).</p> <p>Jednocześnie najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS stanowią rodziny ubogie, często zmagające się z bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystają ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach.</p> <p>Zjawisko to może prowadzić do wykluczenia społecznego oraz patologii społecznych.</p> <p>Jednocześnie 58,7% ankietowanych - jako jeden z głównych problemów wskazało ubóstwo/biedę na obszarach wymagających objęcia LPR.</p>

<p>Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego</p>	<p>Problemem bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jest dotknięty przede wszystkim obszar Ślemienia. Udział osób korzystających z pomocy społecznej wyniósł na koniec 2016 r.: 0,39% i był wyższy niż średnia wartość dla całej gminy: 0,34%.</p> <p>Przyczyną niniejszego problemu jest głównie bezrobocie i trudna sytuacja materialna niektórych rodzin. Brak pracy często zmusza rodziców do wyjazdu za granicę, co generuje problemy tzw. eurosieroctwa.</p> <p>Do nieakceptowalnych zachowań i zjawisk patologicznych występujących w otoczeniu dzieci i młodzieży na analizowanym obszarze zaliczyć można przede wszystkim: zaniedbania przez dom, zachowania powodujące konieczność objęcia nadzorem kuratora, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, dyskryminację oraz przemoc w rodzinie.</p> <p>W ramach badań ankietowych 37,6% ogółu respondentów jako jeden z 5 kluczowych efektów rewitalizacji wskazało na konieczność poprawy oferty spędzania wolnego czasu i rozwój obiektów sportu, rekreacji, kultury i rozrywki – zwłaszcza dla dzieci i młodzieży, jak również dla całych rodzin.</p>
<p>Uzależnienia, zwłaszcza alkoholizm</p>	<p>Problem dotyczy znacznego udziału osób uzależnionych od alkoholu, zwłaszcza w Ślemieniu, w którym udział w ogólnej liczbie mieszkańców gminy wyniósł: 0,10%, w porównaniu ze średnią dla gminy: 0,08% w 2016 r. Natężenie zjawiska może przyczynić się do patologii społecznych, w tym wzrostu przestępczości oraz marginalizacji i wykluczenia społecznego. Jednocześnie przekłada się na pozostałe problemy, m.in. bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, czy ubóstwo. Zjawisko powoduje szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.</p> <p>Badania ankietowe potwierdzają, że problem uzależnień jest znaczny – prawie połowa odpowiedzi badanych wskazuje na jeden z głównych zagrożeń jakim są uzależnienia, w tym przede wszystkim alkoholizm.</p>
<p>Niepełnosprawność</p>	<p>Negatywne zjawisko występuje przede wszystkim na obszarze Ślemienia, gdyż udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność wyniósł w 2016 roku: 0,93% i był wyższy niż średnia wartość dla całej gminy (0,88%).</p> <p>Zjawisko to prowadzić może do dalszej dyskryminacji oraz marginalizacji i wykluczenia społecznego. Jednocześnie znaczna część obiektów użyteczności publicznej jest niedostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, co powoduje utrudniony dostęp do usług publicznych (np. placówek społecznych, oświatowych, kulturalnych).</p> <p>Do potrzeb osób niepełnosprawnych zamieszkujących obszar rewitalizacji zaliczyć można przede wszystkim: poprawę dostępu do budynków użyteczności publicznej poprzez likwidację barier architektonicznych, ułatwienie dostępu do usług rehabilitacyjnych, opiekuńczych i specjalistycznej opieki zdrowotnej, wspieranie zatrudnienia oraz aktywizację zawodową, uruchomienie świetlicy terapeutycznej, zwiększenie pomocy finansowej, stworzenie miejsca spotkań i prowadzenie akcji integrujących ze społecznością lokalną oraz zorganizowanie wolontariuszy wspomagających niepełnosprawnych przy załatwianiu spraw życia codziennego.</p> <p>Ponad 35% ankietowanych wskazało niepełnosprawność jako jeden poważnych z problemów.</p>
<p>Przestępczość</p>	<p>Na zidentyfikowanym obszarze pojawia się problem związany z wysokim poziomem przestępczości (zwłaszcza w zakresie kradzieży i rozbojów). W 2016 roku udział przestępstw na 1000 mieszkańców wyniósł 44,42 szt. w Lasie oraz 36,35 w Ślemieniu (średnia dla gminy: 35,41).</p> <p>Również 47,7% ogółu ankietowanych mieszkańców zaliczyło przestępczość do największych negatywnych zjawisk na obszarze zdegradowanym. Jednocześnie 21,1% respondentów uważa, że poprawa bezpieczeństwa stanowi 1 spośród 5 najważniejszych efektów, które powinny być osiągnięte w procesie rewitalizacji, natomiast 6,4% - konieczność wdrożenia systemu monitoringu.</p>

<p>Aktywność społeczna mieszkańców</p>	<p>Wśród mieszkańców panuje niedostateczne poczucie bezpieczeństwa. Największa liczba obaw dotyczy włamań i drobnych kradzieży oraz dewastacji mienia. Jednym z problemów jest również nasilająca się przestępczość wśród młodzieży.</p> <p>Niski poziom aktywności społecznej mieszkańców został zidentyfikowany przede wszystkim na obszarze Lasu – w odniesieniu do udziału liczby organizacji pozarządowych w liczbie mieszkańców oraz frekwencji wyborczej.</p> <p>Badania ankietowe wskazały, iż 61,5% osób zalicza do problemów na niniejszym obszarze niedostateczny poziom integracji i aktywności społecznej mieszkańców.</p>
<p>Wychowanie przedszkolne i edukacja</p>	<p>Na niniejszym obszarze występuje problem związane z niedostatecznym poziomem upowszechnienia wychowania przedszkolnego, na co wskazuje odsetek osób w wieku 3-6 lat uczęszczających do przedszkola (68,50% w 2016r. w Lasie, przy średniej dla gminy: 82,19%.</p> <p>Główną barierę w dostępie do wychowania przedszkolnego stanowi ograniczona liczba miejsc w placówkach, ich nieodpowiednie wyposażenie oraz stan techniczny.</p> <p>Kolejnym negatywnym zjawiskiem jest niedostateczny poziom edukacji (zwłaszcza w Lasie), przekładający się na niższe wyniki sprawdzianu 6-klasistów oraz egzaminu gimnazjalnego.</p> <p>Na poziom edukacji wpływa przede wszystkim brak dodatkowych zajęć pozalekcyjnych oraz nowoczesnych materiałów dydaktycznych rozwijających kompetencje i pogłębiające wiedzę uczniów.</p> <p>Na ograniczony dostęp do wychowania przedszkolnego wskazało 24,8% ankietowanych, natomiast do edukacji na poziomie podstawowym i gimnazjalnym – 27,5%.</p>
<p>Jakość życia, w tym: w zakresie kwestii usług społecznych</p>	<p>Pogłębiona analiza przeprowadzona w formie wywiadów wskazała również na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zakłócenia ładu społecznego i zachowania patologiczne (w tym: wandalizm, spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, zaśmiecanie) – zwłaszcza w centrum Ślemienia, • ograniczony dostęp do usług ochrony zdrowia, m.in. ze względu na niską jakość infrastruktury zdrowotnej, w tym: niedoposażenie ośrodka zdrowia w specjalistyczny sprzęt oraz brak kompleksowych usług, w tym: z zakresu opieki koordynowanej, specjalistycznych badań i porad. • niedostateczną ofertę spędzania wolnego czasu (kulturalną, rekreacyjną, sportową). Istnieje potrzeba organizacji wydarzeń kulturalnych, jak również sportowych, które miałyby wpływ m.in. na integrację i aktywizację społeczną mieszkańców, • ograniczony dostęp do usług i infrastruktury dla osób starszych oraz dla dzieci i młodzieży, np. brak klubów seniora, czy świetlic środowiskowych. <p>Podczas ankietyzacji respondenci jako 1 z 5 najważniejszych efektów, jakie powinna przynieść rewitalizacja wskazywali najczęściej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poprawę oferty spędzania wolnego czasu i rozwój obiektów sportu, rekreacji, kultury i rozrywki – 37,6% badanych, • eliminację patologii społecznych oraz włączenie społeczne osób wykluczonych – 25,7%, • poprawę dostępu do usług dla osób starszych – 17,4%, • poprawę dostępu do opieki zdrowotnej – 19,3%, • poprawę dostępu do świadczeń w zakresie opieki społecznej – 12,8%.
<p>PROBLEMY GOSPODARCZE</p>	
<p>Aktywność gospodarcza mieszkańców i struktura przedsiębiorstw</p>	<p>Na zidentyfikowanym obszarze występuje problem związanej z niską aktywnością gospodarczą - liczony udziałem osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców (11,07 w Lasie w porównaniu do średniej gminy: 11,25 w 2016 roku).</p> <p>Dodatkowo na całym obszarze rewitalizacji do negatywnych zjawisk można zaliczyć niekorzystną strukturę przedsiębiorstw. Dominują tutaj przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa (osoby prowadzące działalność gospodarczą)</p>

w branży usług i handlu oraz drobnej wytwórczości. Brak średnich i dużych firm w branży nowoczesnych technologii, zapewniających zatrudnienie w sektorach rozwijających się, czy kreatywnych. Taki stan przekłada się na niedostateczny rozwój gospodarczy i powstawanie nowych miejsc pracy, nie prowadzi do zmniejszenia poziomu bezrobocia, czy liczby osób objętych usługami GOPS.

Na obszarze nie prowadzi działalności żadna jednostka badawczo – naukowa czy otoczenia biznesu, prężnie współpracująca z przedsiębiorstwami.

Problemy gospodarcze związane są również z poziomem bezrobocia na analizowanym obszarze oraz poziomem świadczeń z zakresu pomocy społecznej.

Na problem niskiego rozwoju przedsiębiorczości wskazało 74,3% ankietowanych natomiast słabego rozwoju usług i handlu: 48,6%.

Stworzenie udogodnień dla przedsiębiorców (w tym programy aktywizacji) to jeden z pięciu najważniejszych efektów rewitalizacji wskazywanych przez 27,5% ogółu ankietowanych.

PROBLEMY ŚRODOWISKOWE, PRZESTRZENNO - FUNKCJONALNE I TECHNICZNE

Problemy środowiskowe

Do zidentyfikowanych problemów środowiskowych na obszarze rewitalizacji wpływających na jakość życia mieszkańców należą:

- **zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego**

Głównym składnikiem emitowanych do atmosfery zanieczyszczeń gazowych. Szczególnie problem nadmiernej emisji zanieczyszczeń wzrasta zwłaszcza w sezonie zimowym, podczas spalania paliw (w tym: węgla kamiennego i jego produktów ubocznych) dla celów grzewczych.

Jednocześnie na niniejszym terenie zlokalizowane są obiekty (m.in. użyteczności publicznej, budynki mieszkalne - komunalne), które nie spełniają warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki, np. wykazują się zbyt wysokimi współczynnikami przenikania ciepła przez przegrody, a co jest z tym związane wymagają wysokiego zapotrzebowania na energię końcową i pierwotną, a w konsekwencji przyczyniają się do nadmiernej emisji zanieczyszczeń do środowiska, w tym CO₂ oraz PM₁₀ i PM_{2,5}.

Do emitorów powierzchniowych można zaliczyć również obszary ulic i dróg o dużym natężeniu ruchu, których emisja wpływa w sposób istotny na wielkość występujących stężeń zanieczyszczeń. Źródłem emisji zanieczyszczeń tego typu jest spalanie paliw płynnych w silnikach spalinowych pojazdów, zwłaszcza wzdłuż drogi krajowej i wojewódzkiej.

- **niedostateczna jakość wód powierzchniowych i podziemnych na skutek niedoborów w infrastrukturze technicznej** (brak wyposażenia w sieć kanalizacji sanitarnej zwłaszcza na obszarze Lasu). Ścieki bytowe odprowadzane są często do nieszczelnych osadników przydomowych, bądź też bezpośrednio do przydrożnych rowów melioracyjnych lub cieków wodnych.

- **pokrycie znacznej części budynków materiałami zawierającymi azbest.** Ekspozycja na pył azbestu stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi, m.in. może stanowić przyczynę nowotworów płuc.

- **zanieczyszczenie odpadami w wyniku ich składowania w ramach „dzikich” wysypisk śmieci** zwłaszcza na terenach niezabudowanych, w tym w dolinach rzek, na polach, w miejscach zadrzewionych - często o dużym znaczeniu przyrodniczym, zwłaszcza chronionych. Występowanie tych wysypisk wiąże się z niską kulturą i edukacją ekologiczną mieszkańców. Zagrożenia wywołane przez dzikie wysypiska przyczyniają się do degradacji środowiska naturalnego poprzez: zanieczyszczenie gleb, wód podziemnych i powierzchniowych, zagrożenia pożarowe, samozapłon gazów, szkodliwe oddziaływanie na florę i faunę;

- **zagrożenia kłęskami żywiołowymi** – zwłaszcza pożarami (wynikającymi m.in. z tzw. wypalania traw oraz powodziami / podtopieniami).

W ramach przeprowadzonej ankietyzacji: 71,6% badanych wskazało na znaczny problem związany z zanieczyszczeniem środowiska naturalnego, jednocześnie 20,2% - wzrost wykorzystania OZE.

<p>Problemy przestrzenno – funkcjonalne</p>	<p>Do głównych problemów przestrzenno – funkcjonalnych na obszarze rewitalizacji zaliczyć można:</p> <ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną: Cały obszar nie jest zaopatrzony w sieć gazowniczą, ani ciepłowniczą, jednocześnie występują tutaj niedobory w infrastrukturze wodno – kanalizacyjnej, zwłaszcza w Lasie (brak sieci kanalizacji sanitarnej). Obszar odznacza się niedostatecznym stanem technicznym infrastruktury drogowej, ze względu na koleiny, brak poboczy, parkingów, chodników i ciągów rowerowych, wąskie ulice. Problem ten zwiększa niebezpieczeństwo wypadków w ruchu kołowym i pieszym, w tym ofiar śmiertelnych. Jednocześnie brakuje rozwiązań w zakresie dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji. Przez jego teren nie przebiega linia kolejowa, a najbliższy dworzec kolejowy położony jest w Żywcu oraz Suchej Beskidzkiej. Transport osobowy pomiędzy gminami ościennymi oraz ośrodkami miejskimi (np. Bielsko-Biała, Maków Podhalański, Sucha Beskidzka, Zawoja, Żywiec) zapewniają przewoźnicy prywatni. Jednym z negatywnych zjawisk jest brak zintegrowanego systemu transportowego, np. centrum przesiadkowego, obiektów typu park&ride oraz park&bike. • niski udział mieszkań oddanych do użytkowania: Średnia liczba nowych mieszkań oddanych na 1000 mieszkańców na terenie gminy wyniosła 3,12 szt. w 2016 roku. Niska dynamika w budownictwie mieszkaniowym wystąpiła przede wszystkim w Lasie (2,54). Niekorzystna z punktu widzenia dostępności mieszkań jest struktura nowego budownictwa mieszkaniowego, gdyż 100% nowego zasobu nie poprawiło dostępności zasobów mieszkaniowych dla osób o przeciętnych i niskich dochodach. Dominuje tu budownictwo indywidualne, które polega na budowie domów jednorodzinnych systemem gospodarczym. Jednocześnie należy podkreślić, iż gmina nie dysponuje żadnymi mieszkaniami komunalnymi, socjalnymi, czy chronionymi – dostępnymi dla osób o niskich dochodach pomimo, iż w każdym roku co najmniej 1 rodzina zgłasza zapotrzebowanie na tego typu mieszkania. • stagnację w budownictwie: Średnia liczba wydanych pozwoleń na 1000 mieszkańców wynosi dla obszaru gminy 2,83 szt., z czego najniższa jest w sołectwach: Ślemień (1,47) oraz Las (2,54). W związku z tym, że wydane decyzje dotyczą przede wszystkim budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego to stagnacja na rynku nieruchomości komercyjnych może pogłębić problemy gospodarcze, mające swoje przełożenie na skumulowanie się problemów społecznych, w tym wzrost bezrobocia. <p>Badanie ankietowe potwierdziło, iż w strefie przestrzenno – funkcjonalnej do największych problemów można zaliczyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> - niedostateczny rozwój infrastruktury technicznej, w tym wodno – kanalizacyjnej: 64,2% odpowiedzi respondentów, - małe zasoby mieszkaniowe, w tym socjalne i komunalne: 59,6%, - niską dostępność transportową: 34,9%, - złe warunki mieszkaniowe, w tym brak toalety, ogrzewania, wody: 24,8%.
<p>Problemy techniczne</p>	<p>Do zagrożeń w sferze technicznej na obszarze rewitalizacji należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> • degradacja i zły stan techniczny obiektów i przestrzeni publicznych, • lokalizacja obiektów o walorach kulturowych wymagających wsparcia, • znaczny udział budynków wybudowanych przed 1945 r. <p>W wyniku przeprowadzonej wizji lokalnej stwierdzono, iż część budynków, w tym pustostanów, utraciło swoje funkcje, wymaga realizacji niezbędnych robót budowlanych, w tym: przebudowy, adaptacji, jak również termomodernizacji. Obiekty charakteryzują się również ograniczoną dostępnością dla osób niepełnosprawnych ze względu na bariery architektoniczne.</p> <p>W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji obiektów należy stwierdzić, że część budynków użyteczności publicznej nie spełnia wymogów aktualnych warunków technicznych, m.in. w zakresie wejścia oraz ciągów komunikacyjnych, parametrów poszczególnych pomieszczeń (zwłaszcza higieniczno-sanitarnych)</p>

oraz izolacyjności cieplnej, czy bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Brak izolacji cieplnych lub powoduje nadmierne straty ciepła - co przekłada się na zwiększenie zapotrzebowania na energię budynków, znacznych kosztów ich utrzymania, nadmiernej emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Instalacje wodno - kanalizacyjne, elektryczne, ogrzewania w większości obiektów są w złym lub niedostatecznym stanie technicznym. Jednocześnie brak, w znacznej ich części, wentylacji może powodować zagrożenie higieniczno-sanitarne, gdyż nieusuwana wilgoć prowadzi do zawilgocenia i rozwoju grzybów oraz pasożytów, a w konsekwencji do zniszczenia magazynowanych przedmiotów, czy zwarcia przewodów instalacji elektrycznych oraz pożaru. Znaczna część obiektów (nawet na najniższych kondygnacjach) nie jest dostosowana do użytku przez osoby niepełnosprawne, ze względu na liczbę barier architektonicznych i brak udogodnień, dla osób z różnym rodzajem niepełnosprawności. Stan techniczny większości obiektów nie pozwala na ich dalszą eksploatację, m.in. ze względu na niespełnianie warunków technicznych, p. poż., czy wysoki stopień dewastacji. Zgodnie z powyższym zestawieniem zdegradowanych obiektów oraz przeprowadzoną ich inwentaryzacją, do obszarów na których występuje największa degradacja oraz zły stan techniczny obiektów budowlanych i przestrzeni publicznych można zaliczyć sołectwo Las oraz Ślemień.

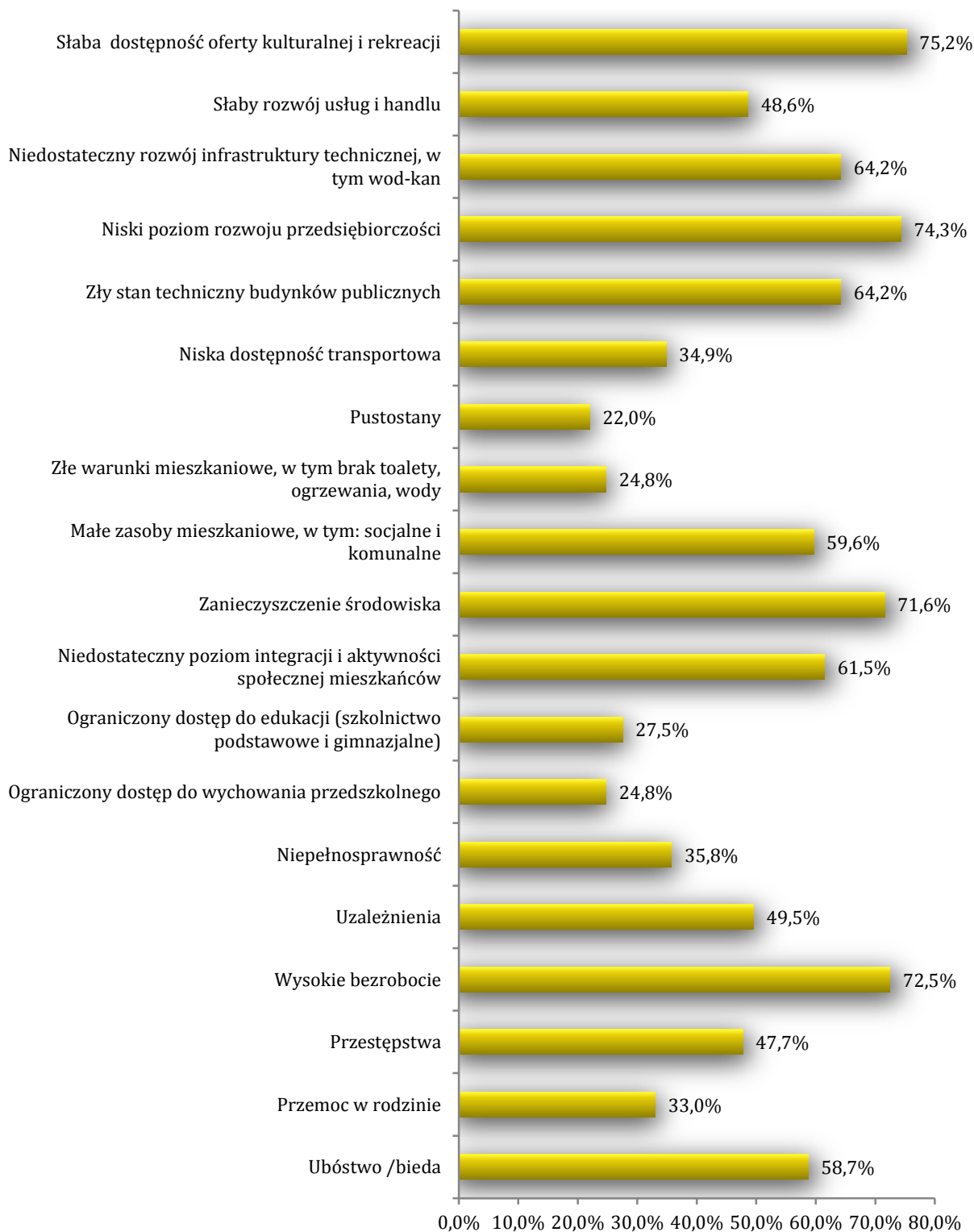
Do obiektów występujących na obszarze rewitalizacji, które wymagają najpilniejszych prac budowlanych ze względu na ryzyko wyłączenia z użytkowania można zaliczyć budynek użyteczności publicznej tzw. „Jemioła” w Ślemieniu. Natomiast w Lasie zlokalizowany jest pustostan po byłym przedszkolu, który ulega dalszej degradacji, czy dewastacji.

Dodatkowo obiekty charakteryzują się brakiem lub niedostosowaniem rozwiązań funkcjonalnych i użytkowych do potrzeb społeczności lokalnej.

Jednocześnie na obszarze rewitalizacji skoncentrowany jest duży udział obiektów wybudowanych na początku XX wieku. Budynki, zwłaszcza mieszkalne jednorodzinne, zazwyczaj charakteryzują się złym lub niedostatecznym stanem technicznych, substandardowym wyposażeniem (np. w instalacje wodno - kanalizacyjną, łazienkę, ogrzewanie), dodatkowo nie spełniają warunków technicznych i przeciwpożarowych.

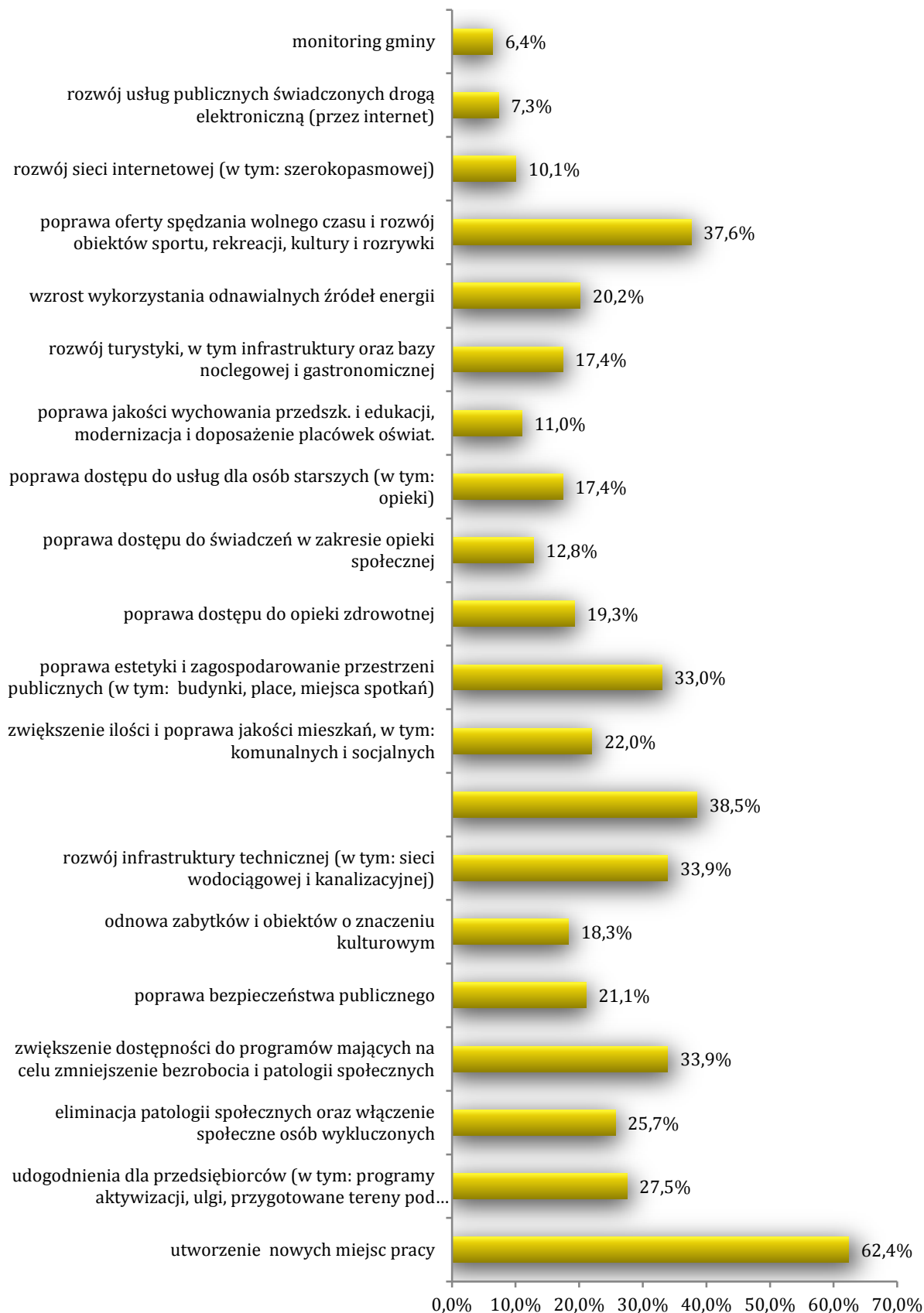
W przeprowadzonej ankietyzacji: 64,2% osób wskazało na zły stan technicznych budynków publicznych, a 22% - na problem występowania pustostanów. 8,7% osób wskazało na problem pustostanów.

RYSUNEK 20. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH PRZEPROWADZONYCH W RAMACH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH W ZAKRESIE OKREŚLENIA GŁÓWNYCH PROBLEMÓW DLA OBSZARU REWITALIZACJI W GMINIE ŚLEMIEŃ

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

RYSUNEK 21. NAJWAŻNIEJSZE EFEKTY JAKIE POWINNY ZOSTAĆ OSIĄGNIĘTE W WYNIKU PROCESU REWITALIZACJI (MOŻLIWOŚĆ WYBORU MAKSYMALNIE 5 ODPOWIEDZI)

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

W ramach konsultacji społecznych przeprowadzono również **badanie jakości życia mieszkańców** poprzez przyjęcie uzasadnionego progu uznania zjawiska za uciążliwe lub szkodliwe, a następnie empiryczne potwierdzenie jego wystąpienia. Zastosowano również metody jakościowe oparte o subiektywne opinie mieszkańców obszaru. Na tej podstawie oceniono poszczególne dziedziny życia w na obszarze rewitalizacji.

Zastosowano ocenę jakości i warunków życia, w skali:

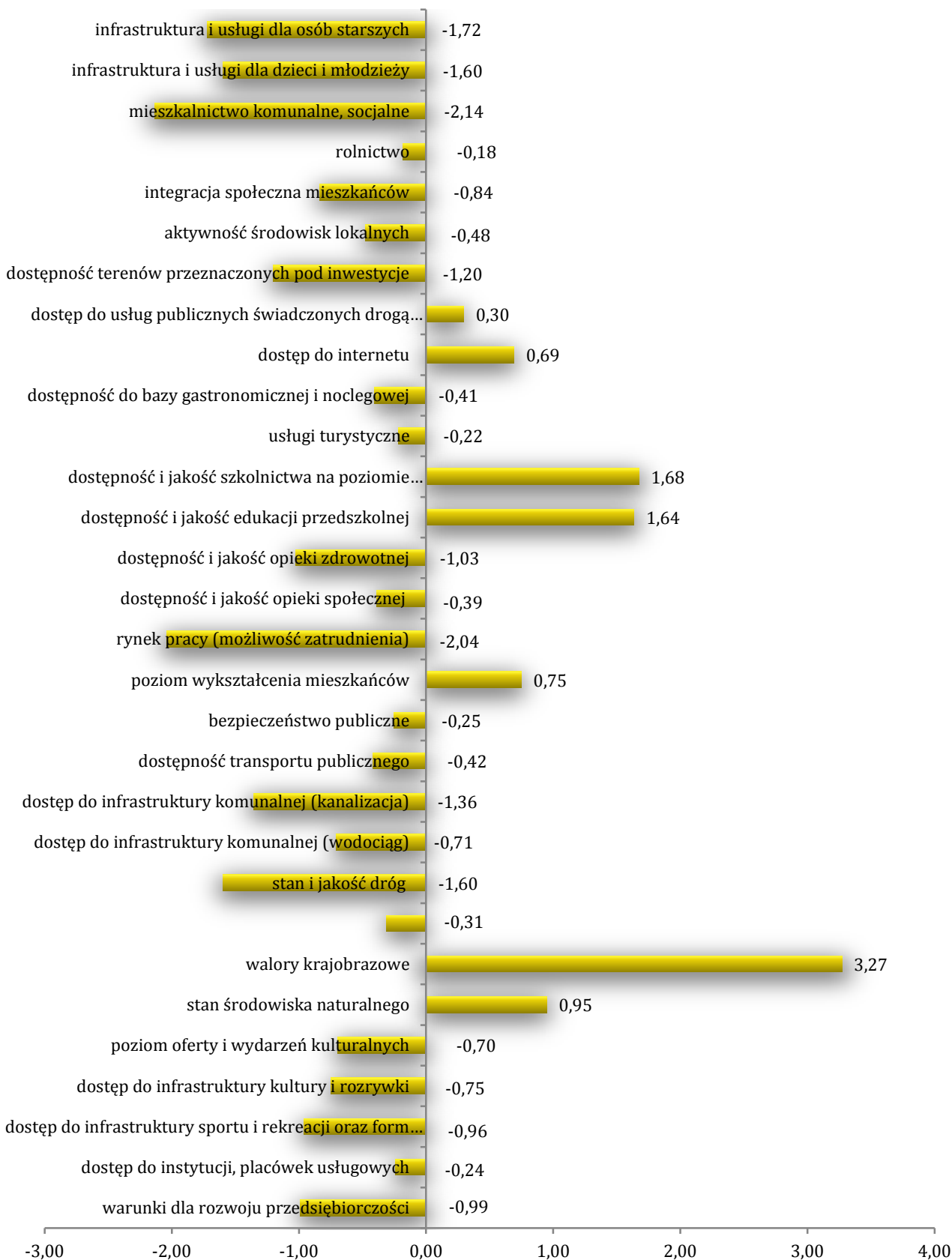
- 5 punktów – bardzo dobre (maksymalna liczba punktów)
- 3 punkty – dobre,
- 0 punktów – średnie/przeciętne,
- -3 punkty – złe,
- -5 punktów – bardzo złe (minimalna liczba punktów).

Najniżej oceniono następujące dziedziny:

- mieszkalnictwo komunalne i socjalne (-2,14),
- rynek pracy (-2,04),
- infrastruktura i usługi dla osób starszych (-1,72),
- infrastruktura i usługi dla dzieci i młodzieży (-1,60),
- stan i jakość dróg (-1,60),
- dostęp do infrastruktury komunalnej sieć kanalizacyjna (-1,36),
- dostępność terenów przeznaczonych pod inwestycje (-1,20),
- dostępność i jakość opieki zdrowotnej (-1,03),
- warunki do rozwoju przedsiębiorczości (-0,99),
- dostęp do infrastruktury sportu i rekreacji oraz form spędzania wolnego czasu (-0,96),
- integracja mieszkańców (-0,84),
- dostęp do infrastruktury kultury i rozrywki (-0,75).

Jedynie walory krajobrazowe zostały ocenione na poziomie dobrym (3,27).

RYSUNEK 22. OCENA JAKOŚCI ŻYCIA I PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI NA OBSZARZE REWITALIZACJI W GMINIE ŚLEMIEŃ

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

3.6. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU REWITALIZACJI

W wyniku przeprowadzonej analizy stanu istniejącego oraz danych historycznych (w tym: statystycznych) i pogłębionej diagnozy (wywiadów, inwentaryzacji i ankietyzacji) opracowano analizę SWOT dla obszaru rewitalizacji (w podziale na podobszary), do którego zaliczono części miejscowości: Ślemień i Las – o największej koncentracji problemów.

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji, w formie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Jest narzędziem, które służy do porządkowania informacji zebranych z otoczenia w związku z przeprowadzoną diagnozą oraz wynikami badań przeprowadzonych w ramach konsultacji społecznych.

RYSUNEK 23. ANALIZA SWOT

Źródło: opracowanie własne

TABELA 29. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU REWITALIZACJI

Podobszar	Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
A - ŚLEMIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby ludności • Niższy w porównaniu do innych obszarów gminy poziom bezrobocia • Znaczny udział organizacji pozarządowych • Zadowalający poziom upowszechnienia wychowania przedszkolnego • Korzystny wskaźnik przedsiębiorczości, w tym udział osób prowadzących działalność gospodarczą • Znaczny stopień wyposażenia w infrastrukturę wod-kan • Występowanie wolnych terenów umożliwiających utworzenie / zagospodarowanie przestrzeni publicznej • Lokalizacja obiektów dziedzictwa kulturowego i atrakcji turystycznych • Walory krajobrazowe • Wysoki poziom lesistości • Tożsamość kulturowa i długoletnie tradycje 	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystna struktura wiekowa mieszkańców • Wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym • Bezrobocie • Znaczny udział osób korzystających z pomocy społecznej • Ubóstwo • Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych • Uzależnienia, w tym: alkoholizm • Niepełnosprawność • Przestępczość • Niedostateczny poziom edukacji • Niezadowalający poziom wykształcenia mieszkańców • Niska integracja społeczna mieszkańców • Niedostateczny dostęp do oferty spędzania wolnego czasu (kulturalnej, rekreacyjnej) • Niekorzystna struktura przedsiębiorstw • Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego • Pokrycie znacznej części budynków wyrobami z azbestem • Zanieczyszczeni odpadami – „dzikie wysypiska śmieci” • Zagrożenie klęskami żywiołowymi (pożarami i powodziami) • Ograniczona dostępność transportowa • Małe zasoby mieszkaniowe (w tym: socjalne i komunalne) • Stagnacja w budownictwie • Występująca zdegradowana tkanka, w tym: mieszkaniowa, użyteczności publicznej oraz pustostany • Niedostateczny poziom zagospodarowania przestrzeni publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja działań aktywizujących i integrujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, marginalizacją i patologiami • Poprawa dostępu do usług społecznych dla różnych grup społecznych • Zagospodarowanie, odnowa, modernizacja zdegradowanych przestrzeni i obiektów na cele społeczne, gospodarcze, kulturalne • Poprawa dostępu do systemu transportowego oraz poprawa wyposażenia w infrastrukturę techniczną • Rozwój budownictwa, w tym mieszkaniowego (zwłaszcza niskoczynszowego) • Termomodernizacja budynków i wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii • Wzrost wyposażenia w infrastrukturę techniczną • Rozwój turystyki • Utrzymujący się wzrost gospodarczy • Wykorzystanie środków zewnętrznych, w tym funduszy europejskich na działania rewitalizacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • „Starzenie się” społeczeństwa • Brak korzystnej oferty na rynku pracy oraz wzrost bezrobocia, ubóstwa, patologii i wykluczenia społecznego, przestępczości • Stagnacja w rozwoju infrastruktury technicznej oraz mieszkalnictwa • Wysokie koszty rewitalizacji obiektów i terenów zdegradowanych i ograniczone środki finansowe w budżecie gminy • Dalsza degradacja środowiska naturalnego • Recesja gospodarcza

Podobszar	Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
B – LAS	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby ludności • Korzystna struktura wiekowa mieszkańców • Znaczny stopień wyposażenia w infrastrukturę wod-kan • Występowanie wolnych terenów umożliwiających utworzenie / zagospodarowanie przestrzeni publicznej • Walory krajobrazowe • Wysoki poziom lesistości • Tożsamość kulturowa i długoletnie tradycje 	<ul style="list-style-type: none"> • Znaczny poziom bezrobocia, zwłaszcza długotrwałego oraz wśród kobiet • Znaczny udział osób korzystających z pomocy społecznej • Ubóstwo • Przestępczość • Niski udział organizacji pozarządowych • Niska integracja i aktywność społeczna • Niedostateczny dostęp do oferty spędzania wolnego czasu (kulturalnej, rekreacyjnej) • Niezadawalający stopień upow. wychowania przedszkolnego • Niedostateczny poziom edukacji • Niezadawalający poziom wykształcenia mieszkańców • Niekorzystny wskaźnik przedsiębiorczości, w tym udział osób prowadzących działalność gospodarczą • Niekorzystna struktura przedsiębiorstw • Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego oraz wód • Pokrycie znacznej części budynków wyrobami z azbestem • Zagrożenie klęskami żywiołowymi (pożarami i powodzią) • Niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techn. (w tym: kanalizację) • Ograniczona dostępność transportowa • Małe zasoby mieszkaniowe (w tym: socjalne i komunalne) • Stagnacja w budownictwie • Występująca zdegradowana tkanka, w tym: mieszkaniowa, użyteczności publicznej oraz pustostany • Niedostateczny poziom zagospod. przestrzeni publicznych • Znaczny udział budynków wybudowanych przed 1945 rokiem 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja działań aktywizujących i integrujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, marginalizacją i patologiami • Poprawa dostępu do usług społecznych dla różnych grup społecznych • Zagospodarowanie, odnowa, modernizacja zdegradowanych przestrzeni i obiektów na cele społeczne, gospodarcze, kulturalne • Poprawa dostępu do systemu transportowego oraz poprawa doposażenia w infrastrukturę techniczną, zwłaszcza sieć kanalizacji sanitarnej • Rozwój budownictwa, w tym mieszkaniowego (zwłaszcza niskoczynszowego) • Termomodernizacja budynków i wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii • Wzrost wyposażenia w infrastrukturę techniczną • Rozwój turystyki • Utrzymujący się wzrost gospodarczy • Wykorzystanie środków zewnętrznych, w tym funduszy europejskich na działania rewitalizacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • „Starzenie się” społeczeństwa • Brak korzystnej oferty na rynku pracy oraz wzrost bezrobocia, ubóstwa, patologii i wykluczenia społecznego, przestępczości • Stagnacja w rozwoju infrastruktury technicznej oraz mieszkalnictwa • Wysokie koszty rewitalizacji obiektów i terenów zdegradowanych i ograniczone środki finansowe w budżecie gminy • Dalsza degradacja środowiska naturalnego • Recesja gospodarcza

4. ZASIĘGI PRZESTRZENNE OBSZARÓW REWITALIZACJI

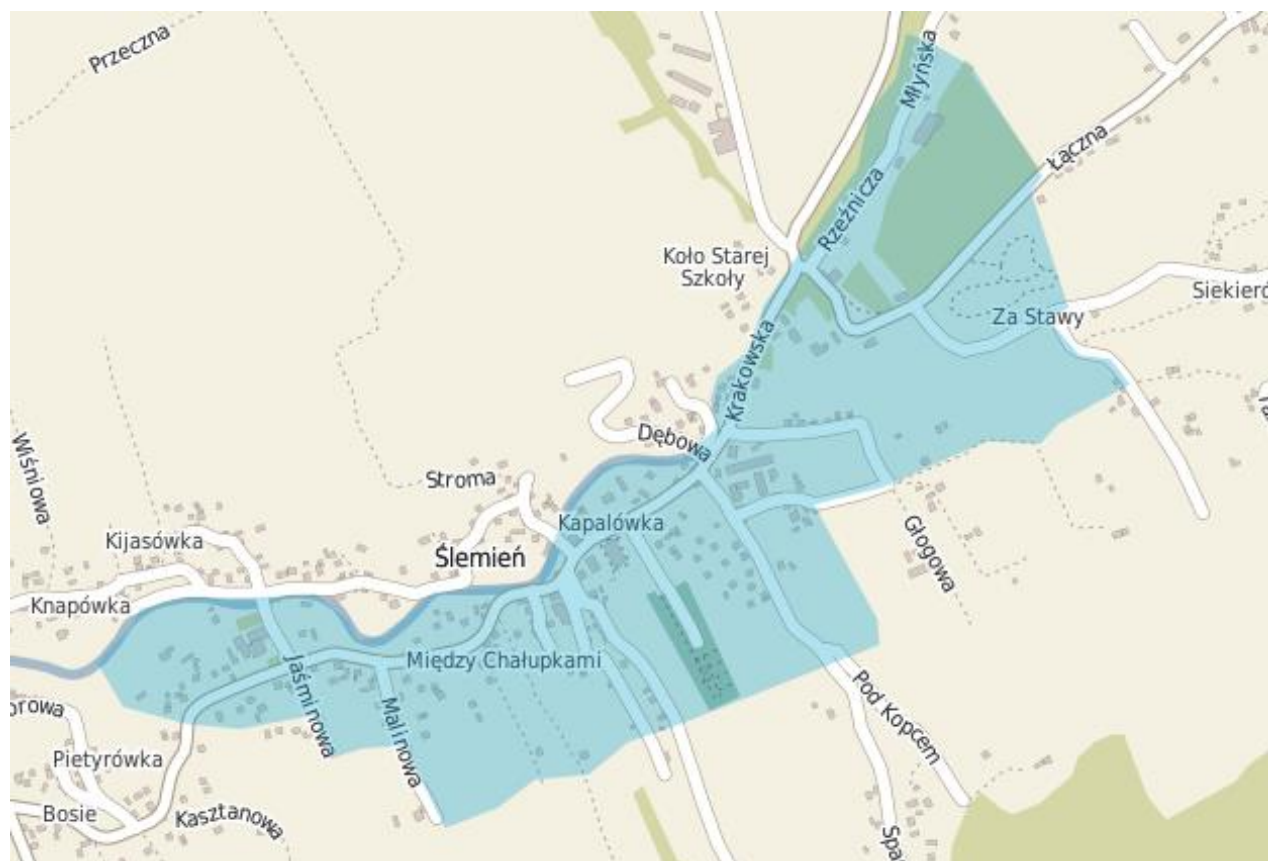
W wyniku diagnozy przeprowadzonej w powyższym rozdziale wyznaczono obszar rewitalizacji, podzielony na dwa podobszary (stanowiące części sołectw Gminy Ślemień, o największej koncentracji problemów):

PODOBSZAR A - ŚLEMIEŃ	
Powierzchnia podobszaru	55,05 ha
Liczba ludności	406 osób
Granice podobszaru	Od północy podobszar ograniczony jest rzeką Łękawką, od wschodu – granicami Parku Etnograficznego (włącznie z Parkiem), ulicami: Żywiecką, Modrzewiową, od południa – ulicami: Pod Lasem, Sportową, Spacerową, granicami cmentarza (włącznie z cmentarzem), natomiast od zachodu: ulicami: Malinową, Jaśminową oraz rowem melioracyjnym / ciekim wodnym mającym swoje ujście do rzeki Łękawki w okolicy ul. Jaworowej.
Opis podobszaru	<p>Podobszar stanowi centrum miejscowości Ślemień o najwyższym stopniu urbanizacji oraz intensyfikacji zabudowy skupiony wzdłuż ulicy Krakowskiej. Jest terenem o największej koncentracji problemów społecznych (ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, przestępstwa), gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno – funkcjonalnych i technicznych (w tym: lokalizację tkanki mieszkaniowej o niskiej jakości, zdegradowanych przestrzeni i obiektów użyteczności publicznej oraz zagrożenia wynikające z tzw. „niskiej emisji”).</p> <p>Miejscowość powstała w XV wieku - od 1608 r. stanowiła centrum klucza dóbr zwanego państwem ślemieńskim. W połowie XVI w. miejscowość została zakupiona przez Komorowskich, właścicieli większości obszaru Żywiecczyny. Na początku XVII w. Komorowscy podzielili swoje dobra, tworząc niezależne kompleksy, czyli tak zwane państwa: żywieckie, suskie, łodygowickie i ślemieńskie. Ślemień stał się wówczas ważnym ośrodkiem administracyjnym i gospodarczym, stanął w nim też obszerny dwór właścicieli. W drugiej połowie XVII wieku państwo ślemieńskie przejęła rodzina Wielopolskich, która zainicjowała szereg przedsięwzięć gospodarczych. Najaktywniejszym w tej dziedzinie był, żyjący w XVIII w., hrabia Hieronim Wielopolski, który podjął się m.in. uruchomienia w Ślemieniu huty żelaza, w tym wielkiego pieca, który w 1780 r. spłonął i nie został już odbudowany.</p> <p>W 1639 r. starosta średzki Piotr Samuel Grudziński wzniósł w Ślemieniu obronny zamek, o którym pisano, że był "z wieżami ozdobnie zbudowany". Zamek został zburzony w 1719 r., a następnie w 1720 r. zastąpiony pałacem rodziny Wielopolskich, z którego do dzisiaj zachowały się jedynie fragmenty piwnic.</p> <p>Na podobszarze rewitalizacji, w centrum miejscowości zlokalizowany jest odnowiony rynek z fontanną, budynki użyteczności publicznej (urząd gminy, zespół szkół, ośrodek zdrowia, czy tzw. „Jemioła”) oraz kościół Narodzenia Św. Jana Chrzciciela i ruiny najstarszego w Beskidach pieca hutniczego do wytopu żelaza – położonego na Szlaku Zabytków Techniki województwa śląskiego.</p> <p>Na ul. Łącznej zlokalizowany jest Żywiecki Park Etnograficzny – skansen odzwierciedlający układ urbanistyczny i zabudowę dawnej wsi beskidzkiej. Obecnie, na obszarze ponad 6 ha znajduje się 17 zabytkowych obiektów architektury, planowana jest jednak dalsza rozbudowa.</p>

Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych

- Zmniejszenie zjawiska „starzenia się” społeczeństwa
- Zmniejszenie udziału osób korzystających z pomocy społecznej
- Niwelacja poziomu negatywnych zjawisk przyczyniających się do wzrostu ryzyka wykluczenia społecznego i zagrożenia patologiami, tj.: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, uzależnienia (w tym: alkoholizm), niepełnosprawność
- Zmniejszenie poziomu bezrobocia i wzrost liczby atrakcyjnych miejsc pracy
- Poprawa poczucia bezpieczeństwa poprzez niwelację przestępczości
- Wzrost jakości edukacji oraz poziomu wykształcenia mieszkańców
- Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców
- Poprawa dostępu do oferty spędzania wolnego czasu (kulturalnej, rekreacyjnej)
- Wzrost aktywności gospodarczej, zwłaszcza w zakresie struktury przedsiębiorstw
- Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego (w tym: ograniczenie niskiej emisji)
- Poprawa dostępności transportowej i komunikacyjnej
- Uporządkowanie, zagospodarowanie, odnowienie i modernizacja zdegradowanych przestrzeni publicznych
- Poprawa stanu technicznego tkanki mieszkaniowej, budynków użyteczności publicznej oraz zagospodarowanie pustostanów
- Poprawa dostępności do zasobów mieszkaniowych, w tym wzrost liczby nowych budynków mieszkalnych

RYСУNEK 24. OBSZAR REWITALIZACJI – PODOBSZAR A - ŚLEMIEŃ

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.slemien.e-mapa.net

PODOBSZAR B - LAS	
Powierzchnia podobszaru	52,58 ha
Liczba ludności	608 osób
Granice podobszaru	Od północy podobszar ograniczony jest ulicą Obwodową oraz granicami z terenami zalesionymi / zadrzewionymi stanowiącymi obszar Beskidu Małego, od wschodu – granicą gminy, od południa – rzeką Kocońką, a od zachodu – ulicą Zacisze.
Opis podobszaru	<p>Podobszar to centrum miejscowości Las o najwyższym stopniu urbanizacji oraz intensyfikacji zabudowy położonej wzdłuż ulicy Zakopiańskiej. Jest również terenem o największej koncentracji problemów społecznych (ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, przestępstwa), gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno – funkcjonalnych i technicznych (w tym: lokalizację tkanki mieszkaniowej o niskiej jakości, zdegradowanych przestrzeni i obiektów użyteczności publicznej oraz zagrożenia wynikające z tzw. „niskiej emisji” oraz zanieczyszczenia wód ze względu na niedoposażenie w infrastrukturę techniczną). Jednocześnie Las stanowi obszar peryferyjny położony na granicy z województwem małopolskim.</p> <p>Na niniejszym podobszarze rewitalizacji zlokalizowane są budynki użyteczności publicznej, m.in. szkoła, OSP, schronisko młodzieżowe, kościół, jak również zdegradowany obiekt (pustostan) po byłym przedszkolu.</p>
Identyfikacja potrzeb rewitalizacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie udziału osób korzystających z pomocy społecznej • Niwelacja negatywnych zjawisk przyczyniających się do wzrostu ryzyka wykluczenia społecznego i zagrożenia patologiami, tj.: ubóstwo, uzależnienia (w tym: alkoholizm), niepełnosprawność • Zmniejszenie poziomu bezrobocia (zwłaszcza długotrwałego oraz wśród kobiet) i wzrost liczby atrakcyjnych miejsc pracy • Poprawa poczucia bezpieczeństwa poprzez niwelację przestępczości • Wzrost poziomu upowszechnienia wychowania przedszkolnego, jakości edukacji oraz poziomu wykształcenia mieszkańców • Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców • Zwiększenie liczby organizacji pozarządowych • Poprawa dostępu do oferty spędzania wolnego czasu (kulturalnej, rekreacyjnej) • Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców, jak również poprawa struktury przedsiębiorstw • Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego (w tym: ograniczenie niskiej emisji) • Zmniejszenie zanieczyszczenia wód zwłaszcza poprzez rozwój infrastruktury technicznej (sieci kanalizacji sanitarnej) • Poprawa dostępności transportowej i komunikacyjnej • Uporządkowanie, zagospodarowanie, odnowienie i modernizacja zdegradowanych przestrzeni publicznych • Poprawa stanu technicznego tkanki mieszkaniowej, budynków użyteczności publicznej oraz zagospodarowanie pustostanów • Poprawa dostępności do zasobów mieszkaniowych, w tym wzrost liczby nowych budynków mieszkalnych

RYСУNEK 25. OBSZAR REWITALIZACJI – PODOBSZAR B - LAS

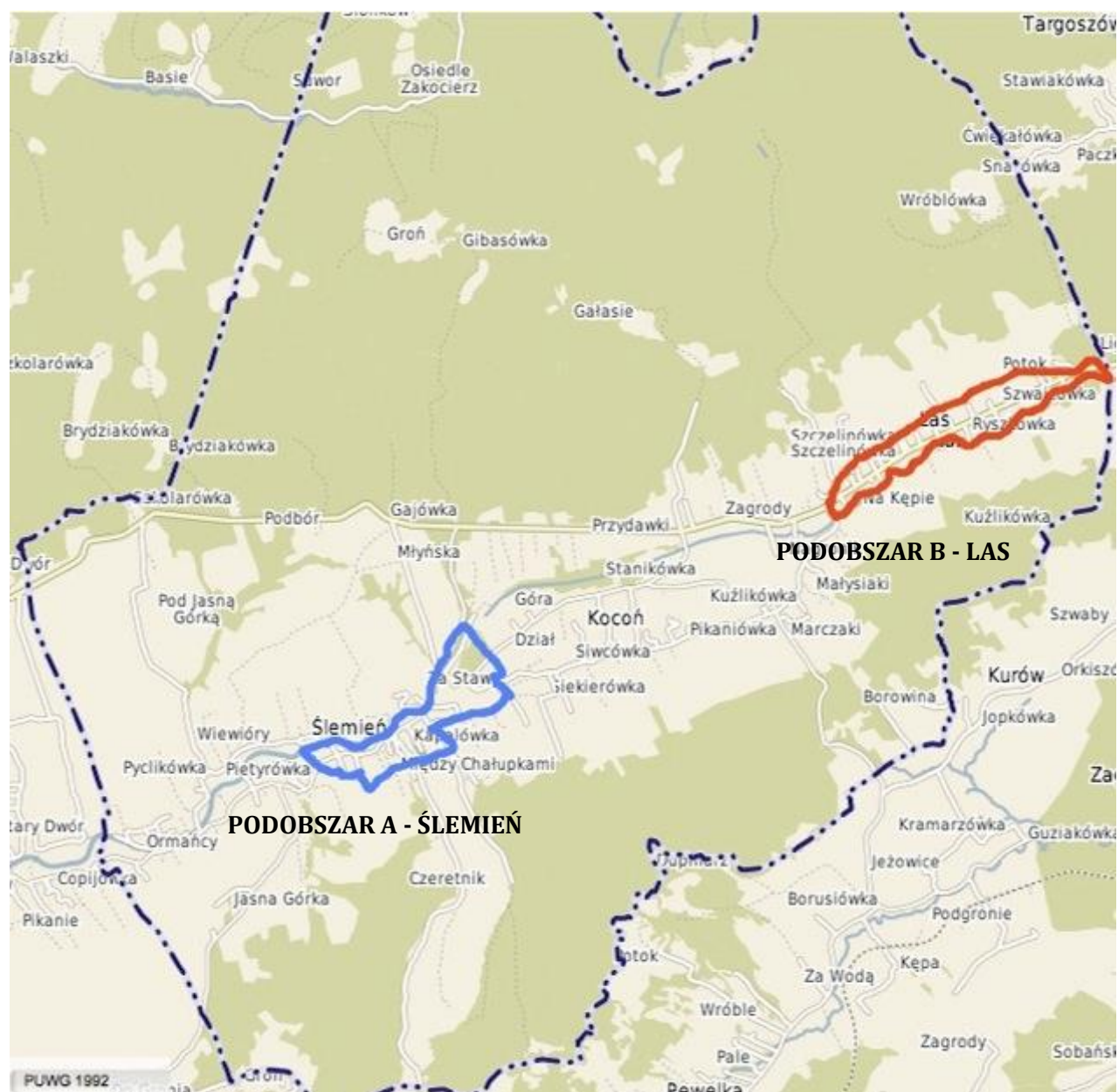
Źródło: opracowanie własne na podstawie www.slemien.e-mapa.net

PODSUMOWANIE DLA OBSZARU REWITALIZACJI (wg danych w dn. 31.12.2016r.)

Podobszar	Liczba osób zamieszkujących obszar rewitalizacji	Liczba mieszkańców gminy ogółem	Udział osób w liczbie ludności gminy ogółem	Powierzchnia obszaru rewitalizacji w ha	Powierzchnia gminy ogółem w ha	Udział w powierzchni gminy ogółem w %
A - Ślemień	406		11,50%	55,05		1,20%
B - Las	608		17,22%	52,58		1,15%
OGÓŁEM OBSZAR REWITALIZACJI	1014	3530	28,73%	107,63	4587	2,35%

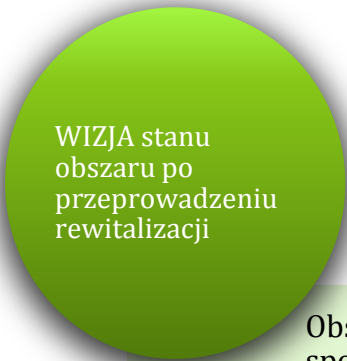
Dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji został spełniony warunek wynikający z Wytocznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 - nie obejmuje on terenu większego niż 20% powierzchni gminy oraz nie jest zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

RYСУNEK 26. OBSZAR REWITALIZACJI W GMINIE ŚLEMIEŃ

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.slemien.e-mapa.net

5. WIZJA STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI (PLANOWANY EFEKT REWITALIZACJI)

WIZJA stanu
obszaru po
przeprowadzeniu
rewitalizacji

Obszar rewitalizacji jest obszarem, który został ożywiony społecznie, gospodarczo, kulturowo oraz przestrzennie i infrastrukturalnie, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, w tym: cennych walorów przyrodniczych.

Jest to miejsce, z reprezentacyjnymi obiektami i przestrzeniami publicznymi, wysokim poziomem wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, niskim stopniem zanieczyszczenia środowiska - atrakcyjne dla mieszkańców pod względem zamieszkania, odpoczynku i prowadzenia działalności gospodarczej, a także dla turystów.

Nastąpiła integracja i wzrost aktywności społeczno - gospodarczej mieszkańców, w tym: zmniejszenie bezrobocia, ubóstwa i przestępczości, jak również poprawił się dostęp do atrakcyjnej oferty kulturalnej, edukacyjnej, opiekuńczej i rekreacyjnej spędzania wolnego czasu, zarówno dla dzieci i młodzieży, jak również osób starszych.

6. CELE REWITALIZACJI ORAZ ODPOWIADAJĄCE ZIDENTYFIKOWANYM POTRZEBOM REWITALIZACYJNYM KIERUNKI DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU ELIMINACJĘ LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK

**Cel
nadrzędny**

Ożywienie społeczno - gospodarcze obszaru zdegradowanego poprzez aktywizację i integrację mieszkańców, stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki oraz rozwój i modernizację infrastruktury oraz poprawa jakości środowiska naturalnego

Cele szczegółowe i kierunki działań

1. Przeciwdziałanie marginalizacji i zmniejszenie ryzyka zagrożenia wykluczeniem i patologiami społecznymi

1.1. Aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców oraz rozwój usług społecznych

1.2. Wzrost aktywności gospodarczej w zakresie tworzenia i działalności firm generujących nowe miejsca pracy

1.3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego

1.4. Poprawa jakości oferty edukacyjnej oraz dostępu do wychowania przedszkolnego

1.5. Wzrost dostępności i jakości zróżnicowanej oferty kulturalnej

2. Rozwój i modernizacja infrastruktury oraz poprawa jakości środowiska

2.1. Zagospodarowanie zdewastowanych przestrzeni publicznych oraz nadanie im nowych funkcji

2.2. Poprawa jakości usług publicznych poprzez modernizację i adaptację zdegradowanych obiektów

2.3. Rewaloryzacja i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego

2.4. Poprawa warunków zamieszkania, w tym stanu technicznego budynków oraz wyposażenia w infrastrukturę

2.5. Wdrożenie proekologicznych inwestycji

Do głównych interesariuszy rewitalizacji (stanowiących grupę docelową) należą:

1. Mieszkańcy, w tym:

- Osoby z problemem ubóstwa,
- Osoby z problemami w zakresie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- Osoby uzależnione, zwłaszcza ze względu na alkoholizm,
- Osoby niepełnosprawne,
- Osoby bezrobotne (a zwłaszcza: osoby długotrwale bezrobotne, bezrobotne kobiety,
- Osoby bezrobotne, które poszukują pracy lub planują podjęcie działalności gospodarczej;

2. Organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;

3. Podmioty gospodarcze, a zwłaszcza osoby prowadzące działalność gospodarczą;

4. Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;

5. Organy władzy publicznej, instytucje państwowe, realizujące zadania publiczne na obszarze rewitalizacji;

6. Turyści.

7. LISTA PLANOWANYCH, PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH WRAZ Z ICH OPISAMI ZAWIERAJĄCYMI, W ODNIESIENIU DO KAŻDEGO PROJEKTU/PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO

Po wyznaczeniu celów i kierunków działań w ramach procesu rewitalizacji zidentyfikowano potencjalne projekty, które przyczynią się do rozwiązania zidentyfikowanych problemów w ramach diagnozy. Projekt to działanie realnie zaplanowane, celujące w dokładnie zdiagnozowany problem, popierane przez interesariuszy obszaru zdegradowanego, charakteryzujące się jasno określonym, realnym i mierzalnym celem, o określonym terminie realizacji, zapewnionych źródłach finansowania i wyznaczonych do realizacji podmiotów.

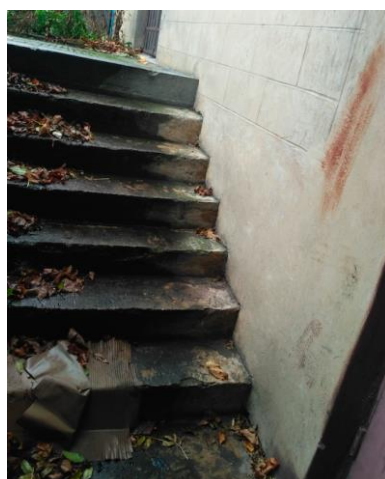
Zidentyfikowano projekty podstawowe, które opisano w formie kart projektów:

PROJEKTY INFRASTRUKTURALNE:

Nazwa przedsięwzięcia		Beneficjent/ Podmiot realizujący	
Przebudowa i nadbudowa zdegradowanego obiektu wraz z zakupem wyposażenia na potrzeby Centrum Społeczno-Kulturalnego w Ślemieniu		Gmina Ślemień	
Podobszar rewitalizacji		Lokalizacja	
A – Ślemień, oddziaływanie na B – Las		miejscowość Ślemień, ulica Krakowska 124	
Źródła finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Okres realizacji (w latach)	
RPO WSL 2014-2020 (EFRR) Budżet Gminy Ślemień Budżet państwa	2 000 000 zł	2018-2019	
Krótki opis / zakres realizowanych zadań	Projekt obejmuje wykonanie niezbędnych robót budowlanych w zdegradowanym obiekcie w zakresie przebudowy i nadbudowy wraz zakupem niezbędnego wyposażenia na potrzeby utworzenia i działalności Centrum Społeczno – Kulturalnego w Ślemieniu. Roboty budowlane będą polegały m.in. na: - nadbudowie, przebudowie, remoncie i adaptacji, - dostosowaniu obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych, jak również warunków technicznych i przeciwpożarowych, - wykonaniu prac termomodernizacyjnych, - montażu instalacji monitoringu.		
Zgodność z kierunkami działań LPR			
1.1. Aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców oraz rozwój usług społecznych 1.2. Wzrost aktywności gospodarczej w zakresie tworzenia i działalności firm generujących nowe miejsca pracy 1.3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego 1.5. Wzrost dostępności i jakości zróżnicowanej oferty kulturalnej 2.2. Poprawa jakości usług publicznych poprzez modernizację i adaptację zdegradowanych obiektów 2.5. Wdrożenie proekologicznych inwestycji			
Nazwa projektu komplementarnego			
<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców w ramach działalności Centrum Społeczno-Kulturalnego w Ślemieniu • Rozwój usług społecznych w Gminie Ślemień 			

Produkty wraz ze sposobem monitoringu	Rezultaty wraz ze sposobem monitoringu
<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. • Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami: 1 szt. • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,033512 [ha] • Liczba wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych/ objętych innymi robotami budowlanymi obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej – 1 szt. <p>Sposób monitoringu: na podstawie protokołu odbioru robót, wypisu z ewidencji gruntów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 600 osób <p>Sposób monitoringu: na podstawie sprawozdania monitoringowego</p>

Dokumentacja fotograficzna, wizualizacje

Nazwa przedsięwzięcia		Beneficjent/ Podmiot realizujący	
Przebudowa i adaptacja zdegradowanego budynku wraz z zagospodarowaniem terenu i zakupem wyposażenia w Lasie na potrzeby rozwoju mieszkalnictwa socjalnego oraz utworzenia Centrum Usług Społecznościowych		Gmina Ślemień	
Podobszar rewitalizacji		Lokalizacja	
B – Las		miejsowość Las, ul. Zakopiańska 59	
Źródła finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Okres realizacji (w latach)	
RPO WSL 2014-2020 (EFRR) Budżet Gminy Ślemień Budżet państwa	600 000 zł	2019	
Krótki opis / zakres realizowanych zadań	Projekt zakłada przebudowę i adaptację istniejącego, zdegradowanego budynku po byłym przedszkolu (pustostanu) w celu udostępnienia mieszkań socjalnych oraz stworzenia Centrum Usług Społecznościowych (w tym: klubu seniora i świetlicy środowiskowej). W ramach inwestycji zostaną również przeprowadzone prace z zakresu termomodernizacji, zagospodarowania terenu wraz z montażem monitoringu oraz zakup niezbędnego wyposażenia.		
Zgodność z kierunkami działań LPR			
<p>1.1. Aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców oraz rozwój usług społecznych</p> <p>1.2. Wzrost aktywności gospodarczej w zakresie tworzenia i działalności firm generujących nowe miejsca pracy</p> <p>1.3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego</p> <p>1.5. Wzrost dostępności i jakości zróżnicowanej oferty kulturalnej</p> <p>2.2. Poprawa jakości usług publicznych poprzez modernizację i adaptację zdegradowanych obiektów</p> <p>2.4. Poprawa warunków zamieszkania, w tym stanu technicznego budynków oraz wyposażenia w infrastrukturę</p> <p>2.5. Wdrożenie proekologicznych inwestycji</p>			
Nazwa projektu komplementarnego			
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój usług społecznych w Gminie Ślemień 			
Produkty wraz ze sposobem monitoringu		Rezultaty wraz ze sposobem monitoringu	
<ul style="list-style-type: none"> Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach: 1 szt. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami: 1 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją: 0,040 [ha] Liczba nowo utworzonych mieszkań w istniejących budynkach: 2 szt. Liczba wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych/ objętych innymi robotami budowlanymi obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej - 1 szt. <p>Sposób monitoringu: na podstawie protokołu odbioru robót, wypisu z ewidencji gruntów</p>		<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury: 200 osób <p>Sposób monitoringu: na podstawie sprawozdania monitoringowego</p>	
Dokumentacja fotograficzna, wizualizacje			

PROJEKTY SPOŁECZNE:

Nazwa przedsięwzięcia		Beneficjent/ Podmiot realizujący	
Aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców w ramach działalności Centrum Społeczno-Kulturalnego w Ślemieniu		Gmina Ślemień	
Podobszar rewitalizacji		Lokalizacja	
A – Ślemień, oddziaływanie na B - Las		miejscowość Ślemień, ulica Krakowska 124	
Źródła finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Okres realizacji (w latach)	
RPO WSL 2014-2020 (EFS) Budżet Gminy Ślemień Budżet państwa	400 000 zł	2020	
Krótki opis / zakres realizowanych zadań	<p>Projekt obejmuje realizację działań z zakresu aktywnej integracji oraz aktywizacji mieszkańców z obszaru rewitalizacji w ramach działalności Centrum Społeczno – Kulturalnego w Ślemieniu.</p> <p>Realizacja projektu pozwoli na stworzenie Programu Aktywności Lokalnej (PAL), w ramach którego zostanie zastosowana usługa aktywnej integracji, z uwzględnieniem wolontariatu, usług prozatrudnieniowych i edukacyjnych oraz działań środowiskowych (konsultacji i motywowanie mieszkańców do udziału w spotkaniach o charakterze integracyjnym, kulturalnym, itp.).</p> <p>Grupą docelową są osobom bezrobotne, zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (osoby lub rodziny).</p>		
Zgodność z kierunkami działań LPR			
<p>1.1. Aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców oraz rozwój usług społecznych</p> <p>1.2. Wzrost aktywności gospodarczej w zakresie tworzenia i działalności firm generujących nowe miejsca pracy</p> <p>1.3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego</p> <p>1.4. Poprawa jakości oferty edukacyjnej oraz dostępu do wychowania przedszkolnego</p> <p>1.5. Wzrost dostępności i jakości zróżnicowanej oferty kulturalnej</p>			
Nazwa projektu komplementarnego			
<ul style="list-style-type: none"> Przebudowa i nadbudowa zdegradowanego obiektu wraz z zakupem wyposażenia na potrzeby Centrum Społeczno-Kulturalnego w Ślemieniu 			
Produkty wraz ze sposobem monitoringu		Rezultaty wraz ze sposobem monitoringu	
<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie: 30 osób Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej: 1 szt. <p>Sposób monitoringu: na podstawie sprawozdania monitoringowego</p>		<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu: 5 osób <p>Sposób monitoringu: na podstawie sprawozdania monitoringowego</p>	

Nazwa przedsięwzięcia		Beneficjent/ Podmiot realizujący	
Rozwój usług społecznych w Gminie Ślemień		Gmina Ślemień	
Podobszar rewitalizacji		Lokalizacja	
A-Ślemień i B-Las		miejscowości: Ślemień, ulica Krakowska 124 Las, ul. Zakopiańska 59	
Źródła finansowania	Szacunkowa wartość w zł	Okres realizacji (w latach)	
RPO WSL 2014-2020 (EFS) Budżet Gminy Ślemień Budżet państwa	400 000 zł	2020	
Krótki opis / zakres realizowanych zadań	Projekt realizowany w obiektach: Centrum Społeczno – Kulturalnym w Ślemieniu oraz w Centrum Usług Społecznościowych w Lasie. Celem projektu jest wzrost dostępności i jakości usług społecznych przeciwdziałającym ubóstwu i wykluczeniu społecznemu świadczonych w ramach świetlic środowiskowych i klubu seniora. Grupą docelową są osobom bezrobotne, zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (osoby lub rodziny) zamieszkujące obszar rewitalizacji – sołectwa: Ślemień i Las.		
Zgodność z kierunkami działań LPR			
1.1. Aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców oraz rozwój usług społecznych 1.2. Wzrost aktywności gospodarczej w zakresie tworzenia i działalności firm generujących nowe miejsca pracy 1.3. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego 1.4. Poprawa jakości oferty edukacyjnej oraz dostępu do wychowania przedszkolnego			
Nazwa projektu komplementarnego			
<ul style="list-style-type: none"> Przebudowa i nadbudowa zdegradowanego obiektu wraz z zakupem wyposażenia na potrzeby Centrum Społeczno-Kulturalnego w Ślemieniu Przebudowa i adaptacja zdegradowanego budynku wraz z zagospodarowaniem terenu i zakupem wyposażenia w Lasie na potrzeby rozwoju mieszkalnictwa socjalnego 			
Produkty wraz ze sposobem monitoringu		Rezultaty wraz ze sposobem monitoringu	
<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie: 30 osób Sposób monitoringu: na podstawie sprawozdania monitoringowego		<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu: 5 osób Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu: 2 szt. Sposób monitoringu: na podstawie sprawozdania monitoringowego	

Wykaz wszystkich projektów stanowi załącznik nr 1 do dokumentu. W załączniku, obok projektów podstawowych, ujęto również pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych (uzupełniające) realizujące kierunki działań, mające na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową (zgodnie z opisem w rozdziale 10). Projekty będą realizowane w przypadku pozyskania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych – ze względu na ograniczone środki budżetowe gminy.

8. CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH RODZAJÓW PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH REALIZUJĄCYCH KIERUNKI DZIAŁAŃ, MAJĄCYCH NA CELU ELIMINACJĘ LUB OGRANICZENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK POWODUJĄCYCH SYTUACJĘ KRYZYSOWĄ

Przedsięwzięcia uzupełniające są istotne z punktu widzenia niwelacji zidentyfikowanych problemów w części diagnostycznej oraz rewitalizacji obszarów zdegradowanych.

Do pozostałych przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji można zaliczyć, m.in.:

- **Projekty infrastrukturalne z zakresu poprawy jakości środowiska naturalnego**, w tym: termomodernizacja budynków i montaż instalacji OZE, wymiana źródeł ciepła, przyczyniających się do redukcji emisji zanieczyszczeń do atmosfery, zmniejszenia zapotrzebowania na ciepło budynków, wzrost produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Jednocześnie do inwestycji w tej kategorii można zaliczyć usuwanie azbestu wraz z jego unieszkodliwianiem z budynków mieszkalnych. Projekty wpłyną na poprawę warunków życia ludności, w tym zmniejszenie ryzyka chorób związanych z zanieczyszczeniem środowiska, zmniejszenie kosztów eksploatacji, jak również podniesienia estetyki budynków i spełnienia wymogów wynikających z warunków technicznych,
- **Projekt z zakresu rozwoju infrastruktury transportu publicznego**, w tym budowy obiektów typu park&ride, park&bike – przyczyniający się do poprawy jakości powietrza, jak również wzrostu dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji,
- **Projekt z zakresu modernizacji oraz wyposażenia ośrodka zdrowia** w celu poprawy dostępu do wysokiej jakości usług z zakresu ochrony zdrowia mieszkańców,
- **Projekt infrastrukturalny i społeczny z zakresu poprawy jakości i dostępu do wychowania przedszkolnego**, poprzez utworzenie nowych miejsc przedszkolnych dla dzieci w wieku 3-4 lat oraz organizację dodatkowych zajęć,
- **Projekty edukacyjne z zakresu doposażenia jednostek oświatowych, realizacji zajęć pozalekcyjnych** przyczyniających się do poprawy poziomu edukacji dzieci i młodzieży, a w konsekwencji wpływające na poziom wykształcenia mieszkańców,
- **Stała praca socjalna w ramach działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej** z mieszkańcami będącymi klientami pomocy społecznej pozostających w trudnej sytuacji życiowej, mająca na celu poprawę jakości ich życia;
- **Działania inwestycyjne związane z rozwojem Żywieckiego Parku Etnograficznego, organizacja wydarzeń kulturalnych oraz promocja walorów kulturowych i krajobrazowych** poprzez realizację działań podnoszących świadomość mieszkańców, m.in. w zakresie tożsamości lokalnej oraz edukacji ekologicznej,
- **Realizacja wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, rekreacyjnych i sportowych, skierowanych do różnych grup odbiorców**, mających na celu integrację i aktywizację lokalnej społeczności, przede wszystkim w ramach działalności Gminnego Ośrodka Kultury oraz Żywiecki Park Etnograficzny.

Powyższe przedsięwzięcia wpisują się w Lokalny Program Rewitalizacji ze względu na realizację celów i kierunków działania zawartych w niniejszym dokumencie. Stanowią one odpowiedź na zidentyfikowane problemy na obszarze zdegradowanym. I pozytywnie wpłyną na eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową.

Jednocześnie nie wyklucza się realizacji innych przedsięwzięć wpisujących się w wizję, cele oraz kierunki działań rewitalizacji.

Wykaz projektów uzupełniających został zamieszczony w załączniku 1 do niniejszego dokumentu.

9. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY POSZCZEGÓLNYMI PROJEKTAMI/PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ POMIĘDZY DZIAŁANAMI RÓŻNYCH PODMIOTÓW I FUNDUSZY NA OBSZARZE OBJĘTYM PROGRAMEM REWITALIZACJI

Komplementarność jest jednym z ważnych aspektów Lokalnego Programu Rewitalizacji. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować będzie lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację dążącą do niwelacji zidentyfikowanych problemów na obszarach zdegradowanych, jak również osiągnięciem zakładanych celów i efektów, w tym tzw. efektu synergii.

TABELA 30. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI W RAMACH LPR

Rodzaj	Uzasadnienie komplementarności
Komplementarność przestrzenna	<p>Komplementarność zostanie osiągnięta dzięki skupieniu projektów wybranych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji zostały wyznaczone po dokonaniu szczegółowej diagnozy na podstawie dostępnych wskaźników ilościowych oraz pogłębionej analizy prowadzonej również w formie jakościowej, m.in. w ramach konsultacji społecznej (ankietyzacji, wywiadów, spotkań, wizji lokalnej oraz inwentaryzacji zasobów).</p> <p>Komplementarność przestrzenna zostanie zapewniona poprzez oddziaływanie na cały obszar rewitalizacji oraz zapewnienie efektów synergii przez konkretne działania.</p> <p>W związku z tym, zaproponowane projekty mają największy wpływ na niwelację sytuacji kryzysowej. Wszystkie przedsięwzięcia skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane oraz odpowiadają na zidentyfikowane problemy. Podstawowe projekty rewitalizacyjne (inwestycyjne i społeczne) realizowane w ramach danego podobszaru oddziałują również na drugi podobszar. Interesariusze rewitalizacji, w tym osoby zamieszkujące dany podobszar będą objęci wsparciem w ramach wszystkich przedsięwzięć realizowanych na całym zidentyfikowanym obszarze.</p>
Komplementarność problemowa	<p>Ze względu na to, iż projekty rewitalizacyjne, będą się wzajemnie dopełniały tematycznie, sprawiając, że proces rewitalizacji będzie oddziaływał na obszary zdegradowane we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, ekonomicznym, przestrzenno-funkcyjnym, środowiskowym, technicznym).</p> <p>Jednocześnie, realizowane zadania inwestycyjne będą uzupełnione o działania o charakterze społecznym - poprzez wykorzystanie infrastruktury objętej tymi zadaniami. Przedsięwzięcia polegające na rozwoju i poprawie infrastruktury technicznej (m.in. w zakresie termomodernizacji, OZE) nie tylko służą poprawie warunków i jakości życia mieszkańców, ale przyczyniają się do zwiększeniu ładu przestrzennego, poprawy walorów architektonicznych oraz pozytywnie wpływają na jakość środowiska naturalnego. Jednocześnie oddziałują na poprawę warunków życia mieszkańców m.in. poprzez wzrost dostępności usług społecznych - co oznacza, że rewitalizacja będzie miała kompleksowy charakter.</p>
Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	<p>Komplementarność proceduralna - instytucjonalna polega na wdrożeniu systemu zarządzania LPR, który pozwoli na efektywne współdziałanie na rzecz rewitalizacji różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. W tym celu osadzono system zarządzania programem rewitalizacji w przyjętym przez gminę ogólnym systemie zarządzania. Jednostką koordynującą proces rewitalizacji</p>

Rodzaj	Uzasadnienie komplementarności
	<p>na terenie gminy, w tym przygotowanie i wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji jest operator: Gmina Ślemień, a w jej imieniu: Urząd Gminy Ślemień. Operator jest w stanie dotrzeć do partnerów procesu rewitalizacji i posiada realne możliwości wpływania na sytuację na obszarze zdegradowanym, w tym zwłaszcza prawo głosu we wszystkich sprawach tego obszaru dotyczących. Jednocześnie koordynuje przygotowanie i opiniowanie projektów uchwał Rady Gminy Ślemień oraz ewentualnych Zarządzeń Wójta odnoszących się do danego obszaru rewitalizowanego. W ramach wdrażania założeń programu rewitalizacji zostanie powołany zespół ds. rewitalizacji. Określenie sposobu zarządzania i wdrażania opisane zostało w rozdziale 14.</p>
<p>Komplementarność międzyokresowa</p>	<p>Samorząd gminy nie posiadał Lokalnego Programu Rewitalizacji w okresie programowania 2007-2013, jednakże realizował inwestycje z zakresu rozwoju społeczno – gospodarczego, czy przestrzennego, m.in. dotyczące rewitalizacji rynku.</p>
<p>Komplementarność źródeł finansowania</p>	<p>W kontekście polityki spójności 2014-2020 - projekty rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego I Europejskiego Funduszu Społecznego - z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania. Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach EFS i EFRR jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów zdegradowanych. Jednocześnie koordynacja środków programów operacyjnych ze środkami polityk i instrumentów krajowych jest konieczna dla realizacji zasady dodatkowości środków UE. Dokument uwzględnia komplementarność finansową oznaczającą zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych ma kluczowe znaczenie dla dynamiki pożądaných zmian. Program rewitalizacji ujmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków UE, w tym: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego oraz innych publicznych lub prywatnych) tak, aby nie pomijać aspektu społecznego, ekonomicznego, przestrzennego, technicznego, środowiskowego i kulturowego związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Zaplanowane inwestycje nie są nastawione jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, czy skupione tylko na działaniach remontowych i modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze zdegradowanym. Program rewitalizacji złożony z wielu różnorodnych projektów jest konstrukcją warunkującą osiągnięcie kompleksowości interwencji. Projekty inwestycyjne oraz społeczne tzw. "miękkie" są wzajemnie powiązane, jak również charakteryzują się synergią. Wsparcie inwestycyjne projektu z EFRR ma charakter uzupełniający i możliwy jest wyłącznie w powiązaniu z zadaniem realizowanym z EFS. Realizacja przedsięwzięcia z EFS w większości wypadków nie byłaby możliwa bez wcześniejszego wdrożenia projektu infrastrukturalnego. Na potrzeby projektu EFS będzie wykorzystana infrastruktura objęta niniejszą inwestycją w celu zapewnienia odpowiednich warunków na potrzeby prowadzenia wsparcia dla grupy docelowej objętej projektem EFS. Komplementarność projektów przyczyni się do uzyskania efektu synergii poprzez stworzenie kompleksowej oferty wsparcia i udostępnienie nowoczesnej infrastruktury (ze środków EFRR). Łączne wdrożenie przedsięwzięć przyczyni się do osiągnięcia zakładanych celów.</p> <p>Komplementarność źródeł finansowania ujęto w opisie projektów w rozdziale 9.</p>

Lokalny Program Rewitalizacji charakteryzuje również **koncentracja terytorialna** – co oznacza, że działania rewitalizacyjne skierowane są ku pewnemu, określonymu dzięki diagnozie, obszarowi. LPR został skierowany do obszarów najbardziej potrzebujących pomocy, gdzie koncentracja problemów jest największa, w tym zdegradowanych. Natomiast **koncentracja tematyczna** polega na realizacji działań w ramach LPR skupiających się na rozwiązaniu problemów, które wg diagnozy najbardziej szkodzą obszarowi problemowemu.

Koncentracja interwencji i potrzeba hierarchizacji potrzeb powoduje, że LPR dotyczy obszarów zdegradowanych w gminie, tj. tych, gdzie skala problemów i zjawisk kryzysowych jest największa.

10. INDYKATYWNE RAMY FINANSOWE

Do głównych / potencjalnych źródeł finansowania przedsięwzięć w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji można zaliczyć środki finansowe przede wszystkim:

- pochodzące ze źródeł krajowych publicznych, m.in.:
 - budżetu gminy (środki własne Gminy Ślemień),
 - budżetu państwa,
 - Lasów Państwowych,
- pochodzące ze źródeł prywatnych;
- pochodzące z funduszy Unii Europejskiej:
 - Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
 - Europejskiego Funduszu Społecznego,

Źródłem dofinansowania projektów z Unii Europejskiej jest przede wszystkim Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

Plan finansowy LPR zamieszczono w załączniku nr 1.

11. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Partycypacja społeczna jest nieodłącznym elementem procesu rewitalizacji i stanowi fundament wszelkich działań na każdym etapie tego procesu. Udział wszystkich interesariuszy w procesie rewitalizacji, w tym: tworzeniu dokumentu można określić jako szeroki i wystarczający, poczynając od informacji o działaniach władz lokalnych, poprzez współdziałanie w podejmowaniu decyzji o kierunkach interwencji aż po aktywne uczestnictwo w projektach. Duży wkład w przygotowaniu oraz wdrażaniu programu ma zarówno społeczność lokalna, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, jak i inni interesariusze obszarów rewitalizacji. Partycypacja społeczna w tworzeniu Lokalnego Programu Rewitalizacji miała miejsce na etapie: diagnozy sytuacji kryzysowej na obszarach zdegradowanych, jak również na etapie identyfikacji możliwych rozwiązań (identyfikacja głównych problemów, propozycja działań rewitalizacyjnych).

Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji:

• **Informowanie:**

- strona internetowa Urzędu Gminy Ślemień,
- Informator Samorządowy Gminy Ślemień – bezpłatny kwartalnik w formie elektronicznej publikowane na stronie internetowej gminy oraz rozpowszechniane w wersji drukowanej wśród mieszkańców,
- indywidualne spotkania z interesariuszami,
- warsztaty,

• **Konsultowanie (ankiety, badania, spotkania i uzgodnienia):**

- strona internetowa Urzędu Gminy Ślemień,
- indywidualne spotkania i wywiady z pracownikami Urzędu Gminy Ślemień, gminnych jednostek organizacyjnych, itp.
- indywidualne spotkania z interesariuszami, w tym z potencjalnymi projektodawcami,
- wyłożenie projektu do publicznego wglądu wraz z możliwością wnoszenia uwag i propozycji projektów.

• **Aktywne uczestnictwo zainteresowanych stron:**

- indywidualne spotkania z interesariuszami, w tym z potencjalnymi projektodawcami.

Harmonogram prac nad Programem – z uwzględnieniem konsultacji społecznych:

1. **Konsultacje społeczne – ankietyzacja:** lipiec – sierpień 2017r. – przeprowadzenie ankietyzacji wśród mieszkańców w zakresie pogłębionej analizy obszarów zdegradowanych, w tym identyfikacji problemów - informacja wraz z ankietą na stronie internetowej Gminy Ślemień oraz w Urzędzie Gminy Ślemień, gminnych jednostkach organizacyjnych, liczba zebranych ankiet: 209 sztuk;

2. **Przeprowadzenie badań ilościowych, indywidualnych spotkań, konsultacji, wywiadów,** lipiec – sierpień 2017r. m.in. z interesariuszami, czy instytucjami publicznymi tj.

- Urząd Gminy Ślemień,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu,
- Powiatowy Urząd Pracy w Żywcu,
- Starostwo Powiatowe w Żywcu,
- Komisariat Policji w Gilowicach,

3. **Wizja lokalna oraz inwentaryzacja zasobów / obiektów na terenie gminy** – 21.08.2017 r. oraz 07.09.2017 r.

3. **Warsztaty z interesariuszami** (w tym: przedstawicielami organizacji pozarządowych, sektora biznesu, kościołów i związków wyznaniowych, jednostek oświatowych i naukowych) w ramach konsultacji społecznych, w dniu 07.09.2017 r. w Ślemieniu (budynek GOK) - wraz z możliwością zgłaszania projektów rewitalizacyjnych).

4. **Konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji** – wrzesień 2017r. – wyłożenie do publicznego wglądu wraz z możliwością zgłoszenia projektów do LPR. Cel konsultacji to wyrażenie opinii oraz propozycji interesariuszy (w tym: mieszkańców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, sektora biznesu, kościołów i związków wyznaniowych, jednostek oświatowych i naukowych) do projektu LPR.

RYСУNEK 27. ZAPROSZENIE DO UDZIAŁU W ANKIETYZACJI

Ankieta na potrzeby opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji

Szanowni Państwo,

Zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety w celu przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Ślemień do 2022 roku. Wyniki ankietyzacji będą wykorzystane w procesie diagnozy i analizy stanu istniejącego, wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji oraz sformułowania celów i potencjalnych projektów. Zależy nam, aby każdy mieszkaniec skorzystał z szansy i okazji wypowiedzenia się w tak ważnych zagadnieniach. Chcielibyśmy, aby powyższy dokument był naszym wspólnym dziełem, w którym każdy mieszkaniec ma swój udział, a założone cele i projekty były skutecznie realizowane w perspektywie najbliższych lat.

Wypełnioną ankietę prosimy składać do dnia 11.08.2017 r. w Sekretariacie Urzędu Gminy Ślemień

lub przesłać pod adresem e-mail: ugslemiesn@ugslemiesn.lg.pl

 Ankieta do pobrania.

Opublikowano: 26-07-2017

Źródło: www.slemien.pl

RYСУNEK 28. ZAPROSZENIE NA WARSZTATY DOTYCZĄCE OPRACOWANIA LPR

Warsztaty dotyczące przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Ślemień do 2022 roku

Wójt Gminy Ślemień serdecznie zaprasza mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe i inne podmioty działające na terenie gminy, na konsultacje społeczne w formie warsztatów dotyczące przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Ślemień do 2022 roku.

Konsultacje odbędą się w dn. 7 września 2017r. o godz. 10.00 w sali widowiskowej Gminnego Ośrodka Kultury, przy ul. Krakowskiej 124 w Ślemieniu i obejmą m.in. diagnozę w zakresie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz propozycję przedsięwzięć. Warsztaty współfinansowane ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna: „Śląskie programy rewitalizacji – wsparcie dla gmin”.

 ogłoszenie

Opublikowano: 31-08-2017

Źródło: www.slemien.pl

RYСУNEK 29. OGŁOSZENIA DOT. LPR NA PORTALACH SPOŁECZNOŚCIOWYCH

WYDARZENIA

■ Ślemień: Przygotują program rewitalizacji

(Komentarze: 1)

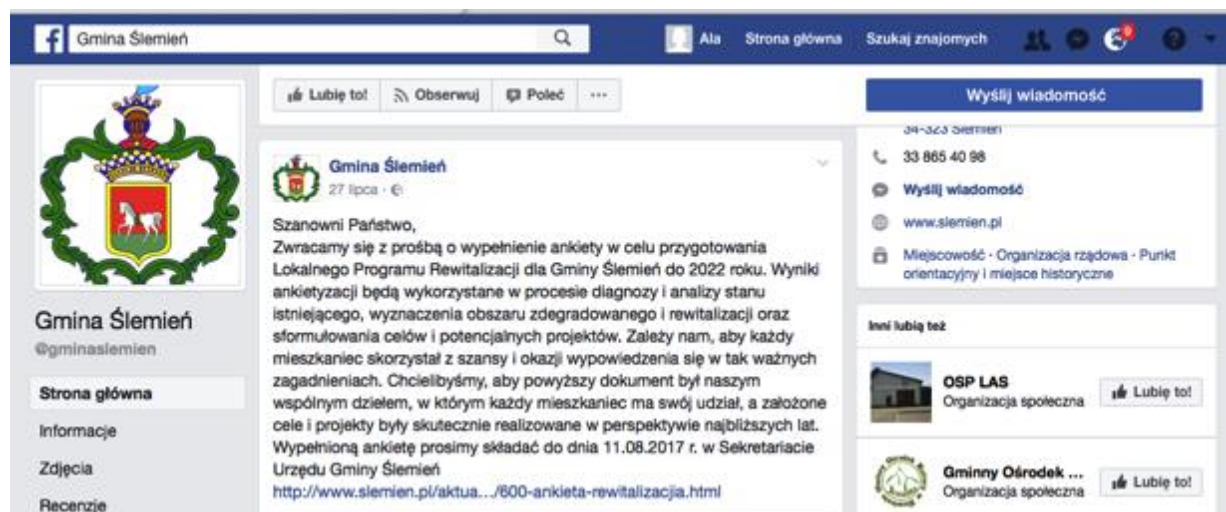
2017-07-28 16:00

Władze gminy Ślemień przygotowują się do stworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji do 2022 roku.

W tym celu wójt Jarosław Krzak zwrócił się do mieszkańców z prośbą o wypełnienie ankiety.

- Wyniki ankiety będą wykorzystane do diagnozy i analizy stanu istniejącego, wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji oraz sformułowania celów i potencjalnych projektów. Zależy nam, aby każdy mieszkaniec skorzystał z szansy i okazji wypowiedzenia się. Chcielibyśmy, aby powyższy dokument był naszym wspólnym dziełem, w którym każdy mieszkaniec ma swój udział, a założone cele i projekty były skutecznie realizowane w perspektywie najbliższych lat - podkreśla wójt Jarosław Krzak.

Ankiety dostępne są w Urzędzie Gminy Ślemień lub pod adresem strony internetowej - www.slemien.pl/ Wypełnioną ankietę należy złożyć w urzędzie do 11 sierpnia lub przesłać ją pod adres e-mail: ugslemien@ugslemien.ig.pl/

Źródło: www.bieskidzka24.pl, www.facebook.pl

RYSUNEK 30. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA Z PRZEPROWADZONYCH WARSZTATÓW W DN. 07.09.2017R.

Źródło: opracowanie własne

Podsumowując: Partnerami w procesie rewitalizacji są zarówno mieszkańcy, jak i podmioty prywatne, zarówno nastawione na zysk, jak i *non-profit*. Mogą one podejmować przedsięwzięcia, których elementem jest poprawa stanu lokali, budynków oraz ich otoczenia (m.in. prace termomodernizacyjne), wyposażenie w infrastrukturę techniczną, remonty, jak również działania w zakresie: aktywizacji społecznej i gospodarczej mieszkańców, przeciwdziałanie patologiom społecznym, promocja kultury, m.in. realizowane przez organizacje pozarządowe.

Realizacja założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji jest skuteczna dzięki szerokiej partycypacji społecznej. Współpraca z wieloma partnerami nakłada na operatora rewitalizacji szereg obowiązków. Podstawowym jest informowanie partnerów o wszystkich istotnych dla nich aspektach procesu rewitalizacji. Następnym krokiem jest konsultacja planowanych działań i wspólne wdrażanie, tj. opracowanie koncepcji, akceptowanie rozwiązań i realizowanie projektów rewitalizacji.

Uczestnictwo w procesie rewitalizacji ze strony partnerów jest w pełni dobrowolne – co gwarantuje realizację projektów w sposób zaangażowany. Władza samorządowa, zgodnie z definicją rewitalizacji, jest podmiotem odpowiedzialnym za cały proces. Z uwagi na swoje zadania i możliwości oraz zdobyte już doświadczenia, jest inicjatorem całego procesu, starając się zaangażować w niego lokalnych partnerów.

Jednocześnie czynny wkład społeczności lokalnej nastąpi przy wdrażaniu i utrzymaniu przyjętych założeń – zgodnie rozdziałem 14.2.

12. SYSTEM REALIZACJI (WDRAŻANIA) PROGRAMU REWITALIZACJI

12.1. OPERATOR REWITALIZACJI, JEGO KOMPETENCJE, ZADANIA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Operatorem rewitalizacji, czyli jednostką koordynującą proces rewitalizacji na terenie gminy, w tym przygotowanie i wdrożenie Lokalnego Programu Rewitalizacji, jest Gmina Ślemień, a w jej imieniu Urząd Gminy Ślemień, którym kieruje Wójt.

Rada Gminy Ślemień jako organ przyjmujący Lokalny Program Rewitalizacji w formie uchwały, nadzoruje jego realizację oraz osiągnięte efekty.

Operator jest głównym inicjatorem i koordynatorem procesów rewitalizacji, przede wszystkim ze względu na zakres zadań własnych gminy, który obejmuje m.in.: sprawy ładu przestrzennego, gminnego budownictwa mieszkaniowego, pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, kultury, ochrony środowiska, czy infrastruktury. Dodatkowo Operator jest odpowiedzialny za pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów, które zgłosił do LPR, a następnie za ich realizację, rozliczenie oraz ewaluację.

Operator dysponuje odpowiednim personelem do wdrażania założeń LPR. Dodatkowo jest w stanie dotrzeć do partnerów procesu rewitalizacji i posiada realne możliwości wpływania na sytuację na obszarze zdegradowanym, w tym zwłaszcza prawo głosu we wszystkich sprawach tego obszaru dotyczących. Jednocześnie koordynuje przygotowanie i opiniowanie projektów uchwał Rady Gminy oraz Zarządzeń Wójta. Jednocześnie do jego obowiązków należy promocja założeń Programu, informowanie interesariuszy o postępie w jego wdrażaniu i efektach rewitalizacji, jak również przeprowadzanie konsultacji społecznych m.in. na etapie aktualizacji LPR.

Operator jest zatem odpowiedzialny za realizację zadań będących w gestii gminy jako podmiotu wdrażającego, monitorującego i kontrolującego przebieg rewitalizacji.

Nadzór z ramienia jednostki samorządu terytorialnego będzie prowadził Wójt Gminy Ślemień, natomiast nadzór merytoryczny i koordynację: Referat Inwestycji, Budownictwa i spraw rolnych Urzędu Gminy Ślemień, przy współpracy z:

- Referatem Finansowym oraz Skarbnikiem Gminy (zapewnienie środków z budżetu gminy na realizację inwestycji, rozliczenie finansowe),
- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej (realizacja projektów społecznych),
- Gminnym Ośrodkiem Kultury (realizacja wydarzeń kulturalnych, projektów społecznych),
- Jednostkami oświatowymi (realizacja projektów społecznych).

Jednocześnie Operator będzie współpracował z interesariuszami, m.in. organizacjami pozarządowymi, partnerami gospodarczymi - w zakresie ujęcia projektów LPR, wsparcia oraz monitoringu wskaźników osiągnięcia celów. Podobnie jednak jak w fazie diagnozy i programowania, uspołecznienie procesów związanych z jej realizacją jest kluczowym czynnikiem, który przyczyniał się będzie do sukcesu.

W celu prawidłowego wdrożenia założeń dokumentu konieczna jest realizacja konkretnych przedsięwzięć. Aby usprawnić realizację zawartych w dokumencie działań i osiągnięcia zakładanych celów, budżet gminy powinien zostać podporządkowany celom. Natomiast organizacja wykonania działań powierzona poszczególnym jednostkom samorządu według ich kompetencji, m.in. odpowiednim komórkom w Urzędzie lub samorządowym jednostkom organizacyjnym. Zadania o charakterze bardziej złożonym, wymagające współpracy z podmiotami zewnętrznymi, a także o charakterze ponadlokalnym, będą realizowane w formie partnerstwa podmiotów publicznych różnych szczebli.

Realizacja działań rewitalizacyjnych jest wyzwaniem, nie tylko dla władz samorządowych, lecz również dla wszystkich pozostałych podmiotów funkcjonujących w gminie, m.in.: organizacji pozarządowych, podmiotów gospodarczych oraz samych mieszkańców. Gmina jest również integralną częścią większej przestrzeni terytorialnej (powiatu, regionu, kraju, Unii Europejskiej), dlatego też komplementarnych działań

oraz źródeł finansowania realizacji LPR, należy poszukiwać także na szczeblach wyższych (np. fundusze UE).

Główne zadania Operatora to:

- koordynowanie procesów rewitalizacji na terenie gminy,
- długoterminowe prognozowanie budżetu gminy, w tym: opracowanie i aktualizacja Wieloletniej Prognozy Finansowej, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych, wprowadzenie procesu hierarchizacji przedsięwzięć,
- przygotowanie oraz realizacja projektów, w tym zadań inwestycyjnych oraz tzw. projektów społecznych, edukacyjnych (w tym: przygotowanie dokumentacji, pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania),
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych,
- współpraca z interesariuszami i partnerami, m.in. z organizacjami pozarządowymi,
- monitoring realizacji projektów i ich zakładanych efektów (produktów, rezultatów),
- aktualizacja LPR, w tym: współpraca i prowadzenie konsultacji społecznych z podmiotami lokalnymi w zakresie planowanych zmian,

RYСУNEK 31. PROCES ZARZĄDZANIA STRATEGICZNEGO W RAMACH REWITALIZACJI

Źródło: opracowanie własne

12.2. AKTYWNY UDZIAŁ RÓŻNYCH GRUP INTERESARIUSZY W PROCESIE WDRAŻANIA I MONITOROWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.

Głównym celem działań związanych z uspołecznieniem procesu jest dotarcie do jak najszerszej grupy interesariuszy, w tym: instytucji mogących być beneficjentami lub partnerami w realizacji przedsięwzięć zapisanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Dodatkowo kluczowym czynnikiem jest zachęcenie interesariuszy do podejmowania inicjatyw i aktywnego udziału w procesie wdrażania i monitorowania - dążących do osiągnięcia zakładanych celów rewitalizacji.

Partycypacja społeczna zostanie ukierunkowana na możliwie jak najbardziej dojrzałe jej formy, a więc nieograniczające się jedynie do informacji, czy konsultacji działań władz lokalnych, ale dążące do zaawansowanych metod partycypacji, takich jak współdecydowanie czy kontrola obywatelska.

Operator – Gmina Ślemień będzie prowadził minimum 1 raz w roku nabór przedsięwzięć w celu ich wpisania / aktualizacji w ramach listy projektów zawartych Lokalnym Programie Rewitalizacji.

Do stosowanych form przekazu można zaliczyć:

- tablicę ogłoszeń w Urzędzie Gminy Ślemień
- stronę internetową gminy: www.slemien.pl
- Biuletyn informacji publicznej gminy: www.ugslemien.bip.org.pl
- Informator Samorządowy Gminy Ślemień – bezpłatny kwartalnik w formie elektronicznej publikowane na stronie internetowej gminy oraz rozpowszechniane w wersji drukowanej wśród mieszkańców
- lokalną prasę oraz serwisy i portale społecznościowe.

Jednocześnie postępy we wdrażaniu założeń Lokalnego Programu Rewitalizacji, w tym w zakresie realizacji przedsięwzięć, jak również osiągnięte rezultaty, będą prezentowane na spotkaniach z interesariuszami (zwłaszcza podczas zebrań sołeckich) oraz minimum jeden raz w roku na Sesji Rady Gminy.

Raporty monitoringowe zostaną upublicznione na stronie internetowej Gminy Ślemień.

W ramach realizacji procesu rewitalizacji będzie zachowana zasada przejrzystości i odpowiedzialności publicznej.

12.3. OKRESOWA I NADZWYCZAJNA AKTUALIZACJA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI – SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI

Proces rewitalizacji, ze względu na to, iż jest rozciągnięty w czasie, może podlegać wpływowi zróżnicowanych czynników zewnętrznych, jak również odchyłeń, które będą analizowane i zamieszczane w raportach monitoringowych, wraz z informacją dotyczącą sposobów dostosowania się do zmian lub działań zaradczych.

Konieczność aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie wynikała przede wszystkim ze:

- zmian w prawodawstwie oraz wytycznych, w tym: Wytycznych Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, bądź w treści Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, dokumentów w nowym okresie programowania, stwarzających możliwość aplikowania o zewnętrzne środki finansowe wspierające realizację projektów, m.in. z funduszy Unii Europejskiej;
- zdiagnozowania zmian w wybranych dziedzinach funkcjonowania gminy, które uzasadniają weryfikację dotychczasowej treści programu rewitalizacji, np. nasilenie nowych problemów oraz zagrożeń - w wyniku przeprowadzonych badań i analiz,
- z przeprowadzanego corocznego naboru projektów, w ramach którego mogą zostać zgłoszone nowe projekty w celu ich ujęcia w LPR,
- z konieczności poszerzenia istniejącego obszaru rewitalizacji lub włączenie nowego obszaru do programu.

Jeśli nastąpią przesłanki do aktualizacji, wówczas będzie ona dokonywana co najmniej raz w roku. Natomiast w przypadku nagłych zmian w otoczeniu wpływających na zapisy Programu konieczna będzie natychmiastowa zmiana dokumentu.

Dla przejrzystości LPR dla wszystkich zaangażowanych partnerów oraz instytucji zmiany w uchwale Rady Gminy zostaną zasygnalizowane w odpowiednim załączniku do uchwały zmieniającej w postaci rejestru zmian. Zmiany mogą również dotyczyć uwzględnienia nowych projektów oraz dodatkowych partnerów chcących dołączyć do Programu na późniejszym etapie.

Aktualizacja programu rewitalizacji przeprowadzana jest we współdziałaniu z interesariuszami i potencjalnymi beneficjentami - z zachowaniem zasad partycypacji oraz uwzględnieniem wyników wykonanych analiz i przeprowadzonych naborów projektów rewitalizacyjnych.

Jeśli nastąpią przesłanki do aktualizacji, wówczas będzie ona dokonywana co najmniej raz w roku. Natomiast w przypadku nagłych zmian w otoczeniu wpływających na zapisy programu konieczna będzie natychmiastowa zmiana dokumentu. Dla przejrzystości LPR dla wszystkich zaangażowanych partnerów oraz instytucji zmiany w uchwale Rady Gminy zostaną zasygnalizowane w odpowiednim załączniku do uchwały zmieniającej w postaci rejestru zmian. Zmiany mogą również dotyczyć uwzględnienia nowych projektów oraz dodatkowych partnerów chcących dołączyć do programu na późniejszym etapie.

Aktualizacja dokumentu może wynikać również z konieczności ujęcia w nim nowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Nabory projektów do programu rewitalizacji będą odbywać się nie rzadziej niż raz w roku. Projekt może być włączony do LPR na podstawie zgłoszonej Karty Projektu złożonej przez wnioskodawcę, który zamierza realizować zadanie rewitalizacyjne. Uwzględnienie propozycji przedsięwzięcia w programie jest równoznaczne ze zobowiązaniem się wnioskodawcy do systematycznego przekazywania do Operatora rewitalizacji informacji dot. projektu, w tym: rozpoczęcia, przebiegu realizacji, ewentualnych wprowadzanych zmian, zakończenia realizacji projektu, jego faktycznej wartości źródeł finansowania oraz osiągniętych wskaźników.

13. SYSTEM MONITORINGU LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI I OCENY SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ

Monitoring jest procesem polegającym na okresowej kontroli i ocenie stopnia realizacji celów, kierunków działań, poprzez wdrożenie przedsięwzięć ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji oraz wprowadzaniu modyfikacji (aktualizacji) zgodnie ze zmieniającymi się warunkami w gminie.

Monitoring ma służyć kontroli postępu realizacji projektów, weryfikacji osiągniętych produktów i rezultatów oraz porównywaniu ich zgodności ze stanem bazowym.

Proces monitorowania polegał będzie na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących podczas wdrażania LPR.

Badanie postępu realizacji LPR odbywać się będzie na podstawie danych przekazywanych przez podmioty realizujące projekty, jak również danych Urzędu Gminy Ślemień.

Organem właściwym do monitorowania postępów jest Urząd Gminy Ślemień na czele którego stoi Wójt Gminy, natomiast Rada Gminy jest władna do podejmowania uchwał w sprawie zmian Lokalnego Programu Rewitalizacji w odpowiedzi na zidentyfikowane problemy lub zachodzące zmiany.

W okresie wdrażania założeń Programu zostanie opracowany przez Operatora okresowy raport monitoringowy.

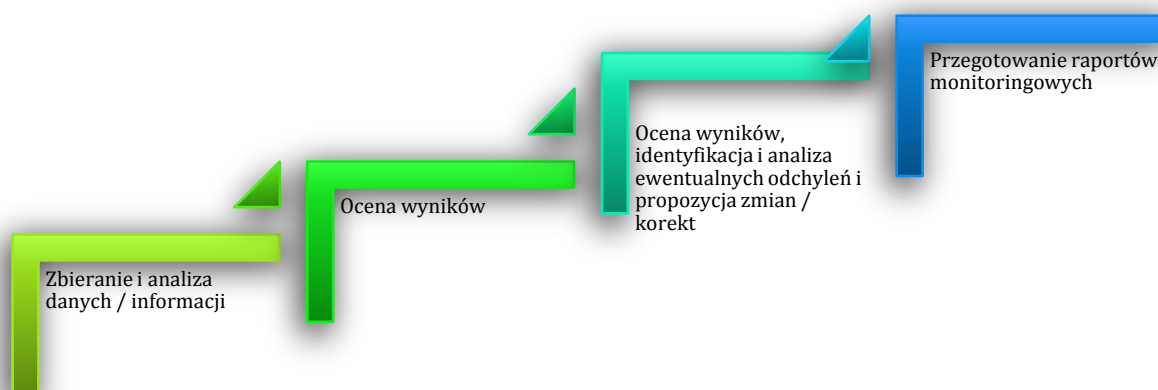
Raport monitoringowy będzie zawierał informację na temat progresu w realizacji rzeczowej i finansowej projektów, postępu w osiągnięciu wskaźników, zagrożenia, które wystąpiły w sprawozdawanym okresie, podjęte środki zaradcze, zakres ewentualnej aktualizacji.

Monitoring wdrażania LPR, poprzez realizację poszczególnych przedsięwzięć i projektów, będzie przeprowadzany w dwóch zakresach: rzeczowym i finansowym. Pierwszy będzie obrazem postępu w osiągnięciu celów oraz będzie stanowił kontrolę realizacji założeń. Drugi natomiast oceniał będzie racjonalność i wysokość wydatków finansowych na realizację poszczególnych działań (nakład / rezultat).

Ewaluacja zostanie przeprowadzona w zakresie analizy zmian sytuacji społeczno – gospodarczej, która zostanie dokonana na podstawie diagnozy sytuacji istniejącej w odniesieniu do danych bazowych ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji (analiza ex-ante, czyli przed przystąpieniem do realizacji konkretnych przedsięwzięć realizowanych w ramach rewitalizacji). Kolejne etapy ewaluacji będą obejmować ocenę mid-term (minimum 1 raz w trakcie wdrażania programu), a także ex-post (ocena najpóźniej do roku czasu od zakończenia okresu, dla którego jest przewidziany program rewitalizacji) – w ramach raportu monitoringowego.

Raport monitoringowy zostanie opublikowany na stronie internetowej Gminy Ślemień oraz zaprezentowany na Sesji Rady Gminy.

RYСУNEK 32. SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI

Źródło: opracowanie własne

W przypadku nieosiągnięcia przez LPR zakładanych wskaźników i/lub nierealizowaniu zakresu rzeczowego i finansowego, raport z realizacji będzie zawierał identyfikację i analizę zaistniałych odchyleń (np. powodów opóźnień i niepowodzeń). Zidentyfikowanym problemom, w raporcie monitoringowym, będą odpowiadać stosowne działania zaradcze – planowane korekty.

Monitorowanie realizacji założeń zawartych w niniejszym dokumencie oraz ich ewaluacja, umożliwi dokonanie okresowych analiz i ocen skutków wdrażanych działań rewitalizacyjnych, w oparciu o szereg wskaźników pochodzących z GUS lub innych źródeł statystycznych.

Narzędziem miary osiągnięcia zakładanych celów będą wskaźniki produktu i rezultatu.

Wskaźniki produktu - wskaźniki obrazujące bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia, mierzony konkretnymi wielkościami. Liczone są one w jednostkach fizycznych lub pieniężnych.

Wskaźniki rezultatu to wskaźniki odpowiadające bezpośrednim efektom następującym po realizacji projektu. Muszą logicznie wynikać ze wskaźników produktu (powiązanie rezultatu z produktem) oraz celu i zakresu projektu. Dostarczają one informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku realizacji projektu, w porównaniu z wielkością wyjściową (bazową). Mogą przybrać formę wskaźników fizycznych lub finansowych. Wskaźniki rezultatu mierzone są bezpośrednio po zakończeniu realizacji projektu, bądź w okresie bezpośrednio po tym terminie.

Główne wskaźniki osiągnięcia celów przedstawiono w poniższych tabelach (zarówno dla projektów rewitalizacji, jak również dla Programu):

TABELA 31. WSKAŹNIKI PRODUKTÓW I REZULTATÓW DLA PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

Wskaźnik	Jednostka miary	Wartość bazowa	Wartość docelowa
PRODUKTY			
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	sztuka	0	8
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	sztuka	0	8
Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	hektar	0	0,073512
Liczba wybudowanych/ przebudowanych/ wyremontowanych/ objętych innymi robotami budowlanymi obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	sztuka	0	2
Liczba projektów zrealizowanych przez partnerów społecznych lub organizacje pozarządowe na obszarze objętym LPR	sztuka	0	7
Liczba środowisk objętych programami aktywności lokalnej	osoba	0	1
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie / usługami społecznymi	osoba	0	60
Liczba nowo utworzonych mieszkań w istniejących budynkach	sztuka	0	2
REZULTATY			
Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich	osoba	0	1014
Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury	osoba	0	800
Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy, uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu, zdobywających kwalifikacje, pracujących (łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek) po opuszczeniu programu	osoba	0	10
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	miejsce	0	2
Liczba zorganizowanych imprez i wydarzeń: kulturalnych, sportowych, i innych na obszarach zdegradowanych	sztuka	0	25
Liczba uczestników zorganizowanych imprez i wydarzeń: kulturalnych, sportowych i innych na zrewitalizowanym obszarze	osoba	0	5000

Źródło: opracowanie własne

Głównym źródłem pomiaru wskaźników produktu będą protokoły odbioru robót, natomiast wskaźników rezultatu: sprawozdania monitoringowe opracowane na podstawie raportów jednostek realizujących przedsięwzięcia (m.in. w oparciu o listy obecności, deklaracje udziału, dzienniki zajęć, etc.).

Planowany termin osiągnięcia wskaźników – po zakończeniu okresu wdrażania programu, tj. na koniec 2022 roku.

Katalog wskaźników jest otwarty oraz może ulec rozszerzeniu o nowe, w tym w wyniku realizacji dodatkowych projektów, które zostaną zdefiniowane w trakcie wdrożenia Programu.

TABELA 32. GŁÓWNE WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH LPR

Cel strategiczny	Wskaźnik	Zmiana po zakończeniu wdrażania LPR
Przeciwdziałanie marginalizacji i zmniejszenie ryzyka zagrożenia wykluczeniem i patologiami społecznymi	Liczba mieszkańców [osoba]	Wzrost
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym [%]	Spadek
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej (m.in. ze względu na ubóstwo, bezradności ws. opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienia, niepełnosprawność) [%]	Spadek
	Udział osób bezrobotnych [%]	Spadek
	Liczba interwencji policji na 1000 mieszkańców [szt.]	Spadek
	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	Wzrost
	Udział osób w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	Wzrost
	Średni wynik ze sprawdzianu dla 6-klasistów oraz egzaminu dla gimnazjalistów [%]	Wzrost
	Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców [szt.]	Wzrost
	Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych [szt.]	Wzrost
Rozwój i modernizacja infrastruktury oraz poprawa jakości środowiska	Udział osób podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej [%]	Wzrost
	Liczba nowych obiektów infrastruktury transportu publicznego [szt.]	Wzrost
	Liczba mieszkań socjalnych, komunalnych [szt.]	Wzrost
	Liczba nowych mieszkań na 1000 mieszkańców [szt.]	Wzrost
	Liczba wydanych pozwoleń na budowę na 1000 ludności [szt.]	Wzrost
	Udział budynków pokrytych wyrobami zawierającymi azbest [%]	Spadek
	Liczba zdegradowanych obiektów / obszarów [szt.]	Spadek
	Udział budynków wybudowanych przed 1945 r. [%]	Spadek

Źródło: opracowanie własne

Źródłem pomiaru wskaźników realizacji celów strategicznych LPR będą statystyki publiczne, w tym: dane Głównego Urzędu Statystycznego, czy Urzędu Gminy Ślemień. Pomiar efektów będzie odbywał się poprzez porównanie osiągniętych wartości na koniec 2022 roku do wartości stanu bazowego – na podstawie danych zawartych w diagnozie.

MATERIAŁY I DOKUMENTY ŹRÓDŁOWE

- Ustawa o rewitalizacji
- Wytoczne Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020
- Strategia Rozwoju Kraju 2020
- Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030
- Narodowy Plan Rewitalizacji
- Umowa Partnerstwa
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
- Uszczegółowienie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020
- Strategia Rozwoju Gminy Ślemień na lata 2014 – 2022
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ślemień
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ślemień
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ślemień na lata 2016 – 2025
- Roczne Programy współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami uprawnionymi, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Ślemień

Dane statystyczne:

- Głównego Urzędu Statystycznego
- Urzędu Gminy Ślemień
- Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ślemieniu
- Komisariatu Policji w Gilowicach
- Państwowej Komisji Wyborczej
- Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej

Strony internetowe:

www.stat.gov.pl
www.ceidg.gov.pl
www.pkw.gov.pl
www.slemien.pl
www.slaskie.pl
www.rpo.slaskie.pl

SPIS TABEL

Tabela 1. Struktura gruntów w Gminie Ślemień w ha.....	13
Tabela 2. Ludność w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014 -2016 (stan w dniu 31 XII).....	16
Tabela 3. Ludności w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014 – 2016 (stan w dniu 31.XII).....	17
Tabela 4. Liczba i udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014 – 2016 (stan w dniu 31.XII).....	18
Tabela 5. udział osób bezrobotnych w podziale na grupy społeczne w trudnej sytuacji na rynku pracy w liczbie osób zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w 2016 roku (stan w dniu 31.XII).....	19
Tabela 6. Liczba i udział osób Długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014 - 2016 (stan w dniu 31.XII).....	20
Tabela 7. Liczba i udział bezrobotnych kobiet zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014 - 2016 (stan w dniu 31.XII).....	20
Tabela 8. Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014-2016.....	20
Tabela 9. Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w poszczególnych sołectwach w Gminie ślemień w latach 2014-2016.....	21
Tabela 10. Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na niepełnosprawność w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014-2016.....	22
Tabela 11. Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014-2016.....	22
Tabela 12. Liczba i udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na uzależnienia w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014-2016.....	23
Tabela 13. Liczba i udział interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014-2016.....	23
Tabela 14. Liczba i udział organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014-2016.....	24
Tabela 15. Aktywność wyborcza mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Ślemień w poszczególnych wyborach w latach 2012-2016.....	25
Tabela 16. Odsetek osób w wieku 3 – 6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych sołectwach Gminy Ślemień w 2016 roku.....	26
Tabela 17. Średnie wyniki sprawdzianu dla sześcioklasistów wśród uczniów zamieszkujących poszczególne sołectwa Gminy Ślemień w 2016 roku.....	26
Tabela 18. Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego wśród uczniów zamieszkujących poszczególne sołectwa Gminy Ślemień w 2016 roku.....	26
Tabela 19. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w Gminie Ślemień latach 2014 – 2016 (stan w dniu 31.XII).....	27
Tabela 20. Liczba i udział podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wg sekcji PKD, grup działalności oraz klas wielkości na terenie Gminy Ślemień w 2016 roku (stan w dniu 31.XII).....	28
Tabela 21. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych sołectwach Gminy Ślemień w latach 2014-2016 (stan w dniu 31.XII).....	29
Tabela 22. Ilość budynków i wyrobów zawierających azbest w obiektach będących własnością osób prywatnych na terenie gminy.....	32
Tabela 23. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Ślemień w latach 2014-2016.....	35
Tabela 24. Liczba wydanych pozwoleń na budowę na 1000 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Ślemień w latach 2014-2016.....	36
Tabela 25. Zdegradowane obiekty i tereny w poszczególnych sołectwach Gminy Ślemień.....	38
Tabela 26. Wykaz najważniejszych obiektów cennych kulturowo, wpisanych do Gminnej ewidencji zabytków w poszczególnych sołectwach Gminy ślemień.....	41
Tabela 27. Liczba i udział budynków wybudowanych przed 1945 rokiem w ogólnej liczbie budynków na terenie gminy Ślemień w poszczególnych sołectwach w 2014 roku.....	43
Tabela 28. Ocena sytuacji w poszczególnych miejscowościach świadczącej o występowaniu obszarów zdegradowanych w Gminie Ślemień - na podstawie analizy ilościowej.....	44
Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji.....	58
Tabela 30. Mechanizmy zapewnienia komplementarności w ramach LPR.....	75
Tabela 31. Wskaźniki produktów i rezultatów dla projektów rewitalizacyjnych.....	87
Tabela 32. Główne wskaźniki realizacji celów strategicznych LPR.....	88

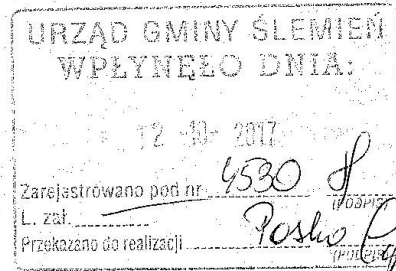
SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Negatywne zjawiska jako podstawa wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.....	4
Rysunek 2. Zarządzanie strategiczne.....	6
Rysunek 3. Lokalizacja Gminy Ślemień w województwie śląskim.....	11
Rysunek 4. Lokalizacja Gminy ŚLEMIEN w powiecie żywieckim.....	12
Rysunek 5. Gmina Ślemień.....	13
Rysunek 6. Struktura gruntów w Gminie Ślemień w 2014 roku.....	14
Rysunek 7. Kształtowanie się liczby ludności w poszczególnych sołectwach w Gminie ŚLEMIEN w latach 2014 – 2016.....	16
Rysunek 8. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem w poszczególnych Sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014 - 2016 roku w % (stan w dniu 31.XII).....	17
Rysunek 9. Zmiana liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w poszczególnych Sołectwach w Gminie Ślemień w 2016 roku - w stosunku do 2014 roku w % (stan w dniu 31.XII).....	18
Rysunek 10. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowym urzędzie pracy w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014 - 2016 (stan w dniu 31.XII).....	19
Rysunek 11. Udział osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014 - 2016 w % (stan w dniu 31.XII).....	21
Rysunek 12. Udział interwencji policyjnych na 1000 mieszkańców w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień latach 2014-2016.....	24
Rysunek 13. Udział organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców w poszczególnych sołectwach w Gminie Ślemień w latach 2014-2016.....	25
Rysunek 14. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym w poszczególnych sołectwach Gminy ślemień w latach 2014-2016 (stan w dniu 31.XII).....	29
Rysunek 15. Rozkład stężeń średniorocznych pyłu zawieszanego PM10 w strefie śląskiej w 2012 r. na obszarze Gminy Ślemień.....	31
Rysunek 16. Udział zinventaryzowanych budynków pokrytych wyrobami zawierającymi azbest w liczbie budynków ogółem w poszczególnych sołectwach gminy Ślemień.....	33
Rysunek 17. Przykłady budynków pokrytych materiałami zawierającymi azbest.....	33
Rysunek 18. Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Ślemień w latach 2014-2016.....	36
Rysunek 19. Liczba wydanych decyzji pozwolenie na budowę na 1000 mieszkańców w poszczególnych sołectwach Gminy Ślemień w latach 2014-2016.....	37
Rysunek 20. Wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w ramach konsultacji społecznych w zakresie określenia głównych problemów dla obszaru rewitalizacji W Gminie Ślemień.....	53
Rysunek 21. Najważniejsze efekty jakie powinny zostać osiągnięte w wyniku procesu rewitalizacji (możliwość wyboru maksymalnie 5 odpowiedzi).....	54
Rysunek 22. Ocena jakości życia i prowadzenia działalności na obszarze rewitalizacji W Gminie Ślemień.....	56
Rysunek 23. Analiza SWOT.....	57
Rysunek 24. Obszar rewitalizacji – Podobszar A - Ślemień.....	61
Rysunek 25. Obszar rewitalizacji – Podobszar B - Las.....	63
Rysunek 26. Obszar rewitalizacji W Gminie Ślemień.....	64
Rysunek 27. Zaproszenie do udziału w ankietyzacji.....	79
Rysunek 28. Zaproszenie na warsztaty dotyczące opracowania LPR.....	79
Rysunek 29. Ogłoszenie o przystąpieniu do sporządzenia LPR na portalach społecznościowych.....	80
Rysunek 30. Dokumentacja fotograficzna z przeprowadzonych warsztatów w dn. 07.09.2017r.....	81
Rysunek 31. Proces zarządzania strategicznego w ramach rewitalizacji.....	83
Rysunek 32. System monitoringu i ewaluacji.....	86

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KATOWICACH**

WOŚ.410.414.2017.PB

Katowice, dnia 11 października 2017 r.

**Wójt Gminy Ślemień
ul. Krakowska 148
34-323 Ślemień**

Odpowiadając na wniosek z dnia 15 września 2017 r., w sprawie konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Ślemień do 2022 roku”, po przeanalizowaniu załączonych do wniosku dokumentów, działając na podstawie art. 47, w związku z art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz. U z 2017r., poz. 1405),

u z g a d n i a m

brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu ww. dokumentu.

Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze programowym, identyfikującym potrzeby w zakresie rewitalizacji. Z założenia wyznacza cele i kierunki planowanych działań rewitalizacyjnych, których zadaniem jest zwiększanie szans rozwojowych miasta i poprawa jakości życia jego mieszkańców, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

W analizowanym Programie wyznaczony został obszar rewitalizacji, podzielony na dwa podobszary (stanowiące części sołectw Gminy Ślemień, o największej koncentracji problemów):

- podobszar A Ślemień (powierzchnia podobszaru 55,05 ha),
- podobszar B Las (powierzchnia podobszaru 52,58 ha).

Celem nadrzędnym rewitalizacji jest - ożywienie społeczno - gospodarcze obszaru zdegradowanego poprzez aktywizację i integrację mieszkańców, stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości i turystyki oraz rozwój i modernizację infrastruktury oraz poprawa jakości środowiska naturalnego.

Cele szczególne to przeciwdziałanie marginalizacji i zmniejszenie ryzyka zagrożenia wykluczeniem i patologiami społecznymi oraz rozwój i modernizacja infrastruktury oraz poprawa jakości środowiska.

Do głównych interesariuszy rewitalizacji (stanowiących grupę docelową) należą:

1. Mieszkańcy, w tym:

- osoby z problemem ubóstwa,
- osoby z problemami w zakresie bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,

- osoby uzależnione, zwłaszcza ze względu na alkoholizm,
 - osoby niepełnosprawne,
 - osoby bezrobotne (a zwłaszcza: osoby długotrwale bezrobotne, bezrobotne kobiety),
 - osoby bezrobotne, które poszukują pracy lub planują podjęcie działalności gospodarczej.
2. Organizacje pozarządowe i grupy nieformalne.
 3. Podmioty gospodarcze, a zwłaszcza osoby prowadzące działalność gospodarczą.
 4. Jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne.
 5. Organy władzy publicznej, instytucje państwowe, realizujące zadania publiczne na obszarze rewitalizacji.
 6. Turyści.

Program zakłada realizację projektów infrastrukturalnych (np. przebudowa i nadbudowa zdegradowanego obiektu wraz z zakupem wyposażenia na potrzeby Centrum Społeczno-Kulturalnego w Ślemieniu) jak i społecznych (np. aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców w ramach działalności Centrum Społeczno-Kulturalnego w Ślemieniu), a także projektów infrastrukturalnych z zakresu poprawy jakości środowiska naturalnego, w tym: termomodernizacja budynków i montaż instalacji OZE, wymiana źródeł ciepła, usuwanie azbestu wraz z jego unieszkodliwianiem z budynków mieszkalnych.

W tym miejscu - należy pamiętać, iż realizacja planowanych inwestycji zawsze musi uwzględniać obowiązujące przepisy prawne m.in. z zakresu ochrony środowiska oraz ochrony przyrody, w tym z zakresu ochrony gatunkowej, roślin, zwierząt i grzybów. Informacyjnie należy zauważyć, iż każdorazowo przed rozpoczęciem realizacji inwestycji, należy przeprowadzić odpowiednie rozpoznanie pod kątem występowania gatunków zwierząt, roślin lub grzybów objętych ochroną prawną.

W przypadku gdy realizacja inwestycji, będzie wiązała się z naruszeniem zakazów obowiązujących w stosunku do gatunków objętych ochroną, przeprowadzenie planowanych czynności może nastąpić dopiero po uzyskaniu stosownego zezwolenia na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków chronionych - na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody. Właściwym organem w sprawie wydawania powyższych zezwoleń jest regionalny dyrektor ochrony środowiska. Organ może wydać zezwolenie, jeżeli zostaną spełnione wszystkie przesłanki do wydania zezwolenia.

Dodatkowo należy także dodać, iż prowadzenie prac remontowo - budowlanych budynków (*analizowany program przewiduje realizację tego typu inwestycji*) może wiązać się z niszczeniem siedlisk gatunków ptaków, które gnieźdzą się w strychach, stropodachach, szczelinach i otworach w elewacji oraz nietoperzy, które bardzo często mają tam swoje siedliska. Dlatego przed przystąpieniem do prac należy uwzględnić zasady dotyczące ochrony ptaków i ssaków, w tym przepisy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody.

Zadania ujęte w przedmiotowym *Programie* realizowane będą w obrębie jednej gminy. Zakres i skala planowanych działań nie wskazuje na możliwość transgranicznego oddziaływania. Planowane zadania uwzględniają aspekty środowiskowe, mając na celu wspieranie zrównoważonego rozwoju. Z uwagi na przewidywany brak negatywnego oddziaływania na środowisko planowanych zadań zawartych w dokumencie, biorąc pod uwagę uwarunkowania określone w art. 49 ww. ustawy - uzgadniam brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy dla Gminy Ślemień do 2022 roku”.

Kopia:
WOOS-a/a